

KAITSE KODU!

KAITSELIIDU AJAKIRI NR 4 (72/518) 2007

KAITSELIIDU KOOLIS LÕPPES
KUUES ÕPPEAASTA

“PRONKSI NEEDMINE” TARTUS

ERNA RETKE HING MEELIS RÄTSEP USUB END LAPSEKS JÄÄVAT

KAITSELIIDU KOOLI KURSUSTE KALENDER 2007.–2008. ÕPPEAASTAL

Võidupüha paraadi Rapla Gümnaasiumi staadionil alustati juba eelmisel öhtul, kui Kaitseliidu juhtkond viis seal läbi paraadi peaproovi ja Noored Kotkad süütasid Varbola linnusel iidset kombel oma võidutule, mis võidupäeva hommikul sai kokku Torist toodud tulega. Selle ühendatud võidutule lähetaski president Toomas Hendrik Ilves kõikjale üle Eesti.

7

Võidupüha paraad 2007 Raplas

12

“Pronksi needmine” Tartus

20

Vaba tahte konverents

39

Riigikaitsealaager tõi Kaitseliitu uusi liikmeid

KK! KAITSELIIT ARVUDES

738

Kaitseliidu liiget, naiskodukaits-
jat, noorkotkast,
kodutütart, kait-
seväelast ja piirivalvurit osales

23. juunil Raplas võiduparaadil.

EESTI VÄLISPOLIITIKA FILOSOOFIAST I

Eesti ja tema suure idanaabri poliitilised kontaktid läbi ajaloo vajavad taas ja aina edasi- ja ülerääkimist 15

MEELIS RÄTSEP ARVAB END IGAVESTI LAPSEKS JÄÄVAT

Kõigile Eesti ja ka paljudele muu maailma sõjaväespondihuvilistele tuttav kapten Meelis Rätsep räägib oma tegemistest ja elufilosoofiast 22

KAITSETAHE JA VÕITLUSTAHE

Kaitse Kodu! jätkab Soome sõprade lahinguis proovitud sõjatarkuste tutvustamist 27

Kaitseliidu peastaabi kohus on tagada malevate sujuv töö 5

Võrumaale käisid võidutuld toomas ema ja tütar 10

Migrandid Euroopa eest sõdima 11

“Pronksi needmine” Tartus 12

Vaba tahte konverents 20

Kaitseliidu Koolis lõppes kuues õppeaasta 26

Vene snaiprid: kogemusi ja tähelepanekuid minevikust tänapäeva 30

Taktikaliste topograafiliste kaartide ja ruumiandmete kasutamine ning uuendamine 34

Orienteerumine militaarmaastikul 36

Eesti aastmenimetused inglise vastetega 38

Riigikaitsealaager tõi Kaitseliitu uusi liikmeid 39

Noored Kotkad tähistasid 77. aastapäeva 42

Kuidas Sakala noored Lätis orienteerumas käisid 43

Alutaguse Noored Kotkad on parimad laskurid 43

Ernake 2007: linnulaulu ja sõduritarkusi 44

Viru poisid võitsid Mini-Erna teist aastat järjest 46

Võrumaa kodutütarde ja noorkotkaste luureretk 47

VAHELEHED:

Tagavaravägi nr 23

Kaitseliidu Kooli kursuste kalender 2007.–2008. õppeaastal

VÕIDUPARAAD 2007 RAPLAS

Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves lähetas võidupäeval jaanitule maakondadesse tublime-
te naiskodukaitsjate ja kodutütarde vahendusel. Kaitse-
liidu eriorganisatsioonid Naiskodukaits-
e ja Kodutütred tähistavad tänavu vastavalt oma
80. ja 75. aastapäeva.

Foto: Ivar Jõesaar. Vt ka lk 2, 7 ja 10.

Ivar Jõesaar, kapten

Mitu kompaniid oli Lembitu malevas?

Ikka ja jälle on Kaitseliidule ette heidetud, et see on raskesti määratletav ja mõõdetav ning teda on võimatu kastikeste kaupa kenaks kõigile arusaadavaks struktuuriks joonestada. Ei saa planeerida sõjaväeliste ülesannetega organisatsiooni suutlikkust võimalikus kriisiolukorras, kui me ei tea, mitu standardile vastavat võitlejaühikut ruutmeetri kohta on Kaitseliit võimeline välja panema. Mõõdetavaks saamise nimel rebitigi mitu head aastat Kaitseliidust eksterritoriaalseid pataljone teha.

Regulaarväega on lihtne. Võitlejate arv igas jaos, rühmas, kompaniis, pataljonis jne on kokku lepitud, tabelrelvastusega varustatud ja seda kasutama välja õpetatud. Väljalangenud asendatakse samaväärsega. Üksusi tähistavad kastikesed on läbi paistvad kõigile – liitlastele ja neile ülejäänuile. Kaitseliidu jõust saab aga sotti alles siis, kui kriis on käes ja kõik varemkoostatud plaanid nagunii oma kehtivuse kaotanud. Kaitseliidu-taoline jõud on hädavajalik ootamatus olukorras, siis, kui organisatsiooni tegususe suurus ei arvestata mitte kõigi meeste kaitsetahet ja -oskusi liites, vaid pigem korrutades. Alles tagantjärele saab selgeks, mis hind on kaitsetaheliste meeste kaootilisena näivatel koostegutsemisharjutustel.

Aeg on tõdeda, et Kaitseliit on organisatsioon, mis kardetavasti ei mahu iialgi igavasse regulaararmeelikku korrapärasse ja ettearvatavusse. Kuusteist aastat sõja eel ja teist samapalju pärast taasiseseisvumist on tõestanud, et ilmselt ei saabu kunagi aeg, mil võib öelda: “Kes on ühte Kaitseliidu malevat näinud, on näinud kogu Kaitseliitu.” Kaitseliit jääb nende vabatahtlike liikmete nägu, kes teda päevast päeva kohapeal teevad, tuues kaasa oma ideid, elukogemusi, oskusi. Ning mehi malevas või malevkonnas on täpselt nii palju, kui kohalik demograafiline kõver välja kannatab.

Murphy lahinguseadused ütlevad: ükski lahingukõlblik üksus poleks kunagi ametlikul ülevaatusel läbi saanud ja ükski ülevaatusel silma paistnud üksus pole kunagi lahingust eluga välja tulnud. Kaitseliit on sellelaadne sõjaline üksus, mida on alati (taas)loodud siis, kui on vaja elu eest lahingut lüüa, ning hiljem, kui aeg rahunenud, on nähtud ränka vaeva, et sobitada seda ametlike riviülevaastustega ja kohandada järgmise sõja plaanidega.

Nüüd, kui üks lahing on jälle läbi, on mõttekas uute kastikeste joonistamise asemel otsida lennukamalt kui eales varem võimalusi, ideid ja ressursse, et seda meil justkui tasuta olemasolevat Kaitseliitu kätketud jõudu uute katsumuste tarvis parimal viisil ette valmistada. Kõike seda on võimalik muide mõtestada ka teisipidi. Kui me tänase eel teadnuks, mitu kompaniid oli Lembitu malevas, võinuks me asjade sedapidi arenedes rääkida tänaste Euroopa riikide rahvuslikest armeedest kui kastikesest “Suur-Eesti” impeeriumi kaitsejõudude struktuuritabelis... **KK!**

**Kaitseliidu ajakiri
Kaitse Kodu!**

Asutatud 11. september 1925

VÄLJAANDJA KAITSELIIT

Ilmub kaheksa korda aastas.

PEATOIMETAJA:

kpt Ivar Jõesaar

TEGEVTOIMETAJA:

Taive Kuuse

MAKETT JA KÜLJENDUS:

Matis Karu

REKLAAM JA LEVI:

Virgo Tamm

kaitsekodu@hot.ee

TOIMETUS:

Riia 12, Tartu 51013

Telefon 717 9155

Faks 717 9150

Toimetuse e-mail:

kaitsekodu@kaitseliit.ee

Trükitud ASI Printall trükikojas

**Toimetus kaastöid ei
retsenseeri ega tagasta.**

KAITSELIIT INTERNETIS:

www.kaitseliit.ee

www.alutaguse.ee

www.jogevamalev.ee

laane.kaitseliit.ee

toompea.kaitseliit.ee

www.hot.ee/parnukl

polva.kaitseliit.ee

rapla.kaitseliit.ee

tallinn.kaitseliit.ee

www.meredivisjon.ee

www.hot.ee/laanemk

nomme.kaitseliit.ee

yhend.kaitseliit.ee

www.virumalev.ee

tartu.kaitseliit.ee

www.ut.ee/akmk

valgamaa.kaitseliit.ee

**Toimetuse kõnetund
esmaspäeviti kell 13–15
Tallinnas Toompea 8,
tel 717 9027**

Kaitseministeerium autasustas tublisid riigikaitseõpetajaid

Tekst: REET VILJASAAR, kaitseministeeriumi personaliosakonna haridus- ja koolitusbüroo nõunik

Kaitseministeeriumi teenetemärkide nõukogu annetas Kaitseministeeriumi rinnamärgi teenekatele riigikaitseõpetuse õpetajatele. Nimeetatud õpetajad on teinud väga head tööd noorte riigikaitsealasel harimisel ja riigikaitse populariseerimisel.

KULDRINNAMÄRGI KAVALER

Toivo LIPSTOK – Tallinna Saksa Gümnaasiumi riigikaitseõpetaja

HÖBERINNAMÄRGI KAVALERID

Tarmo AMER – Loksa I Keskkooli riigikaitseõpetaja

Vello AUS – Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli Õisu õppekoha riigikaitseõpetaja

Roman AVER – Suure-Jaani Gümnaasiumi riigikaitseõpetaja

Vassili DINIS – Valga Vene Gümnaasiumi riigikaitseõpetaja

Kalev KIVISTE – E. Vilde nim Juuru Gümnaasiumi riigikaitseõpetaja

Lauri LIPP – Türi Majandusgümnaasiumi riigikaitseõpetaja

Tarvo PLANKEN – Vastseliina Gümnaasiumi riigikaitseõpetaja

Jaan PÄÄRT – Puurmani Gümnaasiumi riigikaitseõpetaja

Rainer RISTIMETS – Audru Keskkooli riigikaitseõpetaja

Janek TŠELJADINOV – Paide Ühisgümnaasiumi riigikaitseõpetaja

Rainer VÕSASTE – Jõgeva Ühisgümnaasiumi riigikaitseõpetaja

Märgid anti pidulikult üle 22. juunil. **KK!**

ESTGUARD-3 lõpetas rahutagamise Bosnias ja Hertsegoviinas

Viimane Bosnias ja Hertsegoviinas Euroopa Liidu juhitud rahutagamisoperatsioonil teeninud valverühm ESTGUARD-3 jõudis 2. juulil tagasi Eestisse.

Kaitseliidu baasil moodustatud missiooniüksuse ESTGUARD-3 ülesandeks oli Tuzla lennubaasi valve ja kaitse Euroopa Liidu jõudude rahvusvahelise kompanii (*Multinational Security Company*) koosseisus koos austerlaste, tšehhide ja slovakkidega. Uut üksust teenistuse lõpetanud leitnant Margus Muldi juhitud 29-liikmelise jalaväerühma asemel Bosniasse ja Hertsegoviinasse ei saadeta.

Esimene Kaitseliidu baasil moodustatud üksus ESTGUARD-1 alustas Euroopa Liidu juhitud rahutagamismissioonil Bosnias ja Hertsegoviinas

tegevust 2005. aasta detsembris. Eesti üksused on osalenud Bosnia ja Hertsegoviina rahutagamismissioonidel alates 1996. aastast. Kergejalaväerühmad ESTPLA-3 kuni ESTPLA-6 osalesid Bosnias NATO rahutagamismissioonil Taani pataljoni koosseisus 1996. aasta aprillist kuni 1998. oktoobrini. Üksused BALTCON 1, BALTCON 2 ja BALTCON 3 osalesid NATO rahutagamismissioonil Taani pataljoni koosseisus 1998. aasta oktoobrist kuni 2000. aasta märtsini. Balti luureeskadronid BALTSQN 1 kuni BALTSQN 6 osalesid Taani pataljoni koosseisus missioonil 2000. aasta märtsist 2003. aasta märtsini.

Eesti kaitseväge jäävad Bosnias ja Hertsegoviinas esindama kaks ohvitseri ja üks allohvitser EUFORI peakorteris Sarajevas. **KK!**

MALEVATES

ALUTAGUSE MALEV

19. juunil korraldas Piirivalveamet Narva kordonis avatud uste päeva. 23. juunil avati Narvas mälestuskivi Kaitseliidu kunagisele juhile Johannes Orasmaale, Narvas korraldati ka maakonna võidupüha paraad, mis 15 aastat on olnud Jõhvis. **KK!**

HARJU MALEV

Harju maleva esindajad austasid Harjumaal asuvaid vabadusvõitluse mälestusmärke. Keilas marssisid Politsei-orkester ja trummarid.

Kloogarannas peeti maakaitsepäeva, kus sai vaadata kaitseväge üksuste ja eriteenistuste, Kaitseliidu Harju maleva, Eesti Vabadusvõitluse Muuseumi ja ajalooklubi Front Line näitusi. Demonstreeriti sõjatehnikat ja langevarjuhüppeid. **KK!**

JÕGEVA MALEV

Põltsamaa kirikus peeti võidupüha jumalateenistus ja Põltsamaa Vabadussõja ausambale asetati pärjad. Jõgeva maleva pidulik võidupüharivistus korraldati Pajusi vallas Aidu lahingu võidualtari juures. Õhtul süüdati Tabiveres ja Kirna õppekeskuses asuvatel võidutule altaritel võidutuled. **KK!**

JÄRVA MALEV

Võidupüha jumalateenistus peeti Peetri kirikus. Kaitseliitlased asetasid pärjad Vabadussõja ausammaste jalamile Türil, Peetris, Müsleris ja Koerus. Südapäeval peeti jumalateenistus Koeru kirikus. Koerus leidsid aset ka kaitseväeline pidulik jalutuskäik ja võidutule üleandmine omavalitsuste esindajatele. **KK!**

RAPLA MALEV

Raplas korraldati üleriigiline võidupüha paraad, kus oli üles rivistatud 738 võitlejat Kaitseliidust ja selle eriorganisatsioonidest ning kaitseväest. Õhuvõimekuse demonstratsioonil osales 14 lennumasinat, Rapla Ühisgümnaasiumi staadionile hüppas 20 langevarjurit. Üritust kandsid üle ETV ja Vikerraadio. **KK!**

Tekst: KAJARI KLETTENBERG, major, Kaitseliidu peastaabi ülem

Kaitseliidu peastaabi kohus on tagada malevate sujuv töö

Üks tunnustatumaid bürokraatia teoreetikuid, Saksa majandusteadlane ja sotsioloog Max Weber (1864–1920) on väljendanud seisukohta, et organisatsioon peab töötama nagu õlitatud masin, pöörates tähelepanu oma sisemistele reeglitele. Reeglid ei tohi sõltuda ametikohal töötavast isikust, vaid peavad tulenema organisatsiooni spetsiifikast ja vajadustest. Organisatsioonis tuleb säilitada distsipliin.

Selline lähenemine tundub militaarses süsteemis õigustatud. Efektiivne tegutsemine asutuses eeldab konkreetse struktuuri ja töökohtade olemasolu. Fikseeritud ülemate ja alluvate vastutus ning töötajate sätestatud kohustused tagavad avalikku sektorisse kuuluva organisatsiooni toimimise.

Kaitseliidu tegevus on ja peab ka edaspidi olema orienteeritud avalikele huvidele eesmärgiga olla aktiivne ja tulevikku suunatud.

Käesolevaga on Kaitseliit järjekordsetes muutusprotsessides. Erinevad sündmused on viinud ka Kaitseliidu taas reformideni. Organisatsioon tervikuna peab oma alused uuesti üle vaatama, hindama oma suutlikkust ja võimekust, tegema selgeks oma head ja vead, kavandama parendused ja liikuma edasi.

Kindlasti ei tohi võtta minevikku kui halvasti tehtut, mida tuleb kiiresti ja täielikult muuta. Pigem peame olema valmis tegema järeldusi ja planeerima nende najal uuendusi protsesside efektiivsemaks muutmiseks.

Areng ei seisne uue juhi tulekuga seotud kardinaalsetes reformides, kus kõik eelnev keeratakse pea peale, hakatakse palavikuliselt uute nimedega uusi kaste joonistama ja isikkoosseisu ühest kohast teise tõstma, samas tegelikult opereerides täpselt samade ressursidega, kuid pannes energiat ja aega nende funktsioonide liigutamisele ühest kohast teise. Usun, et arengu

tagab siiski eelkõige stabiilne töö, koostöövalmidus ja vigade parandus, mis aitab liikuda sammude kaupa soovitud tulemi poole.

Siit ka Kaitseliidu peastaabi ülesanded tulevikuks. Kaitseväge juhataja on andnud Kaitseliidule ülesanded, mille eesmärk on viia organisatsioon oma juurtele lähemale. Tahame säilitada olemasolevad väljaõpet saanud üksused ja integreerida need territoriaalsetesse struktuuridesse.

Malevatel seisab ees suur töö planeerimisprotsessides osalemisel ning 2008. aasta tegevuskava väljatöötamisel. Kaitseliidu peastaap on tööorgan, mis peab selle protsessi käivitama ja koordineeritult tagama selle läbiviimise. Et seda saavutada, tuleb ka enda struktuurid üle vaadata ja korrastada. Alustada tuleb Kaitseliidu peastaabi põhimäärusest, mis sätestab osakondade ja teiste allstruktuuride ajakohastatud ülesanded. Sellele järgneb juba ametijuhendite ülevaatamine, tegemine ja täpsustamine, mis peab lõppema malevate töötajate ametijuhendite valmimisega.

Tähelepanelikult vajavad läbimõtlemit tsentraliseerimisküsimused. Ühelt poolt peab säilima malevate iseseisvus oma vahendite ja kinnisvara haldamisel, malevate allüksused peavad endiselt oma juhatuste, üldkoosolekute ja esindajatekogude kaudu aktiivselt osalema Kaitseliidu juhtimises. Teiselt poolt on aeg edasi läinud ning vaja on juurutada tööd kiirendavad ja hõlbustavad süsteimid, mis annavad kindluse finantseerimise planeerimiseks, personaliarvestuseks ja tegevuse logistiliseks tagamiseks. Kaitseliidu peastaabi ja malevate tasakaalu säilitamine tsentraliseerimisel on siinkohal võtmeküsimus.

Usun, et saame sellega hakkama ning suudame liikuda oma eesmärkidele, milleks on eelkõige vabatahtlike liikmete motiveeritud osalemine Eesti riigi julgeoleku tagamisel. **KK!**

VÕIDUPÄEVA PARAAD 2007 RAPLAS

Fotod: Ivar Jõesaar

Kaitseliidu Rapla malev, kelle õlul 2007. aasta võidupühaürituste peakorraldaja koorem, kandis paraadil uhkelt oma lippu.

Tänavusel võiduparaadil pöörati palju tähelepanu Naiskodukaitsele, sest organisatsiooni loomisest täitub 2. septembril 80 aastat.

Paraadi lõpuks maandus Rapla Gümnaasiumi staadionile tiibvarjudega 20 Sõjaväe Langevarjuklubi (SLK) langevarjurit.

MALEVATES

LÄÄNE MALEV

Haapsalu ja Lihula Vabadussõja mälestusmärkide juurde asetati pärjad. Ristil küüditatute mälestusmärgi juures oli pidulik rivistus, kus maavanem jagas Raplast toodud võidutule oma-valitsuste esindajatele. Autasustati parimaid kaitseliitlasi.

Kell 14.30 asus võidutuli piirivalvekaatriga Haapsalust teele Hiiumaale, kus Heltermaa sadamas korraldati pidulik rivistus. Maavanema vastuvõtul autasustati parimaid kaitseliitlasi. **KK!**

PÕLVA MALEV

Põlvamaa tähistas võidupüha Oraval, kus asetati pärjad Vabadussõjas langenute mälestusmärgile. Vaadata oli Kaitseliidu relvanäitus ning korraldati õhupüssi laskevõistlus ja mitmesuguseid muid võistlusi lastele ja täiskasvanutele.

Pidulikud mälestustseremooniad korraldati ka Põlvas, Räpinas ja Kanepis. **KK!**

PÄRNU MALEV

Võidutuli jagati oma-valitsuste esindajatele Alevi kalmistul, kus asetati ka pärjad Vabadussõja mälestusmärgi jalamile. Laulsid Pärnu koorid. **KK!**

SAAREMAA MALEV

Maakaitsepäeva peeti Kuressaare südalinnas, kus korraldati Kaitseliidu, Naiskodukaitse, Noorte Kotkaste ja Kodutütartade pidulik rivistus. Hiljem tunnustati maleva staabis parimaid kaitseliitlasi. **KK!**

SAKALA MALEV

Vabadussõjas langenute kalmudele ja mälestusmärkidele, sh kindral Johan Laidoneri mälestusmärgile Viljandis asetati pärjad. Kell 10 peeti jumalateenistus Viljandi Jaani kirikus. Vabaduse platsil oleval näitusel sai vaadata Kaitseliitu, politseid ja päästeteenistust tutvustavat väljapanekut.

Samas oli õhtul võidutule üleandmise ja vastuvõtmise pidulik tsereemonia, kaitseliitlastele ergutuste ja Oma-valitsuste Liidu parima konsaabli preemia üleandmine. **KK!**

Kaitseliidu ülema kolonelleitnant Raivo Lumiste 21. juuni 2007 käskkiri nr 171-P

Ergutamine

Kaitseliidu seaduse (Riigi Teataja I 1999, 18, 300, 2005, 64, 484) § 11 lg 8, Kaitseväe distsiplinaarseaduse (Riigi Teataja I 1997, 95/96, 2006, 31, 235) § 13 lg 2 p 2, § 14, vabariigi valitsuse 5. oktoobri 1999 määrusega nr 286 (Riigi Teataja I 1999, 76, 712) kinnitatud "Kaitseliidu teenetemärkide statuudi" punkti 8 alusel, vastavalt Kaitseliidu keskjuhatuse ja Kaitseliidu ülema otsustele ning seoses võidupühaga:

**1. AVALDAN KESKJUHATUSE 26. APRILL 2007
OTSUSE NR 0-2.2/22**

1.1. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri

Jõgeva malev

leitnant Hardi PERK	nr 2450
nooremseersant Meelis AMUR	nr 2447
reamees Olavi LAHT	nr 2448
Marge PEETS	nr 2449
Ebe KATTEL	nr 2451

**2. AVALDAN KESKJUHATUSE 16. MAI 2007
OTSUSE NR 0-2.2/28**

2.1. Teenetemedali Eriklassi kavaleride nimekiri

Kaitseliidu peastaap

vanemveebel Johannes TÖNUMAA	nr 384
veebel Valmar GILDE	nr 385
nooremveebel Tiia FEDIK	nr 386

2.2. Teenetemedali II klassi kavaleride nimekiri

Kaitseliidu peastaap

veebel Tiit KÄGU	nr 685
seersant Matti SILLAJÕE	nr 686
Eve POOLMA	nr 687
Alo VIMMSAARE	nr 688
Martin KIISKÜLA	nr 689

2.3. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri

Kaitseliidu peastaap

leitnant Toivo JUHANSOO	nr 2454
kapral Aleksandr GRIGORJEV	nr 2455

**3. AVALDAN KESKJUHATUSE 29. MAI 2007
OTSUSE NR 0-2.2/29**

3.1. Valgeristi III klassi kavaleride nimekiri

Harju malev

nooremleitnant Aare HAMMER	nr 615
seersant Aivar NURMSALU	nr 616

Lääne malev

leitnant Urmas SELIRAND	nr 617
-------------------------	--------

3.2. Teenetemedali Eriklassi kavaleride nimekiri

Harju malev

leitnant Björn ANNELL	nr 387
Juhani SIVULA	nr 388

Tallinna malev

leitnant Toomas TAMLA	nr 389
-----------------------	--------

nooremleitnant

Margus HERGAUK	nr 390
malevlane Veiko VESKI	nr 391

3.3. Teenetemedali I klassi kavaleride nimekiri

Järva malev

kapten Alfons JAKOBSON	nr 40
------------------------	-------

Lääne malev

seersant Kalle PORN	nr 41
---------------------	-------

3.4. Teenetemedali II klassi kavaleride nimekiri

Harju malev

kapten Ülo OSTUMAA	nr 690
leitnant Andres SIKKA	nr 691
lipnik Aivo TRAKS	nr 692
nooremveebel Malle JÄRVE	nr 693
seersant Aleksei KIVINUK	nr 694
seersant Peep KODAR	nr 695
kapral Aare LOIK	nr 696
kapral Kaido OJALA	nr 697

Järva malev

kapral Valdo ROOS	nr 698
-------------------	--------

Lääne malev

lipnik Andres MILLER	nr 699
nooremseersant Vahur TOOMAS	nr 700

Sakala malev

nooremseersant Urmas FELDMANN	nr 701
kapral Kalle KOIKSAAR	nr 702
malevlane Janek SAAR	nr 703

Tallinna malev

lipnik Janno REMMELGAS	nr 709
malevlane Enno TREIER	nr 710

Võrumaa malev

nooremseersant Toomas PIIRMANN	nr 704
reamees Agu VAIKMÄE	nr 705

3.5. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri

Harju malev

nooremleitnant Gunnar MILJAN	nr 2456
lipnik Heiki TIIKOJA	nr 2457
seersant Aivar TIKENBERG	nr 2458
seersant Ain PUURA	nr 2459
reamees Rein KUURMAA	nr 2460
reamees Leonid UIBO	nr 2461
reamees Harri HERKEL	nr 2462
malevlane Peeter SLENG	nr 2463

Järva malev

vanemveebel Arvo VEEREMAA	nr 2464
seersant Tõnu ULLA	nr 2465
seersant Raivo MARTINS	nr 2566
seersant Arne PIHLAKAS	nr 2467
seersant Vello VÄRK	nr 2468
kapral Urmas PIRNIPUU	nr 2469
reamees August ALBERT	nr 2470
reamees Toomas KALDA	nr 2471
reamees Juhan ENDI	nr 2472
reamees Hillar RÄÄK	nr 2473

Lääne malev

kapral Aivar KAUS	nr 2474
malevlane Maire PIRN	nr 2475

Sakala malev

lipnik Margus LEPIK	nr 2476
nooremseersant Ove AINSALU	nr 2477
malevlane Ain LAANE	nr 2478
malevlane Riho REI	nr 2479

Tallinna malev

nooremleitnant Holger HALJAND	nr 2480
lipnik Andres KOSTIV	nr 2481
malevlane Kalju NIGLASSON	nr 2482
malevlane Gustav NÖMM	nr 2483
malevlane Jüri RÕUK	nr 2484
malevlane Asko KIVINUK	nr 2485

Võrumaa malev

nooremleitnant Enn NURK	nr 2486
kapral Aare VEIN	nr 2487
reamees Artur PLOOM	nr 2488
reamees Jüri ROON	nr 2489
reamees Margus MALLEUS	nr 2490
reamees Janek SISAS	nr 2491

**4. AVALDAN KESKJUHATUSE 7. JUUNI 2007
OTSUSE NR 0-2.2/30**

4.1. Valgeristi III klassi kavaleride nimekiri

Alutaguse malev

lipnik Kalmer VENE	nr 619
vanemseersant Kalev NAUR	nr 618
kapral Aleksei KOLPAKOV	nr 620
kapral Karl VÄHK	nr 621
kapral Vello MÜÜR	nr 622

Saaremaa malev

malevlane Sulev METSHEIN	nr 623
--------------------------	--------

4.2. Teenetemedali Eriklassi kavaleride nimekiri

Alutaguse malev

Margus OJAOTS	nr 392
Sergei MISSENJOV	nr 393

4.3. Teenetemedali II klassi kavaleride nimekiri
Saaremaa malev

malevlane August KUNING nr 706

Tartu malev

vanemseersant Kristjan SEPP nr 707

vanemseersant Vello KOLK nr 708

4.4. Teenetemedali III klassi kavaleride nimekiri
Tartu malev

vanemseersant Indrek SUITSO nr 2492

malevlane Rait PERSIDSKI nr 2493

malevlane Gero KARTAU nr 2494

Kaitseliidu peastaap

leitnant Rein PAJUNURM nr 2495

5. ANNAN KAITSELIIDU ÜLEMA TÄNUKIRJA ALLJÄRGNEVATELE KAITSELIITLASTELE:
Lääne malev

nooremleitnant Tarmo PAIO

vanemseersant Taimo JUHE

nooremseersant Katrin REEDE

nooremseersant Lembit SAAR

kapral Madis MARLEEN

kapral Jaan VELTMAN

kapral Siim AKSLI

reamees Kiur KLIPPERG

Helle VELTMAN

Silvi SILDE

Kaja ORUL

Marika HALLER

Tallinna malev

nooremleitnant Kalvi ABEL

lipnik Reimo REISBERG

lipnik Steve KÜMNIK

reamees Viido NARUSKBERG

reamees Tõnu VÖSSOTSKI

Kaitseliidu ülema kolonelleitnant Raivo Lumiste 21. juuni 2007 käskkiri nr 170-P

Võidutule medali annetamine

Kaitseliidu seaduse (Riigi Teataja I 1999, 18, 300, 2005, 64, 484) § 11 lg 8, Kaitseliidu keskjuhatuse 15. mai 2000otsusega nr 5 kinnitatud Võidutule medali kirjelduse § 5 alusel ja seoses võidupühaga
1. AVALDAN KAITSELIIDU KESKJUHAATUSE 7. JUUNI 2007 OTSUSE NR 0-2.2/30
1.1. Võidutule medali kavaleride nimekiri

major Peeter TANI	Rapla malev	nr 131	Maire LAHT	Naiskodukaitse Viru ringkond	nr 128
Kadre MAALMA	Naiskodukaitse Alutaguse ringkond	nr 122	Tiia KIIS	Naiskodukaitse Võru ringkond	nr 127
Angelina OBLIKAS	Naiskodukaitse Harju ringkond	nr 124	Leena NESTEROVA	Kodutütarde Alutaguse ringkond	nr 132
Aive SOOLEPP	Naiskodukaitse Jõgeva ringkond	nr 115	Egle VIIGIPUU	Kodutütarde Harju ringkond	nr 133
Maire ARRO	Naiskodukaitse Järva ringkond	nr 121	Sigrid KÜLAOTS	Kodutütarde Jõgeva ringkond	nr 134
Svetlana MUSTKIVI	Naiskodukaitse Lääne ringkond	nr 129	Küllli VARBLANE	Kodutütarde Järva ringkond	nr 135
Anu TOODE	Naiskodukaitse Lääne ringkond (Hiiumaa)	nr 130	Heli ESKO	Kodutütarde Lääne ringkond	nr 136
Karmen KEVVAI	Naiskodukaitse Põlva ringkond	nr 126	Marge MARTINSON	Kodutütarde Lääne ringkond (Hiiumaa)	nr 137
Kersti JÄRVA	Naiskodukaitse Pärnumaa ringkond	nr 119	Teele PEHK	Kodutütarde Põlva ringkond	nr 138
Kairi BAUMER	Naiskodukaitse Rapla ringkond	nr 123	Maarja KOHJUS	Kodutütarde Pärnumaa ringkond	nr 139
Aire PAHAPILL	Naiskodukaitse Saaremaa ringkond	nr 120	Maret OJAVEE	Kodutütarde Rapla ringkond	nr 140
Malle LOHK	Naiskodukaitse Sakala ringkond	nr 117	Kärt KALDMÄE	Kodutütarde Saaremaa ringkond	nr 141
Sirle BALDESPORT	Naiskodukaitse Tallinna ringkond	nr 118	Malve MARJAK	Kodutütarde Sakala ringkond	nr 142
Leane MORITS	Naiskodukaitse Tartu ringkond	nr 116	Meeri LEMBINEN	Kodutütarde Tallinna ringkond	nr 143
Heili METS	Naiskodukaitse Valga ringkond	nr 125	Johanna ANNAMAA	Kodutütarde Tartu ringkond	nr 144
			Piret TIIT	Kodutütarde Valga ringkond	nr 145
			Greete KEREME	Kodutütarde Viru ringkond	nr 146
			Kristin JÕGI	Kodutütarde Võru ringkond	nr 147

Foto: Ivar Jõesaar

Tänavu viisid võidutule igasse maakonda kohaliku ringkonna tublim naiskodukaitsja ja kodutütar.

Võrumaale käisid võidutuld toomas ema ja tütar

Tänavuse Raplas peetud võidupüha paraadi tuletoojate kohal hõljus mitmekordne esmakorduse lummus.

Tekst: TAIVE KUUSE

Esimest korda olid kõikide maakondade tuletoojad õrnema soo esindajad. Võidutule viisid Rapla võidupüha paraadilt maakondadesse Kaitseliidu eriorganisatsioonide – Naiskodukaitse ja Kodutütarde – esindajad. Mõlemal organisatsioonil on tänavu juubel. Kodutütred tähistasid jaanuaris 75. aastapäeva, naiskodukaitsjate 80. sünnipäev 2. septembril.

TOPELTKOGUS MEDALEID

Esimest korda anti välja topeltkogus Võidutule medaleid, tunnustuse said nii naiskodukaitsjad kui ka kodutütred. Lisagem, et esmakordselt anti medal alla 18-aastastele. Kaitseminister Jaak Aaviksoo kinnitas Võidutule medali naiskodukaitsjate ja kodutütarde rinda võidupüha hommikul kell 9 Rapla kirikuaias Vabadussõja mälestussamba juures

Kaitseliidu noortejuhid iseloomustavad tuld tooma minevaid kodutütred kui organisatsiooni paremiku. Nad kõik on väga tegusad tüdrukud. Mitmed neist on Kodutütarde salgajuhid ja teeninud välja Kodutütarde hooluspaela. Seitse Naiskodukaitse ringkonda olid valinud oma maakonda esindama ringkonna esinaine, ülejäänud piirkonnad mõne tublimatest tegevliikmetest. Võru maakonda esindasid aga ema ja tütar – naiskodukaitsja Tiia Kiis ja kodutütar Kristin Jõgi.

EMA JA TÜTAR

Kaitseliidu Võru maleva instruktor-noortejuht Eve Täht ütles, et saatsid maakonda esindama ema ja tütre, et rõhutada kahe organisatsiooni järjepidevuse tähtsust. "Igal kodutütrel on võimalus täiskasvanuks saades teostada end naiskodukaitsjana," selgitas Täht. Kristin Jõgi oli ühtlasi ka noorim tuletooja, 26. mail sai ta 11-aastaseks. Võrusoo rühma kuuluv Kristin on rühmajuhi sõnul tubli sportitüdruk ja muidu ka aktiivne laps. Noorusele vaatamata oli

ta talvel üleriigilistel suusavõistlustel esireas (4. koht).

Kristini ema Tiia Kiis on Naiskodukaitse aktiivne liige 2004. aastast. Ta osales edukalt Naiskodukaitse võistkonnas 2006. aasta Erna retkel. Eelnevalt on ta läbi teinud Eel-Erna retki. Vabatahtlikuna tegeleb Kiis Võru Kreuzwaldi Gümnaasiumi noorkotkaste ja kodutütarde rühma juhtimisega. Kodus kasvatab kolme tütart, kes kõik kuuluvad Kodutütarde organisatsiooni. Võidutuld kodumaakonda viima tuli ta koos noorima tütrega. 17-aastased kaksikõed ootasid ema ja õde Võrus maakaitsepäeva tähistamisel.

Tiia Kiis ütles, et kõige uhkem tunne oli seista president Toomas Hendrik Ilvese ees ja võtta oma maakonnale võidutuld. Ärevusest unustas ta pärast tõrviku läitmist hetkeks käe auandimisasendisse tõsta. Väike müks tähelepanelikult tütrelt oli aga abiks ja kõik sujus ette kavatselt. "Mina olin raudselt rohkem närvis kui Kristin. Tema oskas rahu säilitada," meenutas Kiis. Ka Võru maavanemale

tule üleandmine õnnestus Tiia Kiisa meelest täiesti. Öhtu eel sõitsid Võru tuletoojad veel korra Jõgevamaale sugulaste jaanitulele ja viisid neilegi presidendilt saadud võidutule. "Sugulased olid vast veel rohkem eevil, kui ma ise olingi," naeris Tiia Kiis.

AJALOOLINE TAVA

Varem on võidutule maakonda viinud Kaitseliidu malevate pealikud, tublimad vabatahtlikud kaitseliitlased, maakonnast pärit kõrgeima auastmega kaitsevälased ja välismissioonidel osalenud kaitseliitlased.

Ka 2003. aastal võtsid presidendilt võidutule vastu kaks inimest igast maakonnast – maavanem koos kohaliku politseiprefektiga –, kuid Võidutule medali said tookord vaid maavanemad. Võidutule maakondadesse saatmise komme pärineb aastast 1936, kui president Konstantin Päts süütas pealinnas võidupühaüritustel võidutuletõrviku ja mootorratturitest kaitseliitlased viisid tule laiali üle riigi igasse linna ja maakonda. **KK!**

Foto: Ivar Jõesaar

Võrumaa tuletoojad ema ja tütar naiskodukaitsja Tiia Kiis ja kodutütar Kristin Jõgi (pildil keskel) sümboliseerivad kahe organisatsiooni järjepidevust.

Tekst: MIHKEL MUTT

Migrandid Euroopa eest sõdima

Euroopa Liidus on tunda rahulolematust. Ühelt poolt on see tingitud asjaolust, et laieneti enne, kui uued juhtimisreeglid olid paika pandud. Aga on ka teine, varjatud põhjus. See on liidu ebaselgus oma ülemaailmses rollis. Kui seni kulges Euroopa Liidu areng rohkem n-ö sissepoole, olles siinsete riikide “suhetekorraldus”, siis nüüd on see etapp enam-vähem läbi. Nüüdsest peale on Euroopa Liidul vaja areneda üha rohkem väljapoole – seotult maailma teiste jõukeskustega. Seda nii majanduslikus kui ka diplomaatilises mõttes. See on üleilmastumise paratamatu tagajärg. Maailmal on ootused Euroopa Liidu suhtes, ja õigustatult. Lõpuks on maailm säärasena, nagu ta praegu on, st äärmiselt ebaühtlaselt arenenuna, eeskätt Euroopast pärit jõudude viimase viiesaja aasta mõju tagajärg. Ja Euroopa ongi ilmutanud soovi maailma asjades kaasa rääkida.

Aga Euroopa Liidul ei ole sõjalist võimsust. Nn pehme võim on suurepärane, hinnaline väärtus, aga sellest üksi ei piisa. Säärase Euroopa kohta öeldakse, et majanduslik hiiglane, kuid välispoliitiline käabus. Suur osa eurooplasi turtsub võimaliku transatlantilise tööjaotuse peale, mille puhul jõud tuleks teiselt poolt ookeani. (See on tõtt-öelda natuke nadi, kuidas äsjastel Euroopa Liidu 50. sünnipäeva pidustustel ei meenutanud üksi põhiesineja, et Euroopa Liit sai kosuda ja õitseda tänu sellele, et ei pidanud kulutama raha riigikaitsele, olles Ameerika kaitsva tiiva all.) Igatahes on Euroopa ju põhimõtteliselt otsustanud oma armee luua. Ainult et see kõik venib nagu Euroopas tavaliselt. Teame küll, milleks on eraldi võimalised Inglise paratrooperid (kes nt päätsid hiljuti Sierra Leone mässuliste käest vangi langenud ÜRO sinikiivrid) või Prantsuse võõrleegionärid, kuid loodava Euroopa armee võitlusvõime kujutab endast küsimärki.

Tundub, et mitmed praegused Euroopa-sisesed hõõrumised, kas või uute liikmete süüdistamine seitsmes surmapatus, kuuluvad nn asendustegevuste valda. Selle asemel, et tegelda põhilisega ja härjal sarvist haarata.

Ühelt poolt on inimelu kuulutatud Läänes suurimaks väärtuseks. Ühe Lääne inimese tapmine tõuseb suuremaks meediasündmuseks kui saja “pärismaalase” oma. Samas kõlab ikkagi kuidagi ebamugavalt, kui kedagi nahahoidjaks tembeldatakse. Midagi on viltu suure hulga eurooplaste tahtelis-moraalsete omadustega. Seda on näha sellestki, kuidas kuidagi ei saadud kokku vajalikku arvu mehi Afganistani saadetavaks NATO väekontingendiks. Ja suurimad koonerdajad on Euroopa nn vanad riigid.

Kui vastumeelsus Iraaki sõdima minna on veel mõistetav, siis Afganistani suhtes ei peaks ju säärast mõru eelmaitsset olema. See oli ikkagi ühine asi. Lugeses kõikidest nendest piirangutest, mis riigid oma vägedele Afganistanis osalemisel seavad, tunned uhkust, et Eesti-sugune väikeriik ei ole seda teinud.

Lidsetest aegadest peale on rikkad ennast väeteenitusest priiks ostnud. Euroopagi on praegu meelsasti nõus raha andma, küll varustuse ostmiseks Iraagi armeele ja politseile, küll instruktoritele jne. Vanad roomlased sõdisid algul ise, siis aga hakkasid selleks üha rohkem barbareid kasutama. Lõpuks moodustasidki need leegionäride enamuse. Rooma kodanik oli selleks liiga mugav ja luksusega harjunud. Euroopasse tulvab immigrante. Nad teevad mustemaid ja vähemtasuvaid töid. Äkki hakkavad nad varsti ka karmimaid ja ohtlikumaid ameteid pidama, nii et Euroopa saab saata nad endi eest sõdima?

Missioonidel käia meeldib eurooplastele rohkem. Enamasti tohib seal relva kasutada ainult enesekaitseks ja mitte esimesena. See on ikka tore – tohid vastu tulistada ainult pärast oma surma.

Srebrenica veresauna 1995. aasta juulis mäletavad veel kõik. Rahuvalvajad olid seal mököd. Kui peaks tulema uus Srebrenica, kas saadaks paremini hakkama? Euroopas sees pole selline konflikt enam tõenäone. Aga need võivad puhkeda partnerriikides, kelle ees Euroopa Liidul on moraalseid kohustusi. **KK!**

“Pronksi needmine” Tartus

Tekst: TANEL MEIEL, leitnant, Kaitseliidu Tartu maleva vaneminstruktor

Pronksmehest alguse saanud rahutused Tallinnas ei jätnud puutumata ka Tartut. Vaadates 26. aprilli õhtul Tallinnas toimuvat, ei olnud hetkekski kahtlust, et Kaitseliit kaasatakse olukorra lahendamisse. Üle hulga aastate anti Tartu maleva staabile häire. Kõik maleva tegevteenistuses olevad kaitsevälased viidi 24-tunnisesse valmidusse. See tunne, kui pidi olenemata kellajaast jõudma staapi tunni jooksul, kippuski juba ununema, kuigi olid ajad, mil selline valmisolek oli rutiin.

Vabatahtlike pealikele anti korraldus teavitada maleva isikkoosseisu hetkeolukorrast ja viia kogu maleva reageerimisvalmidusse. Õnneks on Kaitseliit selline organisatsioon, mis on talletanud endasse ajaloolised mälestused ning tänu sellele säilitanud võimekuse ja teatud määral ka oskused kiireks reageerimiseks. Kindlasti aitas teavitamise edukusele kaasa mobiilsete sidevahendite ning IT-võimaluste kasutamine.

ÜLDHINNANG

Mure isamaa turvalisus pärast oli äärmuslikult motiveeriv ja kokku osales avaliku korra kaitsele neil mai-

kuu alguse päevadel Tartu linnas 186 kaitseliitlasest vabatahtlikku abipolitseiniku.

Mai alguspäevadel tegevust kavandades said eesmärgid seatud suuremad kui mis tahes senisel harjutustel. Kui Teises maailmasõjas motiveeriti Nõukogude sõdureid lausega “taganeda pole kuhugi – selja taga on Moskva”, siis meil sobiks olukorra kirjeldamiseks Kaitseliidu peastaabi avalike suhete osakonnas kasutusele võetud hüüdlause: “Kaitseliit – vaba riigi valvur.” Kõik teadvustasid, et tegemist ei olnud lihtsalt kriisiga, vaid isamaa iseseisvus ja demokraatia olid realses ohus. Kui eesmärk on omariikluse säilimine, tunduvad tühiste, kuigi vajalikena isegi alltegevuste eesmärgid (saavutada koostöö kohalike jõustruktuuridega, tagada avaliku korra kaitse, osaleda erinevate objektide valves, tagada ajutise struktuuri teavitamine ja juhtimine, tagada oma üksuste ja koostööpartnerite logistiline toetus, hinnata üksuste võimekust osalemiseks siseriiklikes kriisides ja üldist reageerimisvõimekust).

Pärast operatsiooni on piisavalt andmeid võimekuste hindamiseks. Maioperatsiooni korralduslikule poolele saab anda positiivse hinnangu. Oma-moodi proovikiviks oli ajutise struktuuri administreerimine ja juhtimine.

Ajaliselt võttis just see kõige rohkem aega ja kurnas juhtivkoosseisu.

Kui koostöö korraldamisest tulenevad probleemid leiavad lahendused ja erinevad juhtimiskultuurid saavad paremini ühildatud, on meil head võimalused vajadusel ka tulevikus samasuguseid operatsioone edukalt läbi viia. Oluline on, et igal politseinikul oli võimalus näha poolmüütilist kaitseliitlast enda kõrval tegutsemas ja teadvustada, et neil on olemas tõsiselt võetav partner.

Koostöö ja ühisoperatsiooni tulemiks saab pidada:

- saavutati hindamisvääriline koostöö;
- tagati erinevate objektide kaitse;
- toimus ajutise struktuuri juhtimine ja administreerimine;
- saavutati logistiline toetus kogu operatsioonil vältel.

Eraldi toon välja veidi üllatava seiga. Kaitseliidu maine on, vaatamata meid aeg-ajalt rüüstavatele skandaalidele, jätkuvalt kõrge. Rahutuste alguses pöördusid abipakkumistega maleva poole mitmed teised ühiskondlikud organisatsioonid ja ühendused. Kriisi käigus muutus Kaitseliit teatud määral katusorganisatsiooniks teistele vabatahtlikele ühendustele. Tartus liitusid Kaitse-

Tartu kaitseliitlastest abipolitseinikud võtsid ennast enne erivarustuse kättesaamist korralduslikult pilditegemiseks kokku.

Foto: Ivar Jõesaar

liidu maleva kaudu abipolitseinike struktuuriga näiteks motoklubid, sest tänu maleva koostööle kohaliku politseiprefektuuriga oli tagatud kiire abipolitseinikuks menetlemine ja saadi tegevusele reaalne väljund. Nimetatud fakt annab hea vastuse kindralmajor Ants Laaneotsa küsimusele: “Kas on võimalik kasutada kriisis maa-kaitsese reservi?” Tänuorganiseeritud ja ulatuslikule tegevusele oli tuntav ka kohalike omavalitsuste toetus, mis väljendus nii vahendite ja ressursside eraldamises kui ka teabe jagamises.

TEGEVUS KORRAKAITSJATENA

Alates 28. aprillist alustati Tartus koostööd kohaliku politseiprefektuuri ja teiste maakonnas asuvate jõustruktuuridega. Samal päeval hakati ka objekte valve alla võtma ja toetama korraldajaid avaliku korra tagamisel. Algasid planeerimis- ja ettevalmistustööd, et tagada avaliku korra säilimine Tartu linnas 8. ja 9. mail. Samal päeval hakati ka maleva tegevliikmeid teavitama ja abipolitseinikuks registreerima. Abipolitseinikuks soovijate isikuandmed edastati nii Kaitseliidu peastaapi kui ka politseiprefektuuri. Politseiprefektuur suutis lühikese ajaga vormistada kõik soovijad ka ametlikult abipolitseinikeks.

Ettevalmistav ja planeerimistegevus oli suunatud mitmesuguste objektide ja maa-alade valve alla võtmiseks. Koostöös politseiga hinnati Tartu linnas avalikku korda mõjutavaid tegureid ja tehti riskianalüüs. Selle tulemusena valmis tegevuskava, millega anti Tartu maleva vastutusele 16 objekti. Nendest viis olid sõjahauad ja mälestusmärgid, mis mehitati igapäevaselt, ülejäänud objektid mehitati vaid 8.–9. mail. Monumentide puhul oli ülesandeks tagada nende säilimine, hoolimata sellest, kellele need olid püstitatud, ja välistada provokatsioonivõimalused.

Komplitseerituimaks ülesandeks oli Tartu kesklinnas asuvate objektide turve ja ühispatrullide läbiviimine. Kaitseliidu oskused osaleda politseipatrullis on puudulikud ja politsei võimekus oli vähenenud, sest enamik patrullpolitseinikest oli pealinnas.

Kriisi käigus muutus Kaitseliit teatud määral katusorganisatsiooniks teistele vabatahtlikele ühendustele – Tartus liitusid Kaitseliidu maleva kaudu abipolitseinike struktuuriga näiteks motoklubid.

ja Tartu Ülikooli aastatepikkusele koostööle. Tartu Ülikooli keemia, füüsika ja molekulaarbioloogia õppehoonete valve alla võtmine polnud seotud niivõrd ülikooli varade julgestamisega, kuivõrd ennetamiseks võimalust, et bioloogilised, keemilised ja radioaktiivsed ained või materjalid võiksid sattuda korraldajate kätte.

INFO KOGUMINE

Üheks riskifaktoriks on infoturve ja regionaalse teabe kogumine. Malevasse saabus üsna palju ebamäära informatsiooni, mille kontrollimiseks rakendati territoriaalsuse printsiipi. Kui info pärines maakonnast, anti teabe õigsuse kontrollimise korraldus samas või lähimas piirkonnas asuva allüksuse ülemale. Operatiivstaabist ja politseilt saadud info põhjal sai maleva juhtkond selgitada välja selle väärtuse ja adekvaatsuse.

Maleva staap oli pidevalt mehitatud vähemalt ühe tegevteenistuse oleva kaitsevälasega, mis tagas info adek-

Mitmed valve alla võetavad objektid lisati lõplikusse nimekirja tänu Kaitseliidu Tartu maleva ja Tartu Ülikooli aastatepikkusele koostööle.

vaatse vastuvõtu, esialgse filtreerimise ja edastamise. Märkamata võis jääda osa regionaalset infot, mille täpsem töötlemine oleks võimaldanud ressursse ehk veelgi paremini kasutada. Rahutused muutusid ju tegelikult kiiresti propagandalahinguteks avalikus meedias. Seetõttu pean sellelaadsete kriiside reguleerimisel vajalikuks professionaalsete teavitajate ja avalike suhete meeskondade kaasamist.

MALEVATES

TARTU MALEV

Maakaitsepäev algas lilled asetamisega Kalevipoja monumendile. Avatud oli maskeerimispunkt, varustus- ja fotonäitus, üles seatud relva- ja miininäitus. Sai proovida oma oskusi relva lahtivõtmises ja kokkupanekus. Kell 15 autasustas maavanem maakonna kaunimaid kodusid Kauni Kodu tiitliga. Vee- rand tunni pärast saabus mööda Emajõe võidutuli. Huviliste küsimustele vastasid Kaitseliidu ja Naiskodukaitsese esindajad. Elva linnavalitsuse ees muruplatsil tähistasid ühisüritusena maakaitsepäeva Kaitseliidu Tartu maleva Elva üksikkompanii, Politsei ja Päästeteenistus. Puhja ja Rõngu Vabadussõja ausamba, Konguta Vabadussõja mälestuskivi, Nõo kirikus asuva mälestustahvli juurde ning Elva surnuaeda Vabadussõjas langenute haudadele asetati pärjad. Oli relvade ja sidevahendite ning aumärkide ja medalite näitus. **KK!**

VALGA MALEV

Võidupüha tähistati pidulikult Otepääl Eesti Vabadussõja mälestussamba ja Lüllemäel Vabadussõja monumendi juures ning Valgas Metsa tänava kalmistul asuva langenud vabadusvõitlejate mälestusmärgi juures. Tõrva linnas gümnaasiumi pargis tähistasid tõrvalased kuulsusrikkas Võnnu lahingus saavutatud võitu põlisvaenlaste üle. Tõrva tuletõrjeplatsil peeti maakaitsepäeva. Toimusid spordiüritused ja mängud lastele ning peredele, Kaitseliidu, piirivalve, politsei ning päästeteenistuse tehnika- ja relvanäitused, teenistuskooerte demonstratsioonisinemine. Tantsumäel peeti linna laulu- ja tantsupidu. **KK!**

VIRU MALEV

Tamsalus oli maakaitsepäeva puhul vaadata relvanäitus, korraldati pidulik jalutuskäik, tule üleandmine maavanemale, supi jagamine ja laskmine õhkrelvadest. Viru-Jaagupis aga peeti kodukaitsespäeva, millega kaasnesid relvanäitus ja auvalve. Kadriinas korraldati pidulik jalutuskäik ja asetati pärjad Vabadussõja ausamba jalamile. **KK!**

9. mai õhtul jälgisid kaitseliitlastest abipolitseinikud Tartu inimtühja kesklinna valvekaamera pilti ekraanilt ülikooli keemiahoone ringauditooriumis.

Heaks lahenduseks on süvendatud koostöö reservohvitseride koguga, kellel on olemas mitme aasta kogemused õppuse Kevadtorm CIMIC-töö (tsiviil-militaarkoostöö) koordineerimisel ja läbiviimisel. Minuga nõustuvad ilmselt kõik need juhid, kes olid tegevuses samasuguste olukordade koordineerimisel – vaja on toetust tegevuse kajastamisel. Enamik sõjaväelasi ei tea ajakirjanduse “mängureegleid”. Ühe vajadusena näen meediaga suhtlemise täiendkoolituse läbiviimist tegevteenistuses olevaile kaitseväelastele.

ANALÜÜS

Positiivse faktina saab välja tuua maleva järjest kasvava reageerimisuutlikkuse, mis on heaks aluseks maakaitsevõimekuse taasloomisel. Maioperatsiooni pikk periood andis hea ülevaate maleva koosseisu administratiivjuhtimise ja ressurside haldamise suutlikkusest, ka saime hinnata maleva staabi võimalusi ja anda adekvaatse hinnangu iga allüksuse ülemale. Igati õigustas end aktiivsete kaitseliitlaste, allüksuste pealike ja reservohvitseride kaasamine juba operatsiooni planeerimise etapil. Planeerimise käigus teavitati kõiki Kaitseliidu koostööpartnereid oma võimekustest ning lepiti kokku juhtimis- ja korralduslikes põhimõtetes. Hämastav on tõdeda, et riigi jõustruktuuridel puudub informatsioon teiste struktuuride ja nende juhtimisahelate ning sisemise distsipliini kohta.

Äärmiselt positiivne koostöötulemus saavutati kauaaegsete partneritega. Näiteks Tartu Ülikooliga oli läbi sünergia äärmiselt lihtne kooskõlastada tegevusplaan ja lisada üldisest planeerimisest välja jäänud tähtsamad objektid. Väga edukalt õnnestus kaasata ka erasektoris märkimisväärset positsiooni omavaid maleva tegevliikmeid. Tänu toetussummadele (270 000 krooni) oli maleval võimalus soetada kiiresti puuduvad erivahendid.

Maipäevadel tulid välja ka maleva tegevuse puudujäägid, eelkõige logistilise toetuse ja lahinguteenidustoetuse korraldamise alal. Paljud negatiivsed ilmingud on seotud tehnilist laadi küsimustega, millele lahendus on kas juba leitud või leidmises. Tartu malevas ei olnud vajadust kasutada kõnealuse kriisi ajal kõiki ressursse, nt kokkuharjutatud territoriaalpataljoni staapi. Praegu saab väita, et samalaadses operatsioonis osalemiseks piisab malevas tegevteenistuses olevatest kaitseväelastest ja peastaabi tasandil vormistatud kõrgemast staabist. Kindlasti tasub välja tuua hea kogemus koostööst politseiga. Parim variant koostööks kriisis on ühe kontaktohviteri rakendamine kohaliku politsei ja maleva vahel. Kontaktohviteriks peaks olema maleva pealik või vaneminstruktor kui üks maleva võtmeisikuid, kes annab juhised planeerimiseks ja otsustab tegevussuundade üle.

Tegevuse käigus tekkis väiksemaid probleeme koostöö reguleerimisel,

mille peamisi põhjusi oli tõsiasi, et politsei on harjunud olema avaliku korra kaitsmisel monopoolses seisundis. Neil on töö korraldamisel aluseks professionaalidele rajatud struktuur ja sellele vastav juhtimiskultuur. Vabatahtlike kaasamine on harjumatu seab teatud piiranguid.

KOKKUVÕTTEKS

Rahutuste aeg oli malevale kurnav ja ülesanneterohke. Võtmeprobleemid olid abipolitseinike struktureerimine, info- ja kommunikatsiooniahelate moodustamine ning vajaliku erivarustuse ja koolituse korraldamine. Hoiti pidevalt kontakti ka kaitseringkonna teiste malevatega, saamaks adekvaatset informatsiooni nende võimekusest ja võimalustest toetada Tartu malevat.

Tugevdatud jõumeetmete kasutamise vajadus Tartus puudus. Kuigi nii jäi saamata kogemus, kuidas kasutada äsjaorganiseeritud üksusi äärmuslike olukordade lahendamisel, oli üldkogemus tohutu. Suurima tulemina saab välja tuua koordineeritud jõudemonstratsiooni, mis lisas elanikele meelekindlust, et kodulinn on kaitse all ka siis, kui politseijõudude enamik on saadetud pealinna.

Julgen väita, et distsipliin ja korralduste täitmise korrektsus oli kriisiperioodil Tartu malevas kõrge. Kindlasti olid selle aluseks kõrgendatud motivatsioon ning hästi korraldatud teavitus ja tagasiside. Usun, et tegevus Tartu linnas oli malevale valutum tänu eelnevatele kogumustele. Koostöökogemus erinevate jõustruktuuridega saavutati juba 2006. aasta detsembri alguses, kui viidi läbi õppus “Ülikool lukku”, mis oli korraldatud meenutamaks 1924. aasta 1. detsembri õppetunde.

Pronksiöö kogemused saavad olla aluseks vaid paremini planeeritud ja teostatud tegevusele siseriiklikus kriisisituatsioonis. Neid tuleb jagada ja hinnata oma üksuse tegevust kriitilise nurga alt, et leida kitsaskohad, mille ületamine aitab suurendada Kaitseliidu kui terviku reageerimisvalmidust. **KK!**

Eesti välispoliitika filosoofiast I

Tekst: TOOMAS VARRAK

Käsitledes 1939.–1940. aasta sündmusi Eestis, on vaidlusi tekitanud küsimus, kas Eesti oleks toona pidanud vastu hakkama või mitte. Ajaloolane Magnus Ilmjärv annab sellele kaudselt (ja võib-olla ka tahtmatult) vastuse mahuka uurimuse pealkirjas “Hääletu alistumine” (Ilmjärv 2004). Endast lugupidav, oma vabaduse eest võidelnud ja seda väärtustav rahvas ei alistu vabatahtlikult, ammugi siis hääletult. Vabatahtlik ja hääletu alistumine on alandav ja taunitav. Vastuhakk on iseseisva riigi ja rahva jaoks loogiline paratamatus, sisuliselt poliitiline imperatiiv. Alistumise põhjusi näeb Ilmjärv (küll suuresti põhjendamatu) toonase poliitika ja valitsejate korrupsiivsuses ja müüdavuses ning poliitilise režiimi autoritaarsuses.

Sõjalise jõu ähvarduse ees alistumine ei erine oluliselt pragmaatilistel kaalutlustel toimunud vabatahtlikust paindumisest teise riigi tahte alla. Viimasel juhul ei pruugi riik kaotada küll suveräänsuse väliseid märke, kuid tegelikult tähendab ka vabatahtlik alistumine nii riigi kui selle kodanike õiguste ja (tegevus)vabaduse suuremat või vähemat piiramist, halvemal juhul ka kaotust.

Suur erinevus on ka taandumisel vääraratu jõu ees ning vabatahtlikul taganemisel oma õigustest ja vabadustest, nende vahetamisel enam või vähem üürikese materiaalse kasu vastu. Vabatahtlik loobumine oma rahvusvaheliselt tunnustatud õigustest seetõttu, et mõni riik ei taha neid tunnustada, on põhimõtteliselt samuti alistumine. Selline riik muutub paratamatult manipuleeritavaks, sõltuvaks või koguni vasallriigiks. Ehkki vasallriik on mõiste ajaloost, on sel mõistel sisu ka tänapäeval. Üksnes vasalli personaalne ja õiguslik sõltuvus senjöörist on asendunud institutsionaalse ja poliitilise sõltuvusega. Külma sõja aegne maailm pakkus küllaga näiteid sellistest vasallisuhetest.

TEADUS JA POLIITIKA

[...] Poliitikateadus ei käsitle omi probleeme ajaloolise paratamatuse vaatenurgast ega otsi juba juhtunu põhjusi, sh seda, miks 1939.–1940. aasta sündmused Eestis just nii kulgesid, nagu nad kulgesid. [...] Poliitikateadus käsitleb poliitikat mitte pideva protsessina, milles üks sündmus kasvab paratamatult teisest, vaid valikute reana, milles igal poliitilisel valikul, otsusel või aktil on alternatiiv ja mida hinnatakse poliitika lõppeesmärkide valgusel. Mitte iga valik ei ole nende eesmärkidega kooskõlas, seetõttu on poliitikateadusele omane teatav normatiivsus. Teoreetilisel tasandil välistab normatiivsus niisugused valikud, mis on vastuolus poliitika olemuslike eesmärkidega, sh ka vabatahtliku alistumise.

Normatiivsuse aspektist sarnaneb poliitikateadus majandusteadusega. Koha, mis majandusteaduses kuulub majandusseadusele, täidab poliitikateaduses mõiste poliitiline imperatiiv.

[...] Olukorras, kus riigile esitatakse nõudmisi jõu ähvardusel, on poliitikateaduse vaatevinklist poliitiline imperatiiv – vastu hakata. Kuidas seda teha, on iseküsimus. [...] Valik, mis aga poliitikateaduse perspektiivis arvesse ei tule, on alistumine, vabatahtlik loobumine õigusest teostada võimu. Sellega erineb poliitikateadus nii ajaloo- teadusest kui poliitika pragmaatilisest diskursusest, millele on avatud kõik valikud, ka alistumine. Poliitikateaduse kontekstis on 1939.–1940. aasta sündmuste puhul seetõttu probleemiks mitte nende sündmuste põhjused, vaid küsimus, kas Eesti riigi seisukohalt langetati poliitiliselt õigeid otsuseid või mitte.

Lühidalt ja lihtsustatult võiks ajaloo- ja poliitikateaduse erinevust iseloomustada järgmiselt: ajaloo- teadust huvitavad möödunu ja sündinud asjade põhjused. Poliitikateadusele (selle klassikalises tähenduses) on samavõrd oluline tulevik ja seetõttu huvitub ta ka sellest, millised on poliitiliste otsuste, valikute jne tagajärjed ning milliste valikute ette seavad tänased otsused meid homme. Poliitikateaduse vaatevinklist ei määra olemasolevad asjaolud poliitilist otsust üheselt ja lõplikult. Sellele on alati alternatiivid, mis tulenevad sellest, et peale asjaolude sõltub otsus veel otsustaja karakterist ja tahtest. Seetõttu ei tulene ka hinnang poliitilisele otsusele mitte niivõrd otsust tinginud asjaolude iseloomust, kui sama- võrd ka otsuse poliitilistest tagajärgedest.

JÕUD JA ÕIGUS POLIITIKAS

Rootsi poliitik Olaf Palme (1927–1986) pealkirjastas ühe oma raamatu “Politik är att vilja” (“Poliitika tähendab tahta”; Palme 1968). Pealkirjas väljendub poliitika tuum. Poliitika tähendab tahte täideviimist. Siiski ei ole igasugune tahte täideviimine veel poliitika. Poliitiline on tahe, mille eesmärk on teostada võimu ja valitseda, st painutada, suunata, alistada või kontrollida endast väljaspool seisvat, võõrast tahet. Iseenda üle ei teosta (poliitilist) võimu üksikisik, erakond ega riik. Võimu saab teostada ikkagi ainult endast väljapoole, teiste ja võõraste üle. Seetõttu on vabatahtlik alistumine poliitika antitees.

[...] Poliitilise eksistentsi olemus seisneb selles, et tehakse vahet omade ja võõraste, sõprade ja vaenlaste vahel. Erakonnad võivad ju omavahelises konkurentsis üksteise suhtes esineda võõraste või vaenlastena, kuid riigitüüri hoides see vastandus kaob

ja asendub uuega, milles võõrasteks ja vaenlasteks ei ole konkureerivad erakonnad, vaid teised riigid. "Poliitiliselt eksisteeriv rahvas ei saa [...] loobuda võimalusest eristada vajaduse korral sõpra vaenlastest omaenda määratluse põhjal ja omaenda vastutusel. Kaob see eristus, kaob ka poliitiline elu üldse," väidab Saksa poliitikateadlane Carl (ka Karl) Schmitt (1888–1985) kirjutises "Der Begriff des Politischen" ("Poliitilise mõiste"; Schmitt 2002: 59).

[...] Teatava reservatsiooniga võib öelda, et riiklus ja poliitika on sünonüümid. Riikluse kadumisega kaotab võim oma poliitilise iseloomu (Schmitt 2002: 59–62) ja omandab pigem korraldusliku ehk administratiivse tegevuse tunnused. Seega puudutavad mõisted poliitika ja poliitiline võim eelkõige riigi tegevust, sh riikidevahelisi suhteid ja alles seejärel laienevad analoogiana riigisestele suhetele.

Poliitika ei tähenda ainult jõu rakendamist, st riikliku võimu, mis alistab kodaniku tahte riikliku poliitika teenistusse. Jõud, mis muudab kontrolli püsivaks, loob ühiskondlikes suhetes normid ja korra, mida nimetatakse õiguseks ja õiguskorraks. Austria jurist Hans Kelsen (1881–1973) asetas nende kahe – jõu ja õiguse – vahele sisuliselt võrdusmärgi, väites, et õigus on teataval kindlal viisil korraldatud või organiseeritud jõud (Kelsen 1934: 70). Eesti rahvatarkuski ütleb: "Kel vägi, sel võim(us), kel jõud, sel õigus." Sellises käsitluses ei ole vahet õiguspärasel jõul ja õigusvastasel vägivaldal.

Jõud poliitikas, nagu osutas juba prantsuse valgustaja Jacques Jean Rousseau (1712–1778), on aga füüsiline fenomen. Jõust ei sünni mingit moraalset alget. Järelandmine või taganemine jõu ees ei ole vaba tahte akt, vaid sunnitud samm. Alistumine jõu ees ei saa kuidagi muuta kodaniku moraalseks kohustuseks. Jõud, kui see ei muuda jõudu õiguseks ning allumist kohustuseks,

ei ole iialgi piisavalt suur, et jääda valitsema igaveseks, väidab Rousseau (1998: 19–20).

[...] Selle väite kinnituseks ja näiteks jõu võimalustest poliitikas võiks olla Nõukogude Liidu (NL) vägivaldne ja lühikeseks jäänud ajalugu. Ka Eesti liitmine NLiga ja hilisem riikliku iseseisvuse taastamine räägib sellest, et jõud, mille ees Eesti 1939.–1940. aastal alistus, polnud piisavalt suur, et jääda valitsema igavesti. See rauges esialgu stagnatsiooniks, viimasest sündinud perestroika poliitika andis aga uuesti võimaluse taastada põrmutatud Eesti õigus ja iseseisvus.

Nii sugeneb Rousseau mõttest ja ajaloolisest kogemusest veendumus, et õigusel ja moraalil on poliitikas mõnevõrra olulisem roll kui rahvusvaheliste suhete realistliku koolkonna teoreetikud, geopolitikud ja poliitilised pragmaatikud on valmis tunnistama. Vabatahtlik loobumine oma õigustest ja nende kaitses ei ole seetõttu kooskõlas poliitika olemusega.

AJALUGU JA TÄNANE POLIITIKA

Vaidlus, mida Eesti 1939.–1940. aastal oleks või ei oleks pidanud tegema, võib tunduda abstraktse ja elukaugena, sest arutatakse asju, mis on aset leidnud möödani. Tegelikult puudutab see ka praegust Eesti poliitikat. Esiteks muidugi suhteid Venemaaga, teiseks nende suhete sügavamat põhimõtet või filosoofilist alust ja kolmandaks poliitilise eliidi ja rahva vahelise oluliste välispoliitiliste otsuste kontekstis. Viimane on sisuliselt küsimus sellest, kui tugevalt istuvad demokraatliku ühiskonna välispoliitika juured oma kasvupinnas, st rahva kokkukuuluvus- ja iseseisvustahetes. Teisisõnu: see on välispoliitika demokraatliku legitimatsiooni küsimus.

Välispoliitika seisukohalt, mis ei puuduta otseselt ei üksikkodanike ega sotsiaalsete rühmade osahuviseid, vaid poliitilist kogukonda ja riiki tervikuna, näib viimane olevat vähetähtis küsimus. Siin on poliitiku ja rahva side suhtelisel nõrk ning poliitiku tegevusvabadus suurem kui sisepoliitikas, kus valija huvi ja kontroll poliitiku tegevuse üle on tugevam. See annab välispoliitilisele eliidile vabamad käed tegutseda omal äranägemisel, ilma et peaks arvestama kodaniku pahameele ja selle tagajärgedega valimistel, st teguritega, mis annavad poliitikale demokraatliku legitimatsiooni. Seetõttu on välispoliitikas võimalik sisepoliitilisi tagajärgi eriti kartmata toimida sõltumatult demokraatlikust legitimatsioonist, st lähtuda pragmaatilistest kaalutlustest ka seal, kus poliitikateaduse

Foto: erakogu

Eesti saatuse grimassid: 1918. aastal olid need veel tsaarikroonu vattides eesti sõdurid valmis asuma võitlusse vaba Eesti eest...

perspektiivis on tegemist ilmselge imperatiiviga (nt ühemõtteliste põhiseaduslike kohustustega).²

Tegelikult toimivad mitte ainult välispoliitikas, vaid kogu riikliku võimu tipus “mehhanismid, mis ei sobi kokku inimliku loogika ja moraaliga. Seal on kõige tähtsam põhimõte just poliitiline otstarbekus” (Mletšin 2004: 575) ehk teisisõnu, pragmaatilised kaalutlused. Inimlik loogika ja moraal seavad poliitilistele valikutele piirid, st välistavad teatud valikud. Poliitiline otstarbekus valikukriteeriumina on sellistest piirangutest vaba ega ole seotud mingi objektiivse imperatiiviga. Paraku õnnestab juhendumine poliitilisest otstarbekusest poliitilise eliidi sidemeid oma võimu allikatega ning lõppkokkuvõttes ka otsuse- ja meelekindlust raskete valikute, st imperatiivi ees.

[...] 1939. aastal seisis Eesti valitsus raske valiku ees üksi omaenda tarkuses ja juhendus otsustamisel ainult pragmaatilistest kaalutlustest. Põhjuseks ei olnud kodanike ega kaitseväge valmisoleku puudumine riigi iseseisvust kaitsta, vaid valitsuse lühinägelikkus põhimõttelises küsimuses. Aastapäevad hiljem oli selge, et Eestil oluks õigem usaldada rohkem poliitika loogikat kui lähtuda momendi otstarbekohasusest. Kuid valitsus pigistas silma kinni ilmsete tõsiasjade ees ja püüdis sellest välja tulla, lükates põhimõttelise tähtsusega otsust edasi. Võimu autoritaarsus oli seejuures teisejärguline tegur.

Euroopas oli sel ajal üksjagu autoritaarseid ja totalitaarseid režiime, mis oskasid demonstreerida avalikkuse toetust oma poliitikale ka siis, kui see tegelikult puudus või oli küsitava väärtusega, samas kui mõni demokraatlik valitsus alistus tõepoolest hääletult.

Tegelikult oli otsustamise edasilükkamine võrdne poliitiliselt halvima võimaliku otsusega. Tagantjärele võib öelda, et Venemaa praegune ametlik raskestimõistetav, kuid järjekindel seisukoht, et Eesti astus vabatahtlikult NLi koosseisu, tulenebki tõsiasjast, et suurriigi arusaamades ei ole poliitikas kohta vabatahtlikule alistumisele. Suurriigi silmis ei ole niisugune poliitika tõsiseltvõetav ega usaldusväärne, vaid pigem poliitika mängimine. Seetõttu oli Eesti valitsuse valmisolek lubada ametlikult neutraalsesse riiki Nõukogude sõjaväebaasid NLi märk sellest, et Eesti ja tema ametlike seisukohtadega pole põhjust ega saagi arvestada. Ja mõistagi ei ole Venemaa valmis tunnustama eesti meeste võitlust Teises maailmasõjas kui märki sellest, et valitsuse vabatahtlik alistumine ei tähenda veel kodanike õiguslikku tunnustust valitsuse otsusele. Selle võitluse eesmärke on Venemaal maailma avalikkuse silmis tagantjärele kerge moonutada viimase teadmatuse ja hoolimatuse tõttu sellest, mis toimus Eestis 1939.–1940. aastal.

EESTI VÄLISPOLIITIKA TAASSÜND

Eesti välispoliitika sündis uuesti 1980. aastate lõpul. Selle ideelisteks läteteks olid rahvaste enesemääramis-

õigus, Eesti riigi õiguslik järjepidevus ja Tartu rahupeping. Need olid kõik õiguslikku tähendust omavad tegurid ning kindlasti mitte väiksema tähtsusega kui rahva füüsilise tahte avaldused tänavatel, lauluväljakul, avalikus arvamuses ja mujal. Laulva revolutsiooni lühikeseks jäänud rahvusliku taassünni (välis)poliitika kõige olulisemad tulemused olid Eesti riigi taastamine 1991. aastal suvel, kiire rahvusvaheline tunnustus ja uus põhiseadus aasta hiljem.

Pärast Eesti riikluse taastamist lagunes aga õiguslikele alustele rajatud välispoliitika ja asendus kiiresti pragmaatilise filosoofiaga. Selles ei olnud enam õiget kohta ega praktilist rakendust taassünnipoliitika õiguslikel argumentidel. Need jäid pigem sisepoliitiliseks enesetunde turgutajaks kui riigi poliitilise arengu suunajaks. Poliitilise tarkuse mõõdupuuks said pragmaatilised kaalutlused. Muutuse olulisim tagajärg oli välispoliitilise initsiatiivi kaotamine suhetes Venemaaga ja nende poliitiliste argu-

mentide devalveerimine või kõrvaldamine välispoliitilisest argumentatsioonist ja mõtlemisest, mis tegid üldse võimalikuks iseseisvuse taastamise. Need argumendid olid: Tartu rahu, Nõukogude sõjaline okupatsioon, Eesti vägivaldne annekteerimine ja selle tagajärjed ning anneksiooni rahvusvahelise tunnustuse puudumine.

Kui oluline ka ei olnud massiliikumise osa iseseisvuse taastamisel, oluks nende argumentideta iseseisvuse taastamine rohkem kui küsitav. Need õiguslikud asjaolud aitasid ka neutraliseerida impeeriumimeelse Interrinde mõju laienemist arvukale venekeelsele kogukonnale ja hoida ära tõsise sisepoliitilise konflikti, mille puhul oluksid Eesti Vabariigi taastamise võimalused vägagi küsitavad. Need argumendid olid olulised ka selleks, et iseseisvumise toeks võis tekkida rahvusvaheline surve. Kõik see kokku sundis NLi kaitseisundisse, mille tulemusena sündisid NLi rahvasaadikute kongressi deklaratsioon Molotovi-Ribbentropi pakti õigustühisusest, Tartu rahulepingu kehtivuse (kaudne) tunnustamine ja lõpuks ka NLi riiginõukogu 1991. aasta septembri otsus, millega tunnustati Eesti Vabariigi riiklikku iseseisvust. Need olid Eesti toonase välispoliitika kõige olulisemad põhimõttelised võidud.

Eesti õiguslikke argumente tunnistas esialgu ka Venemaa. Igatahes Vene NFSV ja Eesti Vabariigi riikidevaheliste suhete aluste lepingu preambulas märgitakse, et leping juhendub Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1990. aasta 30. märtsi ja 7. augusti otsustest. 30. märtsi otsus konstateerib, et NLi okupatsioon 1940. aasta juunis ei lõpetanud Eesti Vabariigi juriidilist eksisteerimist ja et Nõukogude võim Eestis oli algusest peale ebaseaduslik. 7. augusti otsus aga deklareerib, et Eesti ja NLi edasiste suhete aluseks on Tartu rahuleping ja teised NLiiga enne 16. juunit 1940 sõlmitud lepingud, samuti mitmed ENSV Ülemnõukogu otsused, alates “1940. aasta sündmuste ajaloolisest ja juriidilisest hinnangust”, mis võeti vastu 12. novembril 1989.

...et Kaitseliit saaks 1940. aastal "täiesti vabatahtlikult" Eesti kaitseks varutud relvad surmavaenlasele ära anda.

EESTI VÄLISPOLIITILISE INITSIAATIIVI KADUMINE

Välispoliitiline initsiatiiv, mis iseloomustas Eestit veel 1990. aastate algul, kadus pärast iseseisvuse taastamist mõne aastaga. Sellel oli mitu põhjust. Ühest küljest Eestile ebasoodsad arengud Venemaal, sh avaliku toetuse kasv Vladimir Žirinovski mustasajalisele poliitikale ning kommunistidele. Mõlemad pidasid NLi lagunemist poliitiliseks veaks ja tahtsid taastada Venemaa suuriikliku positsiooni. Selle kõrval tekitasid muret Venemaa valitsuse katsed leida rahvusvahelist mõistmist ja tunnustust oma erihuvidele ja õigustele Balti riikides ning taastada seal kui mitte sõjaline kohalolek, siis vähemalt oma poliitiline mõju. Need olid ohu märgid Eesti taastatud iseseisvusele, millega Eesti välispoliitika pidi nii või teisiti arvestama.

Teisalt oli initsiatiivi kadumine tingitud soovist seada Venemaaga sisse normaalsed suhted, mis võimaldaksid Eesti ettevõtetel siseneda Vene turule. [...] Õiguslikud vaidlused (ükskõik kui tähtsad) on mõistagi tülikaks takistuseks niisuguse eesmärgi saavutamisel.

Nii Eesti iseseisvusele ohtlike arengute neutraliseerimise vahendite otsimine kui ka majanduskoostöö arendamine olid kahtlemata mõistlikud välispoliitilised eesmärgid. Kuid esiteks ei pruugi mõistlike eesmärkide elluviimine olla ilmingimata lihtne ega sõltuda ühe poole soovist. Teiseks on ohud ja ähvardused suuremal või vähemal määral poliitika ja rahvusvaheliste suhete lahutamatu element. Nende tõenäosuse hindamisel tuleb arvestada konteksti. Venemaa majanduslik kokkuvõrsemine külma sõja lõpus ja suhteline nõrkus koos sisepoliitilise ebastabiilsusega sellele järgnenud ajal ei olnud tingimused, mille puhul oleks pidanud tõsiselt arvestama võimalusega, et ametlik Venemaa katsetaks riskantset hasartmängupoliitikat Baltimaades. See oleks seadnud Venemaa automaatselt uuesti külma sõja olu-

korda, kuid võrreldamatult halvematel tingimustel kui varem. Seetõttu olid Eesti pragmaatikute nägemused oluliste välispoliitiliste probleemide lahendustest poliitiliselt primitiivsed.

Välispoliitika õiguslike aluste vahetamine (seni üksnes hüpoteetiliste) NATO julgeolekugarantiide vastu tähendas initsiatiivi loovutamist suhetes Venemaaga. Pealegi oli algusest peale selge, et need garantiid on tingimuslikud ja tingimuste täitmine ei sõltu ainult Eestist, vaid (vähemalt osaliselt) ka Venemaast. Viimase võimalused on seotud siinse arvuka venekeelse kogukonnaga, mis oli iseseisvuse taastamisel olnud valdavalt passiivne kõrvaltvaataja. Kümme aastat hiljem juhib ka RAND Corporationi uuring sellele asjaolule tähelepanu (Goble 2004).

Loomulikult on väkeriigil kergem toime tulla välispoliitiliste ohtudega, kui ta liitub sellise organisatsiooniga nagu NATO, ehk teisisõnu – annab end tugevama kaitse alla. Ent kui kaitse tingimuseks on iseenda seniste põhimõtetel otsuste, sh põhiseaduse sätete ja õiguste (mida Venemaa on sisuliselt tunnustanud) hülgamine, ei ole sellise otsuse mõistlikkus enam nii ilmne, sest ühes sellega kerkib küsimus poliitilisest usaldusväärsest. Pragmaatikute poliitilises filosoofias ei ole sellel mõistel erilist kaalu, kuid poliitikas ja rahvusvahelistes suhetes, nagu majanduses ja rahanduseski, püsib süsteemi stabiilsus (ja sellest sõltuv riikide julgeolek) suuresti just (poliitilisel) usaldusväärusel.

Initsiatiivi loovutamise tagajärjeks oli rollide vahetumine Eesti-Vene suhetes. Kui 1980. aastate teisel poolel ja 1990. aastate algul oli NL rahvusvahelisel areenil Eesti suhtes kaitseisukorras, siis pärast iseseisvuse

taastamist on osad vahetunud. Nüüd tuleb nõustuda seisukohaga, et viimased 10–15 aastat on "Venemaa olnud suuresti nende suhete initsiaator, Eesti aga pigem vastureageerija ning Eesti-Venemaa suhteid tuleb vaadelda ennekõike kui Venemaa-Eesti suhteid 1990.

aastatel seoses Venemaa-poolse poliitikaga Balti riikide suhtes, sest suhete initsiaator (sõltumatult sisust) oli enamasti Venemaa" (Pohl 2003: 23, 40).

ROLLIDE VAHETUS EESTI JA VENEMAA SUHETES

Rollide vahetumise tulemusena muutus Eesti kahe riigi suhetes Nõukogude agressiooni ohvril hoopis ise süüdistatavaks inimõiguste rikkumises, fašismi rehabiliteerimises, territoriaalsetes pretensioonides ja muus. Tõrjudes pidevaid poliitilisi ründeid, on Eesti taandunud ja loovutanud järk-järgult peaaegu kõik need õiguslikud positsioonid, millel püsidis saavutati varasemad võidud. Seevastu agressori õigusjärglane, tunnistamata ilmselget agressioonifakti ja enda vastutust selle eest,

on ootamatult muutunud inimõiguste, humanismi ja rahvusvahelise õiguse eestkõnelejaks. Sellelt positsioonilt sekkub Venemaa (püüdes kaasata ka rahvusvahelist üldsust) poliitikasse, millega Eesti püüab kõrvaldada agressioonist ja anneksioonist tekitatud kahjusid. Sisuliselt taotleb Venemaa selline poliitika agressiooni ja anneksiooni tulemuste õiguspäraseks tunnustamist. Selline on pragmaatilise välispoliitika kahetsusväärne tulemus Eesti-Vene suhetes.³

Pragmaatilisele välispoliitikale pandi nurgakivi nn juulilepingutega 1994. aastal. [...] Need muutsid Tartu rahu- lepingu kehtivuse Eesti-Vene õiguslike suhete alusena ebamääraseks ja vaieldavaks. Ühtlasi devalveeriti Eesti Ülemnõukogu otsused, millega mõisteti hukka ja tunnustati õigustühisteks 1940. aastal toimunud sotsiaal- poliitilised ja majanduslikud ümberkorraldused ning Eesti liitmine NLiga, sh ka otsus Eesti idapiiri muutmise kohta 1944. aastal.

Juulilepingute allkirjastamise järel ei olnud enam põhjust küsida, kuidas võõrriigi väed olid ilmunud Eestisse, milline oli nende viibimise õiguslik alus, nõuda kahju- tasu nende tekitatud keskkonnakahjustuste eest jne. Lepingutega kaotasid need asjaolud õigusliku tähtsuse ja poliitilise aktuaalsuse ning vajasid minevikku. Ühes sellega ka kõik teised probleemid, mida viiskümmend nõukogude aastat olid Eestile tekitanud. Nende formaalseks kõrvalelukkamiseks Eesti-Vene suhete päeva- korrast andsid juulilepingud Venemaale piisava aluse. Vähe sellest, lepingute tagajärjel muutunud õiguslik si- tuatsioon kahe riigi suhetes andis initsiatiivi Venemaale, võimaluse kasutada neidsamu probleeme nüüd juba Eesti poliitiliseks ründamiseks inimõiguste, kodakond- suse, hariduspoliitika, Saksa mundris võidelnud eesti sõdurite, piiriküsimuse ning isegi Tartu rahulepingu mainimise puhul riigisisestes poliitilistes dokumenti- des.

Vene väed lahkusid Eestist 31. augustiks 1994, jättes maha Eesti kodakondsuseta veteranid ja pensionärid koos peredega, kellele leping oli kindlustanud õiguse jääda Eestisse. Nii kiire lahkumine pärast lepingu allkir- jastamist on selge märk, et Venemaa oli vägede välja- viimiseks valmis, kuid kasutas läbirääkimisi poliitiliseks väljapressimiseks, selleks, et luua õiguslikud eeldused rollide vahetuseks ja instrumendi loomiseks, millega oleks võimalik avaldada sisepoliitilist survet Eestile, st arvuka venekeelse ja -meelse uusasukate kogukonna säilitamiseks Eestis.

Lõplikult andis Eesti aktiivse välispoliitika olulised argu- mendid käest sellega, et nõustus sõlmima uut piirile- pingut. Piirileping annab Venemaale täiendava võima- luse sekkuda Eesti siseasjadesse ja nõuda soovi korral koguni Eesti põhiseaduse muutmist. Uue piirilepingu- ga loodud õiguslikes suhetes kujutab ju põhiseaduse § 122, mille kohaselt Eesti maismaapiir on määratud Tartu rahulepinguga, territoriaalset pretensiooni Vene- maale.

Kui jätta kõrvale uue piirilepingu lisad (kaart ja piiri kir- jeldus maastikul), ei sisalda leping midagi nimetamis- väärset, mida polnud juba Tartu rahulepingus. Selles mõttes ei lisanud piirileping Eesti-Vene suhetesse midagi uut. Küll aga andis le- pingu sõlmimine õigusliku tunnustuse aktile, millega NL oli annekteerinud osa Eesti Vabariigi põhiseaduses fikseeri- tud territooriumist. Ka andis uus leping

Venemaale lisaargumendi väita, et Tartu rahuleping ei oma kahe riigi suhetes enam praktilis-õiguslikku, vaid üksnes ajaloolist tähtsust. Nii võiks öelda, et Eesti vä- lispoliitika on pidanud Nõukogude okupatsiooni ja an- neksiooni ühel osal oma territooriumist õigusvastaseks (taastades seal oma riigi) ja teisel osal õiguspäraseks (jättes selle uue piirilepinguga Venemaale). **KK!**

(Järgneb)

KOMMENTAARID

¹ Käesolev kirjutis on lühendatud artiklist: Varrak, Toomas 2006. Eesti välispoliitika filosoofiast. – Audentese Ülikooli toimetised 8, lk 21–47. Filosoofiadoktor Toomas Varrak on Rahvusvahelise Audentese Ülikooli professor.

² Rahva poliitiline tahe, millest poliitikud demokraatlikus ühiskon- nas väidavad end juhitudvat, ei ole tänavatel, avalikus arvamuses ega ajakirjanduses avalduv kodanike füüsiline tahe, vaid juriidilistel põhimõtetel vormistatud rahva juriidiline tahe, mis on fikseeritud põhiseaduses (vt Jellinek 1921: 145).

³ Lauri Mälksoo, kes on detailselt uurinud okupatsiooni ja anneksioo- ni õiguslike aspekte Balti riikide näitel, toetudes Inglise õigustead- lase Robert Yewdall Jenningsi (1913–2004) seisukohtadele, kirjutab oma uurimuse kokkuvõttes, et “viimaste aegade praktika riikluse küsimuses kinnitab [...] tähelepanekut, et õigus kaldub alati selle põ- himõtte poole, et väärtegu ei tohi muuta ega luua legaalseid õigusi” (vt Mälksoo 2005: 304). Pärast riikluse taastamist ei ole see põhimõte paraku olnud enam Eesti välispoliitika poliitiline tahe suhetes Vene- maaga. Pigem on jooksev välispoliitika otsinud põhjendusi, miks tu- leks niisugusest printsibiist mööda vaadata.

KIRJANDUS

Ilmjärv, Magnus 2004. Hääletu alistumine: Eesti, Läti, Leedu välispoliitilise orientatsiooni kujunemine ja iseseisvuse kaotus 1920. aastate keskpaigast anneksioonini. Tallinn: Argo.

Goble, Paul A. 2004. Balti riikide kaitstus sõltub nende tegevusest. – Postimees, 29. september (vt ka http://www.postimees.ee/290904/esileht/145935_1.php).

Jellinek, Georg 1921. Allgemeine Staatslehre. 3., täiend tr. Berlin: Springer.

Kelsen, Hans 1934. Reine Rechtslehre: Einleitung in die Rechtswis- senschaftliche Problematik. Leipzig und Wien: Deuticke.

Mletšin, Leonid 2004. Välisministrid: Romantikud ja küünikud. Tal- linn: Varrak.

Mälksoo, Lauri 2005. Nõukogude anneksioon ja riigi järjepidevus: Eesti, Läti ja Leedu staatus rahvusvahelises õiguses 1940. a – 1991. a ja pärast 1991. a: Uurimus pingest normatiivsuse ja võimu vahel rah- vusvahelises õiguses. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Palme, Olaf 1968. Politik är att vilja. Stockholm: Prisma.

Pohl, Tiiu 2003. Maailmaga muganduv Venemaa ja Eesti. – Kase- kamp, Andres (toim). Eesti välispoliitika aastaraamat. Tallinn: Varrak, lk 23–44 (vt ka <http://www.evi.ee/lib/valispol2003.pdf>).

Rousseau, Jacques Jean 1998. Ühiskondlikust lepingust ehk riigiõigu- se põhiprintsiibid. Tallinn: Varrak.

Schmitt, Carl 2002. Poliitilise mõiste. – Lipping, Jüri (koost). Kaasaegne poliitiline filosoofia: Valik esseid. Tartu: EÜS Veljesto Kirjastus, lk 54–62.

Vaba tahte konverents

Kodutütarde ja Naiskodukaitse ühiskonverents “Antennid ja aknad – eestvedajad ja võimalused”
peeti 19. mail 2007 Eesti Rahvusraamatukogus

Tekst: ANU ALLEKAND,
Kaitseliidu ülema nõunik

Päikeselisel laupäeval, 19. mail oli Rahvusraamatukogu kaitseliitlike naisorganisatsiooni esindajate päralt: esimest korda ajaloos pidasid Naiskodukaitse ja Kodutütarde ringkondade esindajad ühiskonverentsi. Kodutütarde juhte ootas pärastlõunal ees veel suurkogu – organisatsiooni kõrgeim kollegiaalne otsustusorgan.

TEEMAKS VABATAHTLIKKUS

Kõigepealt kuulati Kodutütarde peavanema Angelika Narise ja Naiskodukaitse esinaise Airi Neve tervitusi. Kaitseliidu ülema tervituse andis edasi kolonelleitnant Raul Tõnnov. Konverentsi teema oli vabatahtlikkus – põhiväärtus, millel püsib Kaitseliit, ja nagu ettekandjate arvamusest selgus, ka kogu riik. Et saalis olid ülekaalus naised, arutleti naise koha üle ühiskonnas ja räägiti tema panusest kasvatustöös.

Päeva märksõnu kajastava avaettekande pidas Riigikogu esimees

Ene Ergma. Ta rõhutas, et iga noor peab teadma, et on Eesti Vabariigi kodanik, seepärast peab ta varakult harjuma ühiskondliku mõtteviisiga, austama kehtivaid reegleid. Ta tunnustas Naiskodukaitse ja Kodutütarde tegevust rahvusliku aate edasikandmisel. Ergma arvas, et vabatahtlikkus ei kao kuhugi, ning saal oli temaga sama meelt. Vaba tahe aga ei teki ega säili iseenesest, ilma riigi sihipäraste jõupingutusteta.

Teemat arendas edasi Tallinna Ülikooli sotsioloogiaosakonna õppejõud psühholoog Jüri Uljas, kes käsitles vabatahtlikkust Eestis, rõhutades kolmanda sektori plusse ühiskonna ja iga inimese seisukohalt. Tema arvates on tähtis vabatahtlike tekitatav prosotsiaalne mõtteviis, mis teisisõnu on teiste heaks tegutsemine. Kuigi Kaitseliit ei ole kolmanda sektori organisatsioon, on sellel kolmanda sektoriga väga palju sarnaseid väärtusi. Eelkõige vaba tahe ühishuvides tegutseda.

Kaitseliidu peastaabi personaliosakonna vanemspetsialist, Naiskodukaitse Tallinna ringkonna juhatuse

liige lipnik Helle Jürna analüüsis sügavamalt kaitseliitlaste vaba tahte olemasolu. Kaitseliit ei ole enam 1990. aastate Kaitseliit, millega liituti relvaomamisõiguse saamiseks. Motivatsioon on teisenenud, patriotism kui väärtus on säilinud.

Konverentsi pealkirjas oli nimetatud aknaid kui võimalusi, aga sellesama Rahvusraamatukogu ümbruses lõhuti mõne aja eest aknaid sõna otseses mõttes. Sellele mõeldes tunnetasid paljud kodanikud, et tahavad ühineda Kaitseliiduga – teha midagi, et lõhkumist oleks vähem ja ülesehitustööd rohkem.

Riiklikku noortepoliitikat tutvustas haridus- ja teadusministeeriumi noorteosakonna juhataja Anne Kivimäe. “Popp on olla noor,” kinnitas ta ja tõi esile väärtusena koostöö, sest “noortepoliitika põhineb lõimitusel”, rõhutas vabatahtlikkust kui väärtust ja noorte kaasamist kui noorsootöö kvaliteedi tagamise hädavajalikku printsiipi.

ÕHTUPOOLIKUL ERALDI ISTUNGID

Pärastlõunal jagunesid huvilised kaheks – Naiskodukaitse ja Kodutütarde programm lahkesid. Naiskodukaitse jäi mõtisklema oma tegevuse sügavamate põhjuste ja liikmete motiveerituse teemadel, Kodutütred asusid oma tegevust korraldama: suurkogu kui Kodutütarde kõrgeim otsustusorgan asus organisatsiooni noortetöö analüüsimise juurde ja valmistus edasivõttavate otsuste tegemiseks.

Kodutütarde Järva ringkonna peavanem Siiri Sitska on ise teisi õpetades õppinud väga palju. Seda võib kokku võtta sõnadega: “Ühe inimese mõistus ei hõlma kunagi nii palju kui meeskonnal kokku välja panna on.” Vabatahtliku juhina on ta jõudnud ja suutnud palju – ilma organisatsiooni tegevuseta ei oleks ta

SUURKOGU OTSUSED VIEKS AASTAKS

- Järgida arengukava aastateks 2008–2013, olla aastal 2013 kvaliteetne kodanikusvatust pakkuv ja omanäoline skautlik organisatsioon Eestis ning samas teiste institutsioonide tunnustatud koostööpartner.
- Määratleda missioon järgmiselt: vabatahtlikkust tähtsustades ja hinnates pakkuda noortele Eestit väärtustava kasvatustöö kaudu parimaid arenguja tegutsemisvõimalusi.
- Töötada edasi põhikirja täpsustamise nimel.
- Suurendada organisatsiooni kandepinda igas Eesti paigas, toetada uute rühmade teket ja liikmete juurdekasvu (et liikmeskond suureneks 2013. aastaks 900 kodutütret ja 45 juhi võrra).
- Töötada välja käsiraamatud ja töövihikud juhtidele ning liikmetele.
- Tunnustada vabatahtlike juhtide tööd ja täiustada nende motiveerimise süsteemi.
- Teha organisatsiooni arengu kindlustamiseks senisest efektiivsemat koostööd lapsevanemate, teiste organisatsioonide, koolide ja välispartneritega, et kasvatada senisest ühiskonnapädevamat ja toimetulevat kodanikku.

juhtunud Lennart Meri koju, Erna retke avamisele, võimlemispeole või kuhu iganes. Tema ideed olid näiteks Kodutütarde oskuste võistluse kujundamise aluseks.

Valga maleva instruktor-noortejuht nooremseersant Anu Lillipuu väärtustab seda, et läbi aegade on Kaitseliidu tegevustesse saanud kaasata kogu pere. Vabatahtlikul säilib vabadus valida endale sobiv tegutsemisaeg ja ta saab end ise proovile panna. Lillipuugi on vabatahtlikust juhust välja kasvanud instruktor.

Jõgeva maleva noorteinstruktor Olga Jürma on aastaid seda ametit pidanud, tema vaatenurgast on kohutavalt hea inimene see, keda ümbritsevad kohutavalt head inimesed. Tema ise on sellise inimese ere näide. Aktiivne eluhoiak peletab probleeme ja pahurust.

POSITIIVNE ELUHOIAK

Positiivsus jäi suurokoguliste seltsi ka siis, kui peavanem Angelika Naris asus tegema viie aasta kokkuvõtteid. Kodutütarde kongress peeti 11. mai 2002, seal otsustati muuta kollektiivse organi nimi suurkojaks. Suupärasem ja omasem. Tehud on palju. Naris meenutas erinevate trükiste-teabematerjalide üllitamist, koostöösidemete arengut, koolitustegevuse edendamise verstaposte. Üllatusena (loe: külma dušina) mõjus viie aasta taguse seisu meenutamine, kus pooled kodutütarde kongressil osalenutest ei soovinud pikaajaliste sihtide seadmist. Aeg ja inimesed on muutunud, esitatud lõppteesid võeti vastu ühehäälselt.

Sellelt suurokogult oli hea koju minna, kõik osalised olid laetud positiivselt, oli palju mõtteid, mida ja kuidas teha edasi. Loodan, et see sisemine veendumus on nähtav igas naiskodukaitsjas, igast kodutütard juhust, korraldatavates üritustes ja ka järgmisel, 2012. aasta suurokogul.

Klassikud on öelnud, et kõik ei saa olla kangelased, keegi peab ka plaksutama. Ent see suurokogu oli selleski osas eriline: kõik plaksutajad olid kangelased. **KK!**

Kaitseliidu Rapla maleva pealik major PEETER TANI

Sündinud 28. juulil 1955 Tartus

HARIDUS:

1970–1973 – Fr. R. Kreutzwaldi nim Võru I Keskkool

1977–1982 – Tallinna Polütehniline Instituut, mehaanikateaduskond, peenmehaanika seadmete eriala

TÄIENDUSKOOLITUS:

1993 – kaitsejõudude peastaabi ohvitseride kursus

1994 – täiendõpe Soomes

1995 – Rootsi kaitseväge kursus “Demokraatlik juhtimine ja planeerimine”

1997 – UN logistikakursus Inglismaal

1998 – UN logistikakursus Rootsis

1998 – logistikakursus Rootsis (NSG/NSE kursus SWEDINT)

1999 – UNLOC logistikaohvitseride kursus Norras (MOVCON)

1999 – hooldusohvitseride kursus Rootsis

2000 – demineerimiskursus (US)

2001 – HNS kursus Soomes

2002 – NATO õppus *Strong Resolve* (Poolas); *Baltic Eagle* (Eestis)

2003 – *SHAPE Movement Operational Planning Course* Saksamaal

2005 – tabelarvutuse jätkukursus BCS Koolitus (MS Excel), HNS õppus *Friendly Host 05*

2005 – projektijuhtimine – BCS Koolitus (MS Project Professional)

2006 – NSOK (staabiohvitseride täiendkursus)

TEENISTUSKÄIK:

1973–1974 – Vastse-Nursi 8-kl Kooli matemaatika, füüsika ja tehnilise joonestamise õpetaja

1974–1976 – sõjaväeteenistus N Liidu õhuvägedes hävituslennukite polgus dessantpäästetee-
nistuses (Valgevene, Vitebski oblast, Postavõ)

1982–1989 – M. I. Kalinini nimelise Tallinna Elektrotehnikatehase TUI kõvasulamstantside osakonna materjalide labori teadur

1989–1991 – ehitusväikeettevõtte KEMP direktori asetäitja eksploatatsiooni alal

1991–1992 – autoveo- ja remondiettevõtte Avre peainsener

1992–1993 – teenistus Eesti Vabariigi kaitsejõudude peastaabi logistikaosakonnas

1993–1995 – teenistus Üksikus Raadiotehnilises Õhukaitse Pataljonis (ÜRTÕP), tagalaülem

1995–1996 – AS Corbex EG tootmisosakonna juhataja

1996–2000 – Rahuoperatsioonide Keskus (peamehaanik, töö Baltic Support Group'is Riias ja rahutagamismissioon SFOR Bosnias)

2000–2001 – kaitsejõudude peastaap, demineerimiskeskuse ülem

2001–2003 – Rahuoperatsioonide Keskus (Baltbat Training Team, logistikaohvitser BALTBATi projekti juures Adadžis)

2003–2007 – Tallinna erikaitsepiirkonna staabi tagalaosakonna ülem

Alates 13. aprillist 2007 – Kaitseliidu Rapla maleva pealik

AUASTMED:

1993 – nooremleitnant

1995 – leitnant

1998 – kapten

2003 – major

AUTASUD:

Kaitseministeeriumi teeneteristi III klass, Rahvusvahelistes rahuoperatsioonides osalenu medal “Rahu teenistuses” (Bosnia), Võidutule medal, mälestusmedal “10 aastat taastatud kaitseväge”

HOBID: jahindus, tervisesport

PEREKOND: abielus, 2 poega

Meelis Rätsep usub end lapseks jäävat

Erna Seltsi president ja Erna retke algataja on kogenud nii elus valu kui ka rõõme. Ta püüab kogemustest õppida ja kutsub inimesi üles rohkem rääkima.

Tekst: TAIVE KUUSE

Fotod: ANDRUS EESMAA

Erna Seltsi tööruumid asuvad Tallinnas Kaarli puiesteel Okupatsioonide Muuseumi keldris. Kontor on küll paar meetrit maapinnast madalamal, aga selle suurtest akendest särab päike sisse ja sealtkaudu saab jälgida ka tänavamelu. Tuba on tihedalt täis töölaudu, millel omakorda paksult erinevat kraami – raamatuid, pakke, kaste ja tuhatoose. Ruumis viibi kolm inimest. Kapten Meelis Rätsep annab teada, et meeshing on tema sõber ja naine abikaasa. “Nende juuresolekul võin kõigest rääkida, seega võime vestlust alustada,” julgustab Rätsep. Endast rääkida ta ei karda. Vaatab siniste silmadega vestluspartnerile otse silma ja vastab kõigile küsimustele.

See silmavaade võib olla petlik. Kapten Rätsep teab, et olukorras, kus teda miski häirib, jääb ta napsõnaliseks ja jätab ülbe mulje. “Ma pidin inimesest läbi vaatama. Sinised silmad lähevad siis halliks ja kalgiks,” teab ta. Rätsepa silmad siravad endiselt siniselt ja jutt põikab lapsepõlve.

OMAETTE HOIDEV POISS

Meelis Rätsep on sündinud Kiviõlis. Et aga sealne õhk oli saastatud ja esimeses klassis õppiva poisi tervis muutus kehvaks, kolis perekond Kesk-Eestisse Järvamaale. Rätsep on oma vanematest vaimustuses. Ta usub, et on emalt pärinud organiseerimisvõime ja aktiivse oleku, isalt aga tasakaaluka meele. “Ükskõik kui keeruliseks asi läheb, tuleb säilitada rahulik hoiak,” jagab ta isa tarkust. Rätsep hindab ka vanemate ausust ja tööarmastust ning arvab, et

needki omadused on vanemate eeskju kaudu tema ellu kaasa tulnud.

Alati inimestest ümbritsetud ja suure tutvusringkonnaga mees oli lapsepõlves rohkem omaette toimetaja. “Ei ütleks, et olin kinnine, lihtsalt

Kui ühele pisikesele maalapile, mis oli Vene väeosa, oli kaheks aastaks kokku korjatud valik kogu tolleaegse Nõukogude Liidu rahvastest, sai haruldase kogemuse – seal omandasin tolerantsuse, tõdeb Rätsep.

mulle ei klapinud kambas käimine.” Poiss kasvas põhiliselt seitse aastat vanema venna sabas jõlkudes. Kõik, mida suur vend ees tegi, pidi väikevend, hambad ristis, järele tegema. Tema poliiklinikukaart oli traumasid täis – küll jäid jalad ratta kodarate vahele või hüppasin kõrgelt alla ja kopsud kinni jne. Koolipoisi lemmiktegevused olid aga lugemine ja joonistamine.

Kapten Rätsep ei tee kaugeid tulevikuplaane. Nii lasi ta ka pärast kesk-

kooli asjadel loomulikku rada vee- redä. Paljulugenu poiss oleks ju tahtnud õppida ajalugu, aga ülikooli jäi minemata, sest Tartu linn talle ei meeldi. “Ja ma ei tahtnud saada ajalooõpetajaks. Õpetaja amet mulle ei sobi. Ma ei oska seletada,” tunnistab ta.

VENE KROONU RIKASTAS MÕTTEMAAILMA

Tuli kutse minna Nõukogude armeesse ja sinna ta ka läks. “Kui aus olla, siis siira huvitatusega. Siimaani ei kahetse,” meenutab ta. “Kui ühele pisikesele maalapile, mis oli Vene väeosa, oli kaheks aastaks kokku korjatud valik kogu tolleaegse Nõukogude Liidu rahvastest, sai haruldase kogemuse. Seal omandasin

Meelis Rätsep usub, et on emalt pärinud organiseerimisvõime ja aktiivse oleku, isalt aga tasakaaluka meele.

tolerantsuse.” Rätsep tõdeb et akadeemilises vormis õppida ta ei viitsi, vaid hindab elu käigus omandatud teadmisi. Siiski läks ta pärast sõja-

väge Tallinna 6. kutsekeskkooli ja õppis joonestaja-instruktori ametit. “See lõputunnistus on minu elu ainuke paber, mis tuli paberi pärast. Tegelikult tähendas õppima minemine aja maha võtmist, et endas selgusele jõuda.”

Kes teab, mis noores mehes siis selgeks sai, aga abieluranda ta purjetas. Peagi sündis laps. “Tuli hakata perele leiba teenima,” nimetab ta järgmise motivaatori elu kujundamisel. “Tol ajal olid ehitusel head palgad. Mulle ei meeldinud tavapärase ehitus ja läksin restaureerimisvalitsusse, kus töö loomingulisem.” Aastaid taastas ta linnuseid ja mõisaid. Paide keskkonnas on on tema töö jälgi mitmel restarureeritud ehitisel, tuntuim neist Vallitorn. Päril lõpuni ta nimetatut ei teinud, enne lahkus ametist. Oli aeg elus järgmine lehekülg keerata.

“Erna on minu teine naine,” naljatleb Erna Seltsi president Meelis Rätsep. Tõsi ta on, suhtub ju Rätsep Erna retke korraldamisse sama suure kirega, nagu peaks iga mees suhtuma oma abikaasasse.

Rätsep on järgnenud ajajärku kirjeldades napolisõnaline, aga selgub, et paar aastat töötas ta kunstnikuna, asutas muinsuskaitset, kuulus Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Parteisse. Kohtus toonase Kaitseliidu Järva maleva pealiku Neeme Väliga, astus Kaitseliitu ja sealt said alguse tema tegemised militaarses maailmas.

Tundub, et samasse aega jäi ka esimese pere lagunemine, sest meenutades esimesi aastaid Kaitseliidu peastaabi töötajana, tõdeb Rätsep, et üksiku mehena oli hea Eesti asja ajamiseks pühenduda.

KAHENAISEPIDAJA

Meelis Rätsep on taas abielus. Oma tulevasega kohtus ta esimesel Eel-Ernal kümme aastat tagasi. Nad on abielus neli aastat, mõlemale on see teine ring. “Teist korda naist valida on lihtsam, sest tead, keda otsid, ja raksem, sest selle teadmise tõttu kahaneb kandidaatide ring,” muheleb ta. “Mul on vedanud – olen kahenaisepidaja,” ütleb kapten Rätsep ja täpsustab, et üks on laulatatud abikaasa ja teine kannab nime Erna.

Niipea, kui Meelis Rätsepast oli saanud Kaitseliidu peastaabi töötaja, tärkas temas soov läbida ajaloolise Erna grupi teekond. “Kunagi oli Kaitseliidu peastaabis tööl Soome mees kapten Kukk, kes teadis pajatada Erna meestest. Olin käinud ka sõbra isatalus Salmistu külas, vaid nõks maad eemal paigast, kuhu tõelised Erna mehed omal ajal dessandina tulid,” meenutab Rätsep päris algust.

Neli eestlasest ja neli soomlasest sõpra võtsid 1993. aastal kampa ja matkasid ajaloolise Erna grupi teekonda läbi. Järgmisel aastal sai teoks esimene võistlus. Esimene kord koostöös Akadeemilise Sõjaajaloo Seltsiga, sest Erna Seltsi polnud veel juriidiliselt olemas. “Siis vaatasime, et asjal on jumet ja mõte on teostatav. Registreerisime seltsi ja nii see on kulgenud,” meenutab Rätsep.

MEESKONDA TULEB USALDADA

Kapten Rätsep on Erna Seltsi president ja tegevuse kirglik eestvedaja.

KAITSE KODU! NR 4' 2007

Kapten Meelis Rätsep ei põe minevikus tehtud vigade pärast ega plaani kauget tulevikku. Ta on õppinud inimesi usaldama ja püüab säilitada rahulikku meelt. Isegi siis, kui istub miini otsas.

Hingelt peab ta end aga pigem omaette tegutsejaks. Kas siin ei ole vasturääkivust? Abikaasa märgib vahele, et Meelis on piisavalt laisk ja seetõttu omandanud suurepärase delegerimisoskuse. Rätsep kinnitab, et suurte võistluste korraldamisega sai selgeks kaks olulist asja: kõigepealt on vaja komplekteerida meeskond, kes saab aru, kus suunas peab liikuma, ja seejärel tuleb neid usaldada.

Inimesi oma meeskonda valib ta, kasutades nii intuitsiooni kui jälgi-

des nende tegutsemisvõimet, ning kinnitab, et ei ole pidanud Erna Seltsist mitte kedagi välja viskama. Ta arvab, et igal inimesel on täita siin elus oma roll ja samamoodi ka võistlusel. Kes ei haaku, läheb ise ära.

KÕIK EI OLE SÕBRAD

Ürituse õnnestumiseks on ta valmis taluma kaastegijate negatiivseidki loomuomadusi, kui neid kompenseerivad väärtuslikud oskused. “Kui

arvate, et ma Erna retkel osalevaid inimesi kõiki väga armastan, on see vale,” tunnistas ta. Inimesi vihata ta ka ei oska. “Ükski inimene pole oma olemuselt nii vastik, et temaga ei saaks koostööd teha.”

Küll arvab Meelis Rätsep teadvat, et on neid, kes teda vihkavad. “Elu on elu ja sinna ei ole midagi teha. Igaühel on sõbrad, tuttavad ja ka vaenlased.” Kui keegi peksab tema kohta keelt, eelistab ta võtta ühendust ja asjad selgeks rääkida. Peaaegu kõik olukorrad saab Rätsepa meelest suheldes klaaritud.

Ka usub mees, et juhiks võib õppida, kuid selleks, et olla hea juht, peab midagi veel olema. “Keskpärane professionaal on see, kes teeb tööd, on rutiinis ega oska sellest välja minna. Aga kellel on mingi säde – jumalik and –, see suudab rohkem. Selline juht ei piirdu kitsalt käsiloleva asjaga, vaid tegeleb juhtimisega laiemalt, tahab olla raamist väljas,” kirjeldab ta oma arusaama heast juhust ja lisab, et tema ei ole kunagi raamidesse surumist sallinud. “Siin on vastuolu. Ma olen kaadrikaitsevälane, aga ma ei armasta piire,” tõdeb ta.

VASTUOLUD TOOVAD KA TAGASILÖÖKE

Rätsep tunnistas, et on elult peksa saanud. Me ei hakka vaagima, mis ja kuidas, küll tunnen huvi, kuidas rasketest olukordadest välja tulla. “Unustada neid ei saa. Saab seljataha jätta. Kui unustad, teed sama vea mõne aja pärast uuesti,” on Rätsep teoorias tugev. Aga praktikas? “Mulle on see suhteliselt lihtne – parajalt paks nahk ja isalt pärit rahulik meel on ka abiks,” kinnitab ta. Omamoodi raske on tal hoopis paar korda aastas, kui teda tabab tohutu väsimus (tavaliselt pärast Utriat ja Ernat). “Suure väsimusega olen mõnigi kord endalt küsinud, et miks ma seda teen.” Iga küsimus peab saama vastuse. Kui Rätsep on väsimuse kontidest välja maganud, tunneb ta taas rõõmu, et on millegagi hakkama saanud. “Nagu alpinist, kes on mäetipu vallutanud.”

Kuid ta ei luba seda nimetada rahuloluks, sest saavutatuga kaasneb hoopis rahulolematuse. Iga võistluse eel on korraldajad kavandanud uuendusi. Osa neist saab ellu viidud, ent alati on midagi, mis jääb tegemata või ei õnnestu. “Nagu näitleja – mis siis, et teed ühte lavastust juba viiekümnes kord, ikka on lavale minnes kerge värelus ja võbin sees. Kui see värelus ära läheb, on aeg lahkuda. Inimene ei tohi ruutiini langeda,” kirjeldab ta.

TOHUTU IDEEDEGENERAAATOR

“Minust ei saa kunagi täiskasvanut. Olen nagu väike laps, kes kogu aeg mängib olukordade ja ülesannetega. See on avastamisjahu ja fantaasia – see on looming,” kirjeldab ta emotsionaalselt. Paljud on küsinud, kuidas mõtleb ta välja uusi ülesandeid või leiab uue kontrollpunkti koha. “Kui lähen kuskile, siis see koht räägib minuga. Silme ette tõuseb pilt ja mõte hakkab lendama. Sõbrad tirivad mu siis maale tagasi, kui ma mõtetes liiga kõrgele lendan.” Ta peab end õnnelikuks, sest töö ja hobi on tihedalt seotud.

Meelis Rätsep toonitab samas mitu korda, et ei taha tuua oma eluviisi eeskujuks. Ja igatseb klassikalise puhkuse järele. “Poole puhkust kulutan selleks, et teha Erna retke, ja teise poole, et võistlusest eluga välja tulla, st magan,” kirjeldab ta. “Oleks äärmiselt vajalik korra aastas pühkida Maarjamaa tolm jalgadelt ja minna kuhugi, kus mobiil ei tööta ja interneti pole, ning lihtsalt olla,” unistab ta.

Kodu on Meelisele väga oluline, ütleb vahele abikaasa. “Teeme kõike koos: koristame, käime koeraga väljas. Ka Ernal oleme koos, minagi olen korraldava meeskonna liige, Meelise autojuht ka veel. Meie ühine armastus on meri. Me ei suuda olla pidevalt sisemaal, oleme mereõhusõitlased. Meil on kahe peale

kokku kolm last ja üks lapselaps. Meelis on laste suhtes väga hooliv. Kui lastel on mure, siis räägivad nad sellest kõige pealt Meelisele ja siis alles mulle. Ajal, kui Erna-nimeline “naine” on talle tähtsam, lülitame koduse elu välja.”

PAHED JA VALIKUD

Meelis Rätsep süütab neljanda sigareti. Tal on harjumusi, mida eeskujuks ei tohi võtta. Suitsetama hakkas ta sõjaväes. On paar korda ka maha jätnud ja uuesti alustanud. Milleks suitsetada? Rätsep küsib vastu, et miks ka mitte? “Inimese elu on nii või teisiti lühike. Elult tuleb kõik võtta.” Talle meeldib mõelda, et elu paneb inimese valikute ette. Kõik sõltub siis sellest, mille sa mööda lased ja millest kinni haarad. “Isegi sõjas ei ole juhuslikult lendu lastud kuule,” toob ta võrdluse.

Ise on ta teinud elus nii häid kui halbu valikuid. Otsustav hetk on tema meelest see, kus inimene ei võta teiste nõuandeid kuulda. “Lihtne on öelda, et tuleb õppida teiste vigadest, aga inimene õpib siiski vaid enda vigadest.” Mõni ei suuda sedagi.

Vanust, kus aasta puudub esimesest juubelist, nimetab 49-aastane Erna Seltsi president kuldseks keskeaks – mees täies elujõus. “Kasutaksin eakaaslase, näitleja Andrus Vaariku sõnu, et lapsepõlv ja noorusiga on kingitus, keskiga ja vanadus aga saavutus. Elu tulebki nii võtta.”

Nüüdseks juba manalateele läinud Erna Seltsi aupresident, ajaloolise Erna rühma liige Ülo Jõgi olla kord öelnud, et hakaku Meelis juba mälestusi kirja panema. “Iial ära ütle iial. Kirjutada mulle meeldib,” muheleb Meelis Rätsep. Võib-olla ilmub kunagi koguteos Erna retke arenguloost ja telgitagustest. Praegu Rätsep sellele ei mõtle. Küll teab ta, et ütleks järeltulijatele: kõige olulisem on säilitada rahu ja positiivne ellusuhtumine. “Ei ole lahendamataid asju – alati leidub lahendus. Kõik on valikute küsimus.” **KK!**

Mul on vedanud – olen kahenaisepidaja, ütleb kapten Rätsep ja täpsustab, et üks on laulatatud abikaasa ja teine kannab nime Erna.

Neli eestlasest ja neli soomlasest sõpra võtsid 1993. aastal kampa ja matkasid ajaloolise Erna grupi teekonna läbi. Järgmisel aastal sai teoks esimene võistlus.

SEERSANT KALLE TORN

24. SEPTEMBER 1982 – 23. JUUNI 2007

Kalle Torn sündis 24. septembril 1982. aastal Viljandimaal Mõisakülas. Seal alustas ta ka oma kooliteed. 2002. aastal lõpetas ta Tallinna Polütehnikumi personaalarvutite ja arvutivõrkude erialal. Samal aastal asus ta ajateenistusse Tapa väljaõppekeskuse Suurtükiväegrupis.

2003. aasta juulis liitus Kalle Torn Scoutspataljoni ja määrati pioneerautojuhi ametikohale. Oma esimesele operatsioonile läks ta juba 2004.

aasta alguses. Operatsioon viis ta esimest korda Afganistani, kus tuli täita demineerija ülesandeid. Kaitseväge juhataja andis eeskujuliku ja kohusetundliku teenistuse eest missiooni- piirkonnas toona kaprali auastmes Tornile kaitseväge eeskujuliku teenistuse risti.

Võõrastel võib olla raske mõista, mis paneb noore mehe teenima nii vastutusrikkal ametikohal, nii kaugel oma kodukohast. Täpset põhjust teadis ainult mees ise. Aimu sellest on ehk kaasvõitlejatel, kes on teda iseloomustanud kui hingelt sõdurit.

Esimesel missioonil kogetu ei heidutanud Kallet ja pärast naasmist asus ta teenistusse Scoutspataljonis, esmalt pioneeri, seejärel pioneer-abidemineerijana. Teisele missioonile 2005. aastal suundus ta demineerimisgrupi julgustusmeeskonna kuulipilduri abina. Seejärel läbis Kalle Torn Tapa väljaõppekeskuses nooremallohvitseride kursuse ja kaitseväge juhataja andis talle nooremseersandi auastme ning ta määrati demineerimismeeskonna ülema abi ametikohale. Eelmise aasta võidupüha eel ülendas kaitseväge juhataja nooremseersant Kalle Torn seersandiks.

Viimaseks jäänud missioonile asus seersant Torn tee 3. mail Tallinna lennujaamast. Pool aastat kestma pidanud lähetus jäi vaid poolteise kuu pikkuseks. 23. juunil, võidupühal, oli Kalle teenistuses, kui lõunapausi ajal tabas nende soomukit rakett. Tema oli esimene, kes langes. Saatuse ironiana kannatasid õnnetuses just need, kelle ülesandeks on Afganistani turvalisemaks muutmine – demineerijad ja meedikud –, mitte need, kelle ülesandeks on otseselt sõdimine.

Kalle Torn jäi kaaslastele meelde kui tasakaalukas ja kindlameelne võitleja. Sellistena tuntaksegi Eesti sõdureid maailmas. Inimesena oli ta lähedastele ja sõpradele erakordselt soe ja heatahtlik. Kalle ei tule enam kunagi elavana oma lähedaste, sõprade ja kaasvõitlejate juurde tagasi. Aga seda soojust, mis temast kiirgas, on ikka veel tunda.

NOOREMSEERSANT JAKO KARUKS

3. AUGUST 1973 – 23. JUUNI 2007

Jaanilaupäeval Lõuna-Afganistanis Helmandi provintsis Sangini orus lõunatama asunud Eesti kaitseväge demineerimismeeskonda tabas ootamatu ja valus rünnak. Sama ootamatu ja valus oli kodumaal võidupüha tähistavale eesti rahvale teade, et Eesti riigi kaitsel hukkusid kaks kaitseväge-last. Kõige valusam oli aga nooremseersant Jako Karuksi lähedastel. Kaotati väga hea ja oluline inimene.

Jako Karuks ei olnud inimene, kes oleks tahtnud trügida ette, kõige nähtavamale kohale. Ta eelistas olla väliselt tagasihoidlik. Ta oli tubli inimene, kellele võis loota. Tal oli Eesti patrioot. Ta läks ajateenistusse Kuperjanovi pataljoni 1993. aasta alguses, ajal, mil kaitseväge oli alles loodud ja Eestis olid veel okupatsiooniväed. Karuks lõpetas ajateenistuse kapralina, see tähendab eeskujuliku sõduri auastmes. See oli tõenäoliselt suurim kiitus, mida tol ajal väeosa sai talle teha.

Kuigi pärast ajateenistust ei jäänud Karuks tegevteenistusse, jäid militaarsed huvid talle verre. Jako Karuks oli aastaid aktiivne kaitseliitlane, samuti sisendas ta enda töökohtadel Eesti patriootlikku vaimu, kasvas usku oma riiki ja riigikaitsesse. Ta oli tugeva missioonitundega inimene, kellele võis alati loota ning kes ei sallinud ebaõiglust ja lollust. Nii oli ta vahetult enne välisoperatsioonile minekut abipolitseinikuna aprillilõpu ärevatel öödel Jõhvi politseil abiks tagamas korda ja õiglust. Tookordse vapruste eest annetatud Kaitseliidu eriklassi teenetemedal jäigi tal kätte saamata.

Jako Karuksi teine suur armastus oli tehnika. Talle meeldisid väga kõikvõimalikud autod ja muud liikurvahendid. Nii ta töötaski erinevates kohtades autojuhina ja putitatas vabal ajal tsikleid. Ühendanud kaks suurt huviala, otsustaski ta osaleda välisoperatsioonil, kus saaks kehastada Eesti riigi tahet olla võrdne teiste riikidega võitluses parema maailma nimel ning ühtlasi ka jännata kõikvõimaliku tehnikaga. Nooremseersant Jako Karuks ootas välisoperatsioonil pikisilmi, see oli tema unistuste täitumine. Rünnak tabas teda siis, kui ta oli järjekordselt ühe soomusmasina all...

Kuigi väliselt tagasihoidlik, oli Jako oma lähedaste inimesetega väga soe ja avatud. Tegi bändi, sõitis tsiklitega ning oli muidu lahe kaaslane. Sellised inimesed nagu Jako Karuks on kui mõrt telliskiviseinas – esmapilgul silmapaistmatud ja tagaplaanil, aga tegelikult on just nemad selleks kokkusiduvaks elemendiks, mis annab meie ühisele olemisele hoopis suurema mõtte.

Kaitseliidu Koolis lõppes kuues õppeaasta

Kaitseliidu Kooli lõpetas 2. lend kompaniiülemaid, 6. lend jaoülemaid ja 1. lend rühmavanemaid

Raplamaal Alu mõisahoones asuvas Kaitseliidu Koolis oli 16. juunil kompanii- ja jaoülemate ning rühmavanemate kursuste pidulik lõpuaktus, kus tunnistuse said 15 kompaniiülemat, 25 jaoülemat ja 15 rühmavanemat. Jaoülemate kursus viidi läbi Alutaguse malevas.

Pidulikule üritusele olid kutsutud värsked kompanii- ja jaoülemad ning rühmavanemad koos pereliikmetega, Kaitseliidu juhtkond ja teised külalised. Lõpetajaid ootab ees praktika kodumalevas ja osalemine reservõppekogunemistel vastavatel ametikohtadel. **KK!**

Fotod: Ivar Jõesaar

RESERVOHVITSERI II KURSUS KAITSELIIDUS (KOMPANIIÜLEM) LÕPETAJAD

nooremleitnant Aare Kabel	Järva malev
nooremleitnant Kuido Külm	Tartu malev
nooremleitnant Kalvi Abel	Tallinna malev
nooremleitnant Roman Sillastu	Pärnumaa malev
lipnik Mihkel Ivanov	Sakala malev
lipnik Raul Peetson	Pärnumaa malev
lipnik Mait Adler	Harju malev
lipnik Heldur Tellmann	Valgamaa malev
lipnik Leo Lillemets	Järva malev
lipnik Kristjan Bachman	Tartu malev
lipnik Raigo Õiglas	Lääne malev
lipnik Margus Klais	Tartu malev
lipnik Arvi Juurik	Järva malev
lipnik Tõnu Teder	Lääne malev
nooremseersant Daniel Poslawski	Tallinna malev
Kursuse ülem kapten Argo Näkk	

RESERVVANEMALLOHVITSERI I KURSUS KAITSELIIDUS (RÜHMAVANEM) LÕPETAJAD

vanemseersant Andres Pilm	Tartu malev
vanemseersant Raivo Harak	Tartu malev
vanemseersant Igor Koroljov	Valgamaa malev
vanemseersant Rainer Ristimets	Pärnumaa malev
vanemseersant Kalle Mürel	Pärnumaa malev
seersant Margo Laugmaa	Jõgeva malev
seersant Martin Verrev	Tallinna malev
nooremseersant Andrus Jefimov	Lääne malev
nooremseersant Lauri Lasimer	Harju malev
nooremseersant Tarmo Pihlik	Tartu malev
nooremseersant Raul Reiska	Järva malev
nooremseersant Maris Sirkel-Sutt	Tallinna malev
nooremseersant Vallo Tamme	Järva malev
nooremseersant Hannes Kruus	Tallinna malev
Kursuse ülem kapten Erik Niine	

NOOREMALLOHVITSERI VI KURSUS KAITSELIIDU ALUTAGUSE MALEVAS LÕPETAJAD

nooremseersant Aivar Rullinkoff	Järva malev
kapral Dmitri Beljajev	Alutaguse malev
kapral Annely Kauril	Alutaguse malev
kapral Taavo Pillesaar	Alutaguse malev
kapral Anti Polluks	Alutaguse malev
kapral Heiki Välimets	Alutaguse malev
kapral Viktor Iljin	Pärnumaa malev
kapral Arthur Pakkas	Tallinna malev
kapral Gert Laiuste	Tartu malev
kapral Leho Koov	Viru malev
kapral Arvo Raatma	Viru malev
ramees Siim Adamson	Jõgeva malev
ramees Andreas Laugmaa	Jõgeva malev
ramees Mikk Telgmaa	Jõgeva malev
ramees Ott Tõnts	Järva malev
ramees Margus Juurik	Pärnumaa malev
ramees Kaspar Kaska	Pärnumaa malev
ramees Lauri Stern	Tallinna malev
ramees Tanel Viksi	Tallinna malev
ramees Andres Järve	Tartu malev
ramees Lemmit Kaplinski	Tartu malev
ramees Hanno Nilov	Tartu malev
ramees Kaido Ojala	Tartu malev
ramees Ly Hipponen	Võrumaa malev
ramees Ahti Lepp	Võrumaa malev
Kursuse ülem veebel Deiv Bogens	

FORMEERIMISPUNKTI JUHTKONNA KURSUS

TEEMA: Formeerimispunkti töö

EESMÄRK: Väljaõppe tulemusena on formeerimispunkti ülematel ja vanematel teadmised ja oskused üksuse formeerimise korraldamiseks formeerimispunktis.

AEG: 8.–9. september 2007

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Määratud malevate formeerimispunktide ülemad ja vanemad

KAITSELIIDU KOOLI KONTAKTANDMED

Ametikoht	Nimi	Telefon	E-aadress	Tegevusvaldkond
Sekretär	Liivi Vinglas	717 9362	kool@kailseliit.ee	
Korrapidaja		717 9375		
Väljaõppeülem kooli ülema ülesannetes	kapten Meelis Permits	717 9365	mpermits@kailseliit.ee	
Instruktorid	kapten Argo Näkk	717 9363	anakk@kailseliit.ee	ROKKI(K) ja ROKKI(R) ülem
	kapten Erik Niine	717 9363	eniine@kailseliit.ee	RVAK ülem
	nooremveebel Riho Rahusalu	717 9366	rrahusalu@kailseliit.ee	erialakursused (nooreminstruktor)
	Merle Sikka	717 9364	msikka@kailseliit.ee	juhtimiskursuste, instruktorikursuste, treenerikursuste, eriorganisatsioonide kursuste ülem
Administratuur	Gea Permits	717 9373	gea@kailseliit.ee	

Address

79601 Alu, Replamaa
Tallinna mnt 2
kool@kailseliit.ee
faks 717 9361

KAITSELIIDU KOOL

Kursuste kalender 2007/2008. õppeaasta

Ülevaade Kaitseliidu Koolis 2007. aasta 1. septembrist 2008. aasta 1. septembrini korraldatavatest kursustest.

Teatmiku ülesanne on Kaitseliidu liikmeskonna teavitamine täiendkoolituse võimalustest Kaitseliidu Koolis.

Täpsemat teavet kõigi loetletud kursuste kohta saab Kaitseliidu Kooli töötajateilt (vt kontaktandmed viimasel leheküljel).

Kursustele saab registreeruda vahetu ülema ja maleva personalitöötaja kaudu.

*Sapientia atque constantia virtute atque gladio pro patria!
Tarkuse ja piisivuse, vapruste ja mõõgaga isamaa eest!*

SISUKORD

JUHTIMISKURSUS I	2
JUHTIMINE PRAKTIKAS I	2
JUHTIMINE II	2
JUHTIMINE PRAKTIKAS II	2
JUHTIMINE III	3
INSTRUKTORIKURSUS	3
TREENERIKURSUS	3
VALJAÕPPETEHNOLOOGIA KURSUS / ÕPEKAVADE KOOSTAMINE	4
AVALIKU ESINEMISE KURSUS	4
KAITSELIIDU VABATAHTLIKU NOORTEJUHI KURSUS	4
RESERVVANEMALLOHVITSERI KURSUS KAITSELIIDUS (RÜHMAVANEM) RVAK II	5
RESERVVANEMALLOHVITSERI KURSUS KAITSELIIDUS (RÜHMAVANEM) RVAK III	5
RESERVOHVITSERIKURSUS KAITSELIIDUS (KOMPAANIÜLEM) ROKKI(K) III	5
RESERVOHVITSERIKURSUS KAITSELIIDUS (RÜHMÜLEM) ROKKI(R) VI	6
KAITSELIITU TUTVUSTAV KURSUS	6
E-ÕPPE SÜSTEEMI TUTVUSTUS JA INSTRUKTORITE NÕUPIDAMINE	6
LASKEINSTRUKTORI KURSUS	6
SÕJAPIDAMINE TALVETINGIMUSTES: TÄIENDKURSUS ALLÜKSUSE ÜLEMATELE	7
FORMEERIMISINSTRUKTORI KURSUS	7
FORMEERIMISPUNKTI JUHTKONNA KURSUS	8
KAITSELIIDU KOOLI KONTAKTANDMED	8

JUHTIMISKURSUS I

TEEMA: Sotsiaalsed oskused
EESMÄRK: Tutustada ja selgitada osavõtjatele nende inimestevaheliste suhete mõtet, mis tekiavad grupikoostöös; ning nende suhete tähendust oma juhtimisfunktsiooni eest hoolitsemisel; Iga osavõtja saab isiklike elamuste kaudu olla tunnustajaks nende suhete tähtsusele juhtimiseelduena.

AEG: 18.-22. veebruar 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Kaitsejõud üksuste vabatahtlikud juhid, noorteiuhid, kaadrikaitseväelased, riigiametnikud, Naiskodukaitse juhid

JUHTIMINE PRAKTIKAS I

TEEMA: Juhtimine

EESMÄRK: Kursus annab kursustasale võimaluse omandada teadmisi, oskusi ja hoiakud, mis võimaldavad tal paremini kasutada jaotasandi grupi ressursse.

Kursusel töötame järgmistele juhtimise töövahenditega:

- otstarbekohane kommunikatsioon;
- grupi ressurside kasutamine;
- grupi normide väljaselgitamine;
- kontrolli arendusvahendina.

AEG:

I kursus 25.-27. jaanuar 2008

II kursus 28.-30. märts 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Vabatahtlikud kaitsejõud ja naiskodukaitjad, kes juhiavad või planeeritakse juhtima jaosurust üksust.

JUHTIMINE II

TEEMA: Ratsionaalne otsustusprotsess

EESMÄRK: Anda sinule kui juhile oskusi eesmärkide püstitamiseks, otsustamisprotsessi struktureerimiseks, juhtimiseks ja arendamiseks sellisel moel, et sa kasutaksid ära teadmisi ja kogemusi ning võtaksid vastu efektiivseid otsuseid.

Kursusel osalejana on sul võimalus:

- eksperimenteerida erinevate juhtimisviisidega;
- saada osa teiste kogemustest ja muljetest nende toimingute puhul;
- läbi töötada kogemusi ja muljeid ning teha neist omad järeldused.

AEG:

12.-16. november 2007

21.-25. aprill 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Kaitsejõud üksuste vabatahtlikud juhid, noorteiuhid, kaadrikaitseväelased, riigiametnikud, Naiskodukaitse juhid. Nõutav on kursuse "Juhtimine I" või "Juhtimine praktikas I" eelnev läbimine

JUHTIMINE PRAKTIKAS II

TEEMA: Juhtimine

EESMÄRK: Kursus annab kursustasale parimad võimalikud eeldused toimimaks juhina teistele juhtidele.

Väljaõppe tulemusena oskab kursustaslane:

- planeerida laskmisi lasketiirus;
- viia ohutult läbi tiirulaskmisi;
- käsitleda ohutult relvi ja õpetada relvade ohutut ja efektiivset käsitlemist;
- väartustada ohutushoidu relvade käsitlemisel.

AEG: 12.-19. oktoober 2007

KOHT: Männiku

SIHTRÜHM: Kaadrikaitseväelased, kelle töökohal on ülesannete hulka kuulub mh ka rühmaülemate lasketrinoriktorialase tegevuse juhendamine, koordineerimine ja kontrollimine

SÕJAPIDAMINE TALVETINGIMUSTES: TÄIENDKURSUS ALLÜKSUSE ÜLEMATELE

TEEMA: Täiendkursus allüksuste ülematele

EESMÄRK: Tegutsedes talvistes tingimustes allüksuse ülemana peab kursuse läbimise olemine võimaline juhendamise ja kontrollimise oma alluvaid sõjapidamise talviste erisuste osas, tagades allüksuse võitlusvõime.

Väljaõpe annab kursustasale teadmised ja oskused talvise sõjapidamise erisuste osas.

Väljaõppe tulemusena kursustaslane:

- oskab rõivastada talvetingimustes vastavalt ilmastikule;
- säilitab talvetingimustes tegutsedes oma tervisliku seisundi;
- rakendab talvise rännaku erisustega seotud teadmisi ja oskusi;

teadmisi ja oskusi;

- rakendab talvise majutuse erisustega seotud teadmisi ja oskusi;
- rakendab talviste taktikaliste protseduuride erisustega seotud teadmisi ja oskusi.

AEG:

I etapp: 18.-20. jaanuar 2008

II etapp: 8.-10. veebruar 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Vabatahtlikud allüksuseülemad (jao-, rühma- ja kompaniülemad)

FORMEERIMISSTRUKTORI KURSUS

TEEMA: Formeerimispunkti töö ja dokumentatsioon

EESMÄRK: Kursuse tulemusena on osalejatel informatsioon muudatustest formeerimispunkti töös ja dokumentatsioonis ning nad on ette valmistatud õppetöö läbiviimiseks formeerimispunkti juhtkonnas kursusel.

AEG: 5.-9. september 2007

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Formeerimisstruktorid

Olla väarikas juht, kui isamaa vajab II

Küsis IRIS ASSAD

Vastas MERIKE JÜRJO

Nagu mainitud, möödub tänavu 22. juunil kümme aastat Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) asutamisest. Kui kogu eelkäija – Tagavaraohvitseride Keskseksiooni – ajalugu põhineb raamatus arhiiviuurimisel, siis tänapäevase EROK ajalugu oli vist märksa lihtsam kirjutada?

See on nii ja naa, ühelt poolt tundub tõesti, et mis seal siis kirjutada, dokumendid on olemas, protsessis osalenud inimesed käe-jala juures, ainult küsi ja kirjuta! Muidugi oli Teise maailmasõja eelset reservohvitseride liikumist vähemalt töö algetapis raskem käsitleda, sest igaüks, kes on arhiivis tööd teinud, teab, millised karid seal ees ootavad.

Tuleb ju tunnistada, et Eesti 1920.–1930. aastate riigikaitse ajalugu on suures osas uurimata, ülevaatlikult läbi kirjutamata. Mulle olid abiks vaid kaks laiahaardelist raamatut: Ago Pajuri "Eesti riigikaitsepoliitika aastail 1918–1934" (Tartu, 1999) ja "Sõja ja rahu vahel I. Eesti julgeolekupoliitika 1940. aastani" (Tallinn, 2004).

Ülejäänud osas leiab mõningaid teemasid, viiteid jne, kuid tõsine süsteemi käsitus on ikkagi puudu. Nii tuligi töö kestel arhiividokumentidest fakte ja vihjeid korjates süsteem tekitada. Tänapäevaga on selles mõttes tõesti lihtsam. Minul kui EROK liikmel alates 2000. aastast olid olemas n-õ oma mälu, omad teadmised, omad kogemused. Ja minu kõrval olid kõik need inimesed, kes aastatel 1996–1997 reservohvitseride liikumist alustasid. Need, kes siis tõstasid küsimuse reservide kohast Eesti riigikaitse süsteemis.

Need olid Eesti ühiskonnas ettevõtlikud ja missioonitundega kodanikud, kes ju tegelikult igapäevaelus suurt kaitsevägega kokku ei puutunud?

Just. Aga riigikaitse on ju see valdkond, mis tagab kõik muu – tagab selle, et meie kõik omas vabas riigis saame tegelda just sellega, millega tahame. Ajalugu, ka mujal maailmas, on näidanud, et kultuuriliselt erinevad piirkonnad võivad olla ühinenud riigiks, omada seejuures riigisisest erinevaid seisukohti, kuid riigikaitse on see valdkond, kus alati saavutatakse konsensus. Šveits on siinjuures kõige klassikalisem näide. Nagu mäletan kord ütlevat kaitseliit-

Kümme aastat ühest algatusest

Ikka armastatakse rääkida asjadest, mis on ühiskonnas probleemiks, ja küsitakse spontaanselt, millest ühiskond kõige suuremat puudust tunneb. Kui siis läbi on sõelutud stampitõdemused, et tööjõudu napib ja palgad on väikesed, hakatakse peagi kurtma uute ideede ja säravate algatuste puudumise üle. Kui aruteludega edasi minna, tõdetakse, et ideid ja algatusi ehk ongi ja ka särast nende ümbert justkui ei puudu, kuid heade mõtete elluviimist kipub takistama idee esitaja isik. Seltskond kipub ikka arvama, et hea mõtte esitaja on nii- ja teistsuguste vaadete ehk puudustega ja kindlasti on selle algatuse või idee taga mingi tema sügav isiklik huvi, mida ei tohiks aktsepteerida. Ja nii jäävadki lõpuks ellu vaid need säravad algatused, mille autorid on unustatud ja mida saab võtta justkui iseenesest tekkinuina. Kuid meil on ka säravaid erandeid.

22. juunil möödus kümme aastat algatusest, millele panid aluse 25 Eesti ROK I ja ROK II taustaga reservohvitseri. Loodi Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK). Ka täna, kümme aastat hiljem on paljud neist reservohvitseridest aktiivsed kogu liikmed. Toona juhtorganisse valitustest on tänagi kaks ametis kogu ühes juhtorganis – aukohtus. Kogu esimeseks esimeheks valitud kapten Kaido Pihlakas on praegu aukohtu esimees ja revisjonikomisjoni kuulunud kapten Arvo Kivikas aukohtu liige.

Nii sellest algatusest, kui ka 64 aastat tagasi, 23. juunil 1933 asutatud Tagavaraohvitseride Keskseksiooni (T.O.S.) asutamisest ja Eesti reservohvitserkonna tekkest ning arengutest aastatel 1900–2007 annab ülevaate EROK poolt välja antud ajalooramat "Olla väarikas juht, kui isamaa vajab". Raamatu autorid on Mati Õun ja EROK liige nooremleitnant Merike Jürjo. Ka raamatu väljaandmine oli tõsine väljakutse ja jääb kindlasti edaspidi kogu ajaloos äramärkimist vääriks algatuseks. Loodetavasti on suvekuudel mahti kõigil see teos ka läbi lugeda.

10. aastapäeva puhul tuleb märkida, et selle aja jooksul on EROK teinud rea algatusi, mis ei ole jäänud isegi terve Eesti ulatuses märkamatuks, rääkimata riigikaitseliste küsimustega tegelevatest ringkondadest. Olgu nendeks siis kogu kõigi liikmete poolt vaba tahte ja isikliku eeskuju panustamine kõikvõimalikesse riigikaitsealsetesse tegemistesse – väljaõppesse, õppekogunemistesse, VROKde ettevalmistuses kaasaaitamisse – või iga-aastaste EROK laskmise karikavõistluste korraldamine, ohvitseride tseremoniaalmõõga projekti algatamine ning ajaloo jäädvustamine Islandi väljaku ausamba rajamise ettevalmistamisega.

Viimatinimetatu on projekt, mille ettevalmistav etapp on edukalt läbitud ja selle algatuse tegijate kiitmiseks ja teostajate tunnustamiseks jääb vaid ausammast valitud kohale püsti panna. Eelloetletud tegemised ei ole täielik nimekirj sellest, mida on tehtud või tehakse. Palju on traditsioone, mida võetakse nii enesest mõistetavalt, et alles siis, kui soovetakse midagi muuta või teisiti teha, hakatakse arutlema selle asja olemuse üle.

Vaadates tagasi nii Eesti Reservohvitseride Kogu kui ka Eesti reservohvitserkonna ajaloole kutsun kõiki üles uuteks algatusteks ja andmaks oma panust muutmaks kogu veelgi innovaatilisemaks ja tulevikku vaatavamaks. EROKs peab olema loov pinnas muutusteks ja uuteks algatusteks.

Head järgmist kümme aastat, härrad ohvitserid!

VELLO VÄINSALU,
leitnant, EROK
juhatuse esimees

MÕELGEM KAASA!

Venemaal arendatakse uut kaheraudset iseliikuvat suurtükki

Lk 2

ARVAMUS

Vormist ja sisust

Lk 3

KOOSTÖÖ

EROK välissuhete toimkonna järgmise poolaasta tegevuskavast

Lk 4

last, endist Pärnu maleva pealikut kapten Erik Reinholdi, et Šveitsis sünnivad isegi lapsed igas kantonis isemoodi, aga riigikaitseküsimuses on kõik ühel nõul.

Eesti riigikaitseoline olukord oli 1990. aastate keskel võrdlemisi kaootiline – ühelt poolt oli tahtmist ja missioonitunnet, teisalt aga puudus ettevalmistatud sõjaväelastest, kogemustest, traditsioonidest.

Kolonelleitnant Raivo Tamm, kes oli esimeste reservohvitseride kogude juhendaja ja keda ka ettevalmistustöö käigus intervjuerisin, ütles väga õigesti, et eestlased polnud siis veel kõike sõjaväega seonduvat omaks võtnud, sõjavägi oli võõras ja seostus nende mälus ikka veel okupatsiooniga. Liiggarusest ja rumalusest tehti ka kaitsejõudude ülesehitamisel hulgaliselt vigu ja vaba ajakirjanduse vahendusel levis see kiiresti.

Nii kujuneski ühelt poolt vajadus tegelda reservidega, aga teiselt poolt vajas ka kaitsevägi tunnustust ja toetust riigielu avalikelt tegelastelt. Veel enne, kui ajateenijatest reservohvitseride kursused alustasid, algasid Meegomäel 1997. aasta jaanuaris esimesed vabatahtlikud reservohvitseride kursused. Eerik-Niiles Kross, Indrek ja Kaarel Tarand, Andres Mihkels, Vahur Lauri ja Vallo Toomet ROK I-st ning ka Kaido Pihlakas, Jaanus Pikani, Lauri Einre ROK II-st jt olid esimeste hulgas. 22. juunil 1997, kui tol ajal veel kolonel Johannes Kert oli neile Meegomäel andnud üle ohvitseripagunid ja aastametunnistused, asutatigi Eesti Reservohvitseride Kogu.

Kui palju oli ROK asutajaliikmeid ja kui suur on organisatsiooni liikmeskond nüüd?

EROK liikmeskond on otseselt kümnekordistunud. Asutajaliikmeid oli 25, nüüdseks on EROK liikmeid juba üle 250. Igal juhatusel koosolekul võtame vastu 5–6 uut liiget, nende hulgas on nii vabatahtlike reservohvitseride kursuse (VROK) kui ka ajateenijatest reservohvitseride kursuse (AROK) lõpetanud. Nii et esialgselt prominentide klubist – või kuidas EROKd algusaastatel kutsuti – on juba nüüdseks kujunenud laiapõhjaline riigikaitseoline organisatsioon.

Ja mitte ainult. EROK annab paljudes asjades tooni, pakub uusi ideid ja üha algatab.

Nii see on. Viimane populaarne ettevõtmine on Eesti ohvitseri mõõga projekt, aga enne seda olid Kaitseliidu moderniseerimise projekt, Islandi väljakule Eesti riikliku järjepidevuse kandjate mälestusmärgi püstitamise projekt, koos Kaitseliiduga võidutule süütamise tseremoonia traditsioon Toris jne. Need on ju kõik kitsamalt või laiemalt avalikkusele suunatud üritused. Kui raamatus EROK peatükki kokku kirjutama hakkasin, tulid ühel hetkel raamid vastu: raamat enam paksemaks kui 170 lehekülge minna ei tohtinud, sest niigi olime plaanitul kaks autoripooget juurde pannud. EROK peatükk raamatus ongi pigem ülevaatlik, teatud määral teatmeteosealine, kus on palju fakte, vähem hinnanguid. Ma tundsin ka ise kirjutades, et hinnangute andmiseks oleks vaja pikemat ajadistantsi.

Raamatu esitlus on üks osa EROK 10. juubeli üritustest. Aga raamatuoksjon?

Juubeliürituste sarja kuuluvad n-ö traditsioonid ja uued ettevõtmised. Nende raskuspunkt langes võidupühaeelsesesse aega. Traditsiooniliselt kogunesid EROK liikmed 22. juunil Tori kirikusse võidutule süütamise tseremooniale, seal anti üle ka EROK teeneteristid.

20. juunil peeti Rahvusraamatukogus julgeoleku- ja riigikaitseteemaline sümposium "Vabatahtlikkus ja riigikaitse", kus esitleti ka raamatut "Olla väärkas juht, kui isamaa vabab".

Oma tunnustuse reservohvitseride liikumisele on andnud Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves, kes on kirjutanud raamatule pühenduse, kus ta muu hulgas ütleb: "Nimelt on vabatahtlikud reservistide kursused ja reservohvitseride koondumine üle-eestilisse organisatsiooni riigikaitse aspektile lisanud veel kodanikuühiskonna tugevdamise faktori. Just vabade kodanike vabatahtlik liitumine mingi ühise eesmärgi nimel vallandab ja suunab neid jõude, mis on olulised toimiva demokraatia tagamiseks."

Raamatu tiraaž ei ole suur ja 50 esimest eksemplari on nummerdatud ja nahka köidetud ning nendes on president Ilvese omakäelise allkirjaga pühendus. Need 50 eksemplari müüakse oksjonil. Raamatu ilmumist on korraldanud ja rahastanud otseselt EROK juurde loodud Ajaloo Jäädvustamise sihtasutus ning selle raamatu ilmumine on olnud võimalik ainult tänu EROK liikmete annetustele.

MÕELGEM KAASA!

Venemaal arendatakse uut "kaheraudset" iseliikuvat suurtükki

Venemaal katsetatakse uut ja ainulaadset iseliikuvat suurtükki Koalitsija-SV, millel on kaks 152-millimeetrist suurtükki. 2007. aasta lõpul otsustatakse testitulemuste põhjal, kas relv suunatakse ka seeriatootmisse ja võetakse kasutusele Venemaa armees.

Iseliikuv suurtükk Koalitsija-SV on 2S19 edasiarendus. Võrreldes varasema mudeliga on Koalitsija-SV suurema torni ning täiendatud veermiku tõttu pikem ja raskem ning tal on seetõttu kummalgi roomikule lisatud üks ratas. Koalitsija-SV võib kaasa võtta kuni 50 mürsku ning tema kahuritel on tootja väitel eelkäijaga võrreldes kiirem tulejõud ja suurem laskekaugus. Mõlema 152-millimeetrise kahuri toru esisosas on võimas suudmepidur, mis vähendab tagasilööki. Võrreldes mude-

liga 2S19 on Koalitsija-SV meeskonnas senise viie asemel vaid kaks liiget ning nad paiknevad veermiku esiosas.

Informatsioon põhineb käesoleva aasta Sotilas Aikakauslehti juuni-juulinumbri lk 66 ilmunud Matti Tuikka kirjutisel "Kaksiputkine telatykki Venäjältä".

Refereeris kapten Aivar Engel

¹ Tekstis oli aastanumbriks 2006, kuid ilmselt mõeldakse siiski aastat 2007. Kahjuks puudub Sotilas Aikakauslehtis viide algallikale.

Vormist ja sisust

HANNES VÖRNO, lipnik

Usun, et ma pole ainus, kes tunneb siis, kui on reisile, matkale, rännakule, ühesõnaga mõneks ajaks kodust kaugemale minemas, suurt naudingut ettevalmistustest. Kontrollimaks, kas särkidel on nõõbid mitte ainult ees, vaid ka korralikult kinni. Veendumaks, et sokid on terved ja kindlasti koos oma paarilisega. Mida pikemaks ajaks või kindlama eesmärgiga kuhugi minnakse, seda enam lisandub sellesse sättimistöösse operatsioone.

Kus kanda vormirõivast?

Tagavaraväes tahan puudutada väega seonduvat. Nimelt kaitseväge vormi temaatikat, millest viimasena mäletan end lugenud olevat ühest kahe aasta tagusest päevalehest. Loomulikult on vahepealgi kirjutatud ja räägitud kaitseväge vormist.

Miks tahan aga just nüüd, sellest Postimehe lühiloost uuesti rääkida? See meenus, kui pakkisin oma Kevadtormivarustust. Kõnealuses ajalehesõnumis käis jutt vajadusest korjata väeosadesse tagasi kogu ajateenistuse jooksul kasutada antud varustus. Seadusesätte järgi tuleb loovutada kaitseväge tunnustega vormiriietus, vooditarvikud ja erirõivavarustus, mille hulka kuuluvad muu seas seljakotid, kiivrid ja kuulivestid.

"Negatiivsed näited selle kohta, kuidas kaitseväge vormiriietust kasutatakse kartulipõllul ja prügikastide ümbruses, ei tee vormile ja kaitsevæele au," põhjendab eelnoõ seletuskiri selgete reeglite vajadust. Uue korra jõustumisel väheneksid võimalused, et kaitseväge vorm satub tsivilistide kätte ja seda pruugitakse "mittekaitseotstarbelistel eesmärkidel". Seljakottide ja kiivrite tagastamine on kaitseministeeriumi väitel vajalik nende kalliduse ja pika kasutusaja tõttu.

Pealtnäha igati sisukas idee ja mis peamine – paistab, et ka rakendatav. Minul tekkis aga küsimus ühe, nimelt selle seletuse kohta, et kaitseväge riietust kasutatakse mittekaitseotstarbelistel eesmärkidel. Tahan nii aru saada, nagu ma seletan seletamist vajavaid asju oma poegadele. Küsides üle: said sa aru?

Minule meeldib vormirõivas. Mulle meeldib vormirõivast kanda olla. Mulle meeldib olla

vormirõivais inimeste keskel. Ma ei kanna vormirõivaid, kui aitan sõpra suvekodus talgutel või käin metsas seasöödakohti inspekteerimas. Ma ei pane seda selga, kui ma lähen teatrisse, kinno või õhtust sööma. Ma ei kannu vormi, kui lähen oma poega esimesel koolipäeval kooli viima või esinen kutsutud külalisena koolilaste või täiskasvanute ees. Ma kannan vormi ainult seal, kus see on määrustikuga lubatud ja aktsepteeritud. Mu vormirõivas on hoolitsetud ja puhas ning ma hoian end vormis, et vormi kandes vormis välja näha. Mulle on sellest aga vähe.

Vormikandja on eeskujuks

Kohe ka seletan, miks. Vormirõivad annavad enesetunde, seovad ja distsiplineerivad. Pole mõtet heietada lugusid meestest, kes erariided vormi vastu vahetanuna muutuvad

ühtäkki tõsiseltvõetavamaks, identifitseeritavaks ja kasvatajaks. Tahan kutsuda üles, mõtlema üheskoos sellele, et kuiva korralduse või käsu seaduslikke raame järgides sellest samast vormist mingit puuslikku ei kujundataks. Kas ohvitser reservis, kellel on õigus määrustikku järgides nõutud olukordades vormi kanda, saab seda teha piisavalt? Kas see on ehk see, mis paneb kedagi mõtlema, et kui anda vabamad käed, hakkavad kaitsevæelased ja kaitseleitlased vormi valel ajal ja vales kohas kandma?

Usun, et ühe asjana on nimetatud sättes viisakaks jäädud ja hästi lugeda oskavale huvilisele midagi ka ridade vahele kirjutatud. See on nimelt o s k u s vormi kanda. Ma ei kõnele siinjuures aabitsatõdedest ega määrustikule vastavast vormikandmisviisist, vaid sisemisest ja loomulikust hoiakust olla vormikandja. Iga kodanik, kes on valmis oma kodumaad kaitsma ja on astunud teenistusse, olgu Kaitseleitid, kaitsevæes või reservohvitserina, on eeskuju vääriv.

Eeskujuks peab olema vormikandja aga paraku ka väliselt. Ta on alati kõrgendatud tähelepanu all ja nõnda kui teatrilaval on ehk kerge petta publikut, ent mitte vaatajat.

Heitkem pilk peeglisse

Olgu, teen lühidalt ja jõuan lõpuks asja juurde. Head vormikandjad, vaadake alati enne vormi selga panemist peeglisse. Vaadake oma suurest isiksusest, põnevast imagost ja huvitavast hingest terava pilguga läbi. Tehkem end alati enne vormi selga panemist korda! Minu jaoks on hea TT-meis see, kes tunneb oma tööd TT-mehena ega püüa sokuhabeme või ponisabaga tõestada, et muidu on ta hoopis kõva IT-meis.

Olgem üksteisele eeskujuks ja julgelt sõnakad, et kamraad või kaaslane selles osas korrale kutsuda. Kui näen kedagi vanas väli-vormis põllul, siis riivab see mu silma vähem kui Eesti armee vormis "isiksus", kes väljendab korruga nii oma maailmavaadet, elujärge kui ka poliitilisi suundumusi.

Teeme endid korda. Korrektset inimest, kel vormirõivad seljas, on hea vaadata. Näidakem siis, et seda vormi mitte ei lubata kanda, vaid tahetakse kanda.

EROK välissuhete toimkonna järgmise poolaasta tegevuskavast

KUNO PEEK, nooremleitnant,
EROK juhatus

Välissuhete toimkonna (VST) kavandavad tööd järgmiseks pooleks aastaks (ajavahemikuks 2007. aasta juulist 2008. aasta jaanuarini) võib iseloomustada kui stabiilset koormust, st igal kuul on midagi toimumas, kedagi on vaja kuhugi saata või millekski mõni dokument ettevalmistada. Kui vaadata aastakalendrit, näeme, et aktiivsem periood kestab veebruarist septembrini ja vaiksem periood oktoobrist jaanuarini.

Tegevusrohke poolaasta

Tänavu ootab ohvitseride peale kohalike traditsiooniliste militaarürituste (võidupüha paraad, Erna retk jne) ees veel mitu põnevat EROK ja välisüritust.

- **Sümposion EROK 10. aastapäeva tähistamiseks** (20. juuni): VST ja EROK 10 staabi vahendusel võtab EROK vastu Soome, Läti, Leedu, Rootsi ja Norra külalisi. NB! Üritus korraldatakse Rahvusraamatukogus ja on avatud kõikidele huvilistele.
- **CIORI suvekongress Riias** (31. juuli – 4. august): CIORI suurim iga-aastane üritus. Riias näeb mitutsadat vormikandjat kõikidest NATO liikmes- ja rahupartnerlusriikidest. EROKst on minemas ca 15-liikmeline delegatsioon.
- **CIORI Keeleakadeemia Skopjes, Makeoonias** (4.–18. august): iga-aastane keelelaager, kus ohvitserid õpivad militaarkal-lakuga inglise või prantsuse keelt. EROKst on minemas seekord ligi kümneliikmeline delegatsioon.

- **EROK laskevõistlus** (14.–16. september): populaarseim EROK üritus väliskülaliste arvukuse poolest. VST ülesanne on teabevahetus väliskülalistega ja nende kutsumine võistlusele.
- **BALTJOLDS 2007** (27.–30. september): õppe-seminar Eesti, Rootsi, Läti, Leedu ja Soome noorematele ohvitseritele. Tänavu on korraldajaks EROK ja seminar peetakse eeldatavasti (otsus pole veel lõplik) Paikuse Politseikolled-žis Pärnumaal. Seekord on teemaks psühho- loogilised operatsioonid. EROKst pääseb seminarile lisaks BALTJOLDS 2007 staabile kaheksa ohvitseri. (Sellest üritusest pikemalt Tagavaraväe järgmistes numbrites.)
- **Baltic Presidium 2-2007** (10. november): teine 2007. aasta Eesti, Läti ja Leedu reser- vohvitseride kogude esimeeste tippkohtu- mine. Korraldaja on EROK ja kogunemine leiab aset Eestis (järgmisel aastal Leedus). Kohtumise eesmärk on arendada Balti ri- kide reservohvitseride koostööd. Pikemalt ma siin kõikidest eelseisvatest üritustest ei kirjuta. Kutsed kandideerimaks kõikidele üritustele saadab välisloimekond alati EROK siselisti, kust huvilised leiavad ka vajalikud juhtnöörid.

Mured ja võimalused

Välissuhete toimkonna suurim mure on seotud sellega, kuidas aktiveerida noori, kuni 30-aastasi ohvitseri, kes auastmelt kuni leitnan- did. Sellele ohvitserigrupile pööratakse CIORis ja maailmas suurt tähelepanu, EROKs on see aga väheaktiivseid ohvitseride gruppe. Aastas korral- datakse noortele ohvitseritele 3–4 välisseminari

ja -üritust, millel osalemiseks on EROK eelarves raha olemas. Tavaliselt saadame sinna 2–4 ini- mest korraga, kuid viimasel paaril korral on olnud raskusi leidmaks neid noori ohvitseri, kes on hu- vitatud kogemuste ja teadmiste omandamisest piiri taga. Olukorras, kus huvilisi on rohkem kui võimalik lähendada, saavad eelise need, kes on rohkem osalenud EROK üritustel (hindame väga kõrgelt vabatahtlikkust ja panustamist).

Need noored (kaitseliitlased), kes mahuvad samuti sellesse huvigruppi, kuid kellel pole oh- vitseri auastet, saavad tõsisema tahtmise korral astuda EROK toetajaliikmeks. Toetajaliikmetel on tavaliikmetega võrdsed võimalused osaleda kõikvõimalikel EROK tegevuskavas ette nähtud ja siselistis välja kuulutatud üritustel.

EESTI RESERVOHVITSERIDE KOGU JUHATUS

Valitud EROK üldkoosolekul
7. märtsil 2007

Juhatuses esimees
leitnant **Vello Väinsalu**
(vello@erok.ee, tel 504 7916)

Aseesimees
kapten **Andre Lilleleht**
(andre@erok.ee, tel 501 6178)

Väljaõppetoimekond
nooremleitnant **Tanel Järvet**
(tanel@erok.ee, tel 517 3798)

Välissuhete toimkond
nooremleitnant **Kuno Peek**
(kuno@erok.ee, tel 554 3210)

Teabe- ja tavanditoimekond
lipnik **Hannes Võrno**
(hannes@erok.ee, tel 516 6001)

Personalitoimekond
lipnik **Anne Must**
(anne@erok.ee, tel 5661 7816)

Koolitustoimekond
leitnant **Priit Heinsalu**
(priit@erok.ee, tel 509 2102)

EROK postiaadress:
Narva mnt 8, 10117 Tallinn

Eesti Reservohvitseride Kogu infoleht
Tagavaravägi ilmub ajakirja Kaitse Kodu!
vahelehenena.
Toimetaja lipnik Hannes Võrno (hannes@
erok.ee, tel 516 6001)

EROK teeneteristid

6. juunil kogunenud Eesti Reservohvitseride Kogu teeneteristide nõukogu otsustas saanud esildiste alusel annetada seoses EROK 10. sünnipäeva ja võidupäevaga teeneteristid Eesti Reservohvitseride Kogu põhikirjaliste eesmärkide elluviimisel ning Eesti Reservohvitseride Kogu toetamisel aktiivse ja eeskujuliku tegevusega silma paistnud isikutele:

Teeneteristi raudrist

major Aivar Kokka
kapten Heiki Arike
kapten Aivar Engel
kapten Kaido Sirman
leitnant Margus Pihlakas

nooremleitnant Markus Alliksaar
nooremleitnant Kardo Merivald
nooremleitnant Tiit Riisalo
lipnik Jimmy Karp

Teeneteristi hõberist

kolonel Urmas Roosimägi

Teeneteristid anti üle Tori Eesti Sõjameeste mälestuskirikus 22. juunil 2007.

HANNES VÖRNO, lipnik, teeneteristide nõukogu sekretär, EROK juhatus

- II nädalavahetus: 28.-30. september 2007
 III nädalavahetus: 26.-28. oktoober 2007
 IV nädalavahetus: 23.-25. november 2007
 V nädalavahetus: 14.-16. detsember 2007
 VI nädalavahetus: 18.-20. jaanuar 2008
 VII nädalavahetus: 8.-10. veebruar 2008
 VIII nädalavahetus: 7.-9. märts 2008
 Taktikanädal: 15.-20. aprill 2008
 Lõpuaktus: 14. juuni 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Vabatahtlikud kaitseleitlased, keda on planeeritud määrata või kes on määratud jala- väekompanii ülema abi, rahuaja struktuuris kompaniitulema ametikohale

RESERVOHVITSERI KURSUS KAITSELIIDUS (RÜHMAÜLEM) ROKKL(R) VI

TEEMA: Reservohvitseri baasväljaõpe

EESMÄRK: Kursus peab õppurile andma teadmised, oskused ja hoiakud, mis vastavad kergejala- väerühma ülema ametikoha nõuetele nii rahu- kui ka sõjaajal.

AEG: Sisseastumiskatsed 16. august 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Vabatahtlikud kaitseleitlased, keda on planeeritud määrata või kes on määratud rüh- maülema ametikohale.

KAITSELIIDU TUTVUSTAV KURSUS

TEEMA: Kaitseliidu organisatsiooni tutvustus

EESMÄRK: Kursus annab Kaitseliidu kaadrikaitseväelastest ja tsiiviilteenistujatest töötajatele teadmisi Kaitseliidu ideeliste aluste, ülesannete ja organisatsiooni, samuti igapäevatöö kohta Kaitse- liidu peastaabis, Kaitseliidu Koolis, malevates ja erioorganisatsioonides ning tutvustab Kaitseliidu osa Eesti kaitsejõududes, sh organisatsiooni paigutust kaitsejõudude struktuuris ja ülesannete jaotuses.

AEG:

6.-7. november 2007

1.-2. aprill 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Kaitseliidu uued töötajad (kaadrikaitseväelased ja riigiametnikud)

E-ÕPPE SÜSTEEMI TUTVUSTUS JA INSTRUKTORITE NÕUPIDAMINE

TEEMA: Kaitseliidu e-õppe süsteemi tutvustus

EESMÄRK: Kursus annab Kaitseliidu kaadrikaitseväelastest ja tsiiviilteenistujatest töötajatele selli- sed teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad rakendada väljaõppe läbiviimisel e-õpet.

AEG:

E-õppe tutvustus: 11.-14. september 2007

Instruktorite nõupidamine I etapp: 4.-6. veebruar 2008

Instruktorite nõupidamine II etapp: 17.-20. märts 2008

Instruktorite nõupidamine III etapp: 3.-4. juuni 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Malevate poolt määratud e-õppe instruktorigid

LASKEINSTRUKTORI KURSUS

TEEMA: Laskmiste läbiviimine lasketiirus ühele relvaliigile (kuni 20 mm käsitürelrelvadest).

EESMÄRK: Tegutsedes rühmaülema funktsioonis laskeinstruktorina on kursuse läbinu võimeline sõjalise väljaõppe paremaks tagamiseks tagamisi Kaitseliidus tegutsema laskeinstruktorina tiirulaskmiste lä- biviimisel ühelt relvaliigist (kuni 20 mm käsitürelrelvadest).

Väljaõppe annab kursuselasele teadmised, oskused ja hoiakud laskmiste läbiviimiseks lasketiirus ühest relvaliigist.

Kursusel töötame järgmistele juhtimise töövahenditega:

- koosoleku juhtimise elemendid (enne koosolekut, koosoleku ajal ja pärast koosolekut);
- konflikti lahendamine, sh kahe poole lepitamine;
- personali arenguvestluse ettevalmistamine, läbiviimine ja kontroll;
- meeskonna rollide tähendus ja olulisus;
- alluvate juhtide oskuslik kasutamine.

AEG:

12.-14. oktoober 2007

9.-11. mai 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Kaitseliidu ja Naiskodukaitsse rühmatasandi juhid. Nõutav on kursuse "Juhtimiskursus I" või "Juhtimine praktikas 1" eelnev läbimine

JUHTIMINE III

TEEMA: Üksuse arengukava koostamine

EESMÄRK: Kursuse eesmärk on paremini kasutada ja arendada üksuse inimressurssi. Osalejatel on võimalus kursuse jooksul välja töötada oma üksuse kohta vastav tegevuskava.

AEG: 29. mai - 1. juuni 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Kaitseliidu keskastme ja tippjuhid (kompaniipealikud, malevapealikud, erioorganisat- sioonide juhid, Kaitseliidu peastaabi osakondade ülemad).

INSTRUKTORIKURSUS

TEEMA: Instrueeriv õpetamine

EESMÄRK: Instruktorkursuse läbinuna oskad:

- metoodiliselt kavandada ja ette valmistada ees- märgipärast instrueerivat ja harjutavat klassitundi;
- läbi viia eesmärgipärast instrueerivat ja harju- tavat klassitundi;
- reflekteerida oma õpivajadusi;
- anda aitavat ja arengupotentsiaalile suunatud tagasisidet.

AEG:

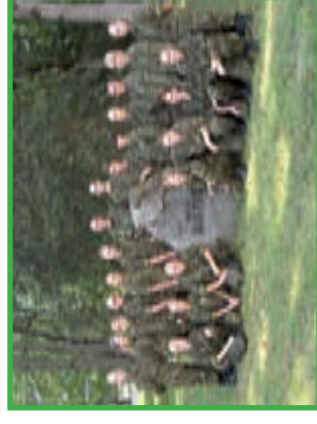
3.-7. märts 2008

25.-29. august 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Kaitseleitlased, erioorganisatsioonide

liikmed, kaadrikaitseväelased, riigiametnikud, kelle funktsioon eeldab õpetamist

TRENERIKURSUS

TEEMA: Videotreeningute läbiviimine instruktorigele

EESMÄRK: Kursus annab osavõtjale võimaluse tutvuda Kaitseliidu juhtimis- ja instruktorkursuste õpetajatele esitatavate nõuete ja ootustega. Kursusel on võimalik süvendada õppetöö korraldamise ja läbiviimise oskusi alljärgnevas:

- erinevate tasemetega või diferentseeritud õppetöö väljasegitatud eelteadmiste alusel;
- individuaalne abi ja juhendamine;
- tagasiside arengu eesmärgil;
- jooksev kontroll protsessi ja tulemuse kohandamise eesmärgil;
- inimloomuse tundmine ja selle mõju õppetööle;
- isikliku autoriteedi saavutamise kvaliteedi ja tunnustuse kaudu;
- kaasvastutus oma arengu eest.

Süvendatakse ka õppetöö ettevalmistamise ja läbiviimise oskusi.

AEG:

I kursus 9.-13. jaanuar 2008

II kursus 7.-10. veebruar 2008

III kursus 19.-22. mai 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Kaitsealiidus tegutsevad palgalsed ja vabatahtlikud instruktorigid, kes on läbinud instruktorkursuse Kaitsealiidu Kooli juures ja saanud soovitud osaleda treenerikursusel. Grupi suurus on viis inimest

VÄLJAÕPETEHNOLLOOGIA KURSUS / ÕPPEKAVADE KOOSTAMINE

TEEMA: Pädendus põhise õppekava koostamine

EESMÄRK: Kursus annab võimaluse omandada niisugused teadmised, oskused ja hoiakud, mis on vajalikud uude kursuste väljatöötamiseks ja olemasolevate uuendamiseks iseseisvalt või töögriipides, lähtudes väljaõppe tehnoloogilisest mudelist ning inimeskestest õppimis- ja juhtimisteooriatest.

AEG:

I etapp 24. september - 5. oktoober 2007

II etapp 22. oktoober - 2. november 2007

AEG:

I etapp 24.-28. märts 2008

II etapp 7.-11. aprill 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Väljaõppe arendamise või uuendamise tegelevad kaadrikaitseväelased ja riigiametnikud ning eriorganisatsioonide liikmed. Kursusel osalejad peavad olema läbinud instruktorkursuse või mõne teise vastavasisulise kursuse ning omama teadmisi koostatavate või uuendatavate kursuste sisu ja läbiviimise tingimuste kohta.

AVALIKU ESINEMISE KURSUS

TEEMA: Avalik esinemine

EESMÄRK: Anda teadmisi ja oskusi ettekande (kõne, presentatsioon) kavandamisel ja esitamisel ning oma organisatsiooni esindamisel.

Kursuse sisu:

- ettekande eesmärgi määratlemine ja ajakava koostamine;
- ettekande kirjutamine lühivalt kõne eesmärgist ja kuulajaskonnast;
- esitlusmeetodi valimine;
- ruumilementide otstarbekas paigutamine;
- tehniliste abivahendite kasutuskorda seadmine;
- oma isiku kasutamine esinemise mõju suurendamiseks (kehahoid, žestid, miimika, silmside kuulajaskonnaga, häälekasutus, välimuse korrasdamine).

AEG:

4.-6. aprill 2008

6.-8. juuni 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Kaitsealiidu ja Naiskodukaitse allüksuste juhid

KAITSELIIDU VABATAHTLIKU NOORTEUHI KURSUS

TEEMA: Kaitsealiidu vabatahtliku noorteuhi väljaõpe / Noorsootöö korraldamine Kaitsealiidu eriorganisatsioonides

EESMÄRK: Kursuse põhieesmärk on Kaitsealiidu vabatahtliku noorteuhi teadmiste, oskuste ja hoiakute viimne tasemeni, mis võimaldab tal iseseisvalt läbi viia koondusi ja väljaaegreid, omandada teadmised noorsootöö ja lastekaitse seadusandlustest ning aruandluse põhioletest Kaitsealiidu noortorganisatsioonides.

AEG:

I etapp 9.-11. september 2007

II etapp 23.-25. september 2007

KOHT: Lõuna-Eesti

SIHTRÜHM: Kaitsealiidu vabatahtlikud noorteuhi

RESERVVANEMALLOHVITSERI KURSUS KAITSELIIDUS (RÜHMAVANEM)

RVAK(R) II

TEEMA: Reservvanemallohvitseri baasväljaõpe

EESMÄRK: Kursus annab teadmised ja oskused jalaväekompanii rühma taktikas ja tagalateeninduses, mis tagavad võime täita rahu- ja sõjaaja rühmavanema ülesandeid.

AEG:

Instruktorkursus: 26.-31. august 2007 (neile, kes seda veel pole läbinud) on eeldus pääsemiseks reservvanemallohvitseri kursusele.

I nädalavahetus: 5.-7. oktoober 2007

II nädalavahetus: 19.-21. oktoober 2007

III nädalavahetus: 2.-4. november 2007

IV nädalavahetus: 16.-18. november 2007

V nädalavahetus: 7.-9. detsember 2007

VI nädalavahetus: 11.-13. jaanuar 2008

VII nädalavahetus: 1.-3. veebruar 2008

VIII nädalavahetus: 28.-30. märts 2008

IX nädalavahetus: 11.-13. aprill 2008

X nädalavahetus: 2.-4. mai 2008

Tähtkanädal: 22.-25. mai 2008

Lõpuaktus: 14. juuni 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Vabatahtlikud kaitsealitsesed, keda on planeeritud määrata või kes on määratud rahu- või sõjaaja struktuuris rühmavanema ametikohale

RESERVVANEMALLOHVITSERI KURSUS KAITSELIIDUS (RÜHMAVANEM)

RVAK(R) III

TEEMA: Reservvanemallohvitseri baasväljaõpe

EESMÄRK: Kursus annab teadmised ja oskused jalaväekompanii rühma taktikas ja tagalateeninduses, mis tagavad võime täita rahu- ja sõjaaja rühmavanema ülesandeid.

AEG: Sisseastumiskatsed 16. august 2008

KOHT: Alu

SIHTRÜHM: Vabatahtlikud kaitsealitsesed, keda on planeeritud määrata või kes on määratud rahu- või sõjaaja struktuuris rühmavanema ametikohale

RESERVVOHVITSERI KURSUS KAITSELIIDUS (KOMPANIIOÜLEM) ROKKL(K) III

TEEMA: Reservohvitseri täiendväljaõpe

EESMÄRK: Kursus annab kursustasemele teadmised, oskused ja hoiakud:

- taktika alustest;
- juhtimisest erinevates lahinguliikides (rännak, kaitse, rünnak, viivitus);
- väljaõppe planeerimisest, organiseerimisest ja juhtimisest;
- personali juhtimisest;
- administratiivimisest.

Need teadmised ja oskused vastavad jalaväekompanii ülemale abi- rahuaja struktuuris kompaniioülemale ametikohale nõuetele.

AEG:

I nädalavahetus: 14.-16. september 2007

Kaitsetahe ja võitlustahe

Tekst: KARI ALENIUS, dotsent (Soome), Kaitseliidu Tallinna maleva toetajaliige

Ei saa olla kahtlust, et riigikaitse põhineb eelkõige rahva kaitsetahtel. Olulised on ka piisav ja ajakohane varustus, tasemel väljaõpe, majanduslikud ja inimressursid, hästi töötav organisatsioon jne, kuid siiski võib julgelt esikohale seada just nimelt kaitsetahte.

KAITSETAHE KUI VÕIDU EELTINGIMUS

Sõjaajalugu on tulvil näidetest, kus väiksem või halvemini varustatud, kuid hästi motiveeritud pool suudab märksa suuremale kallaletungijale tõhusat vastupanu osutada. Kahjuks ei saa tagada, et alati piisab tugevast kaitsetahtest lõpliku võidu saavutamiseks, kuid selles võib päris kindel olla, et kui kaitsetahe on nõrk, on mäng juba kaotatud.

Kahjuks ei saa tagada, et alati piisab tugevast kaitsetahtest lõpliku võidu saavutamiseks, kuid selles võib päris kindel olla, et kui kaitsetahe on nõrk, on mäng juba kaotatud.

Selle taustal tasub uurida, kuidas saaks kaitsetaht alal hoida, või veelgi parem, seda tugevdada. Siinkohal võib kaitsetahte jagada põhimõtteliselt kahte ossa, mis on teineteisega seonduvad, kuid siiski veidi erinevad. Üks osa kaitsetahtest on üleüldine riigikaitsetahe, mis loob tagapõhja selleks, et üksikisik on valmis kõigepealt rahuajal sõjalisi oskusi omandama, seejärel aga võtma vajaduse korral kätte laetud relva ja minema lahinguväljale. Teine kaitsetahte osa on võitlustahe, mille najal sõdur on ka kõige raskemates tingimustes valmis oma viimast jõudu pingutama ja võitlust jätkama, selle asemel, et alla anda või põgeneda.

SOOMLASTE SILMAPAISTEV KAITSETAHE

Soomes on üleüldine riigikaitsetahe rahvusvahelises võrdluses suhteliselt suur. Uuritud on ka selle põhjusi, olgugi et põhjalik analüüs

seni puudub. Võitlustahte osas on uuritud sõjaveteranide arusaamu, sest nooremad põlvkonnad pole ju olnud niisugustes olukordades, mis nende võitlustahte oleksid kaalule pannud.

Tõsi, Teise maailmasõja kogemuste põhjal ei saa teha järeldusi, mis kehiks otseselt ka tänapäeval, kuid siiski on võimalik natuke arutada, kuidas saaks neid teadmisi nüüdisaja ühiskonnas rakendada. Pealegi leiavad põhitulemused kinnitust ka värskematest rahvusvahelistest (nt Iisraeli poolt teostatud) uurimustest.

HIRM OKUPATSIOONI TAGAJÄRGEDE EES

Uurimuste põhjal näib (eriti kui intervjueriti sõjaveterane), et kõige tõhusamalt motiveeris soomlasi võitlema ja samas ka laiemas mõttes riigikaitsetööd tegema hirm võimaliku okupatsiooni tagajärgede ees.

On selge, et 1939. aastal ei saanud soomlaste valdaval enamikul olla mingeid illusioone stalinliku režiimi suhtes. Kuidas on aga tänapäeval? Kas inimesi saab ikka veel motiveerida sellega, et allaandmise puhul tuleb kodumaa parlamentaarse riigikorra asemele asiaatlik vägivaldamasin, mis seab ohtu kogu rahva olemasolu? “Kahjuks” see nii ei ole, võimalik kallaletungija näib hoopis demokraatlikum. Seega satub rohkem kui enne küsimärgi alla ka see, kas üldse maksab vastu hakata.

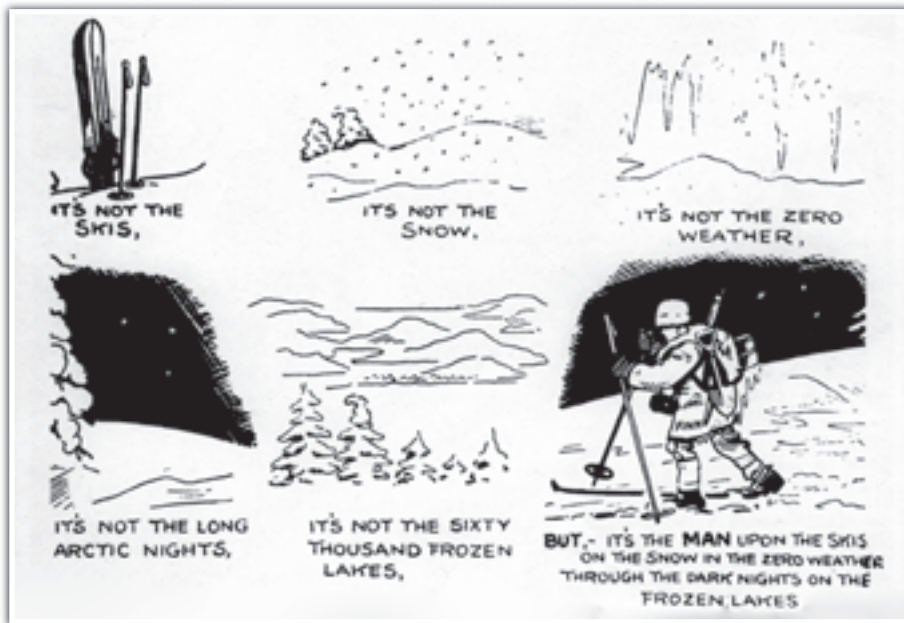
RAHULIKU ALISTUMISE FILOSOOFIA

Kas vastupanu tagajärjed pole hävitavamad kui rahulik kallaletungija ees alistumine, mis jätab ühiskonna infrastruktuuri puudutamata ja võimaldab enam-vähem normaalse elu jätkumise? Niisugusest illusioonist lähtub paljude patsifistide ilmavaade ja selle üle rõõmustab ka võimalik kallaletungija.

Juba rohkem kui 2000 aasta eest kirjutas tuntud hiina filosoof Sun Zi (ka Sunzi, Sun Tzu), et sõjakunsti

Haavatud relvavenda evakueeritakse Karjala kannasel juunis 1944 (Olavi Antila “Suomi suursodassa” [Jyväskylä 1987]).

Soome Talvesõja ajal, 8. veebruaril 1940 Daily Express'is ilmunud pilt (Olavi Antila "Suomi suursodassa" [Jyväskylä 1987]).

suurim saavutus pole vastase alistamine, vaid see, et vastane alistub ilma vastupanuta. Nõnda püüavad kaitsetahte õõnestajad nii sees- kui ka väljaspool tõestada, et okupatsioon nagu polevatki päris okupatsioon, vaid pigem suurriigi õigustatud huvide arvesse võtmine või ka mõttetute ohvrite vältimine, mis ei kahjustavat kedagi. Tühja sellest, kui natukene tingitaks nagunii abstraktse suveräänsuse puhul ning lastaks suurriigil tuua sisse "kaitsevägeid", kes loomulikult siseasjadesse ei sekku – kui ainult elekter ja soe vesi häireteta püsisid.

ÕIGED SÕNAD KOOLIPÕLVES

Ehk tasuks siin kõigest hoolimata kodanikele ikka ja jälle, eriti juba koolipõlves selgeks teha, et väike-rahvaste heaolu ja olemasolu tagamiseks saab olla ainult otsustusvõime hoidmine oma kätes. Võimaliku okupatsiooni tagajärjed tuleb tuua esile vastikute ja hävitavate, kuid samas usutatavate.

Liialdamisse või lausa valepropagandasse ei tohi langeda, sest see ainult kahjustab õpetuse omaksvõtmist. Eelkõige laste puhul tuleb ka hoolitseda selle eest, et õpetus vastaks nende vaimsele arengutasemele. Hirmutada ei tasu, vaid tuleb

ergutada loomulikku solidaarsust oma lähema ümbruskonna (pere, sugulased, aegamööda ka kodumaa) suhtes.

ISAMAA-ARMASTUS

Viimane seisukoht juhib kaitsetahte taustal oleva teise olulise teguri, isamaa-armastuse juurde. Niisiis ei aita ainult sellest, et esitada vastase tegevust tumedates värvides, vaid inimestes tuleks äratada positiivseid tundeid oma kodumaa ja selle ühiskondliku korra suhtes.

Tegemist on mõistagi väga laia ja nõudliku ülesandega, mis, nagu ka eelmine punkt, on kaitseväge enda kätes ainult osaliselt. Isamaa-armastust, isamaalisust saab lõppude lõpuks vaagida järgmiste küsimustega: kas ma arvan, et see maa on kaitsmist väärt, ning kas mina isiklikult olen valmis teda kaitsma?

Seadusandluse tasemel vastutavad küll riigiisad, kuid põhimõtteliselt vastutab terve rahvas selle eest, et kodumaast saaks niisugune ühiskond, kus oleks hea elada ja hoolitsetaks kõigi kodanike eest – seega

ühiskond, mille suhtes sünniks lojaalsus ja kaitsetahe.

Igaüks võib muidugi enda käest küsida, mida ta isiklikult on valmis argielus tegema niisuguse olukorra saavutamiseks.

"VENDA EI JÄETA!"

Järgmisena siirdugem võitlustahte juurde. Siin tõuseb veteranide kogemuste põhjal esile neli faktorit.

Kõige tähtsam näib olevat kohusetunne lähemate võitluskaaslaste ees ehk põhimõte "venda ei jäeta". Tegemist pole mitte ainult heatahtliku abistamise, vaid ka valdavas osas teadvustamata vastastikuse abi printsiibiga: juhul kui mina aitan oma võitluskaaslast, aidatakse ka mind. Järelikult, kui mina ise pole valmis teisi aitama, ei saa ma ka oodata, et mind ennast aidataks. Sellest tulenevalt peaks kogu (militaar)koolituses pöörama pidevalt tähelepanu sellele, et kõiki kasvatataks vastastikuse abistamise vaimus.

Tähtis oleks koostada võitlusgrupe nii, et grupi liikmetel oleks võimalus pikema aja jooksul üksteist tundma õppida, et grupp saaks võimalikult palju koos harjutada ja seeläbi kokku kasvada. Kokkukasvamise seisukohalt on positiivne ka grupi liikmete hariduslik, sotsiaalne ja kodukohaga seotud sarnasus, sest isikliku tausta sarnasus aitab kaasa grupisisese vastastikuse lojaalsuse sünnile.

HIGI SÄÄSTAB VERD

Teise võitlustahte tugevdava tegurina võib nimetada harjumist lahingutingimustega. Veteranide kogemused kinnitavad vastuvaidlematult, et higi säästab verd. See tähendab, et võimalikult tõepäraste õppuste tähtsust on raske üle hinnata. Tõepärased õppused on olulised nii võitlustahte alalhoidmise kui ka grupi efektiivsuse ja isegi ellujäämise seisukohalt. Tuleristsed tuleks saada varakult ning ka pärast seda tuleb tähelepanu pöörata sellele, et oskused (näiteks pikema

Kõige tähtsam näib olevat kohusetunne lähemate võitluskaaslaste ees ehk põhimõte "venda ei jäeta".

positsioonisõja või reservis oleku olukorras) ei ununeks.

Rahuajal on muidugi probleem, et tõepärase lahingutingimuste moodi koolitust reeglina ei saa korraldada. Säärased tingimused tähendaksid ju laskmist päriskoolide või -mürskudega, millele omakord järgneksid, vähemalt aeg-ajalt, haavatud ja langenud. Niisugusi kaotusi ja riskivõtmist rahuaaja ühiskond lihtsalt ei talu. Tõelist harjumist lahingutingimustega on seega võimalik saavutada ainult sõjas, kuid siiski tasub kogu koolituses taotleda võimalikult tõepärase olukordade loomist, et seeläbi harjutada ka nendes olukordades hakkamasaamist.

ENESESÄILITAMISTUNG

Kolmas tegur on enesesäilitamistung – kas tapad ise või tapetakse sind ennast. Tegemist on valdavalt loomuliku käitumismudeliga, kus juures militaarkoolituse roll piirdub mudelit tugevdava eetilise õpetusega. Leidub ju igas võitlusgrupis liikmeid, kes rohkem või vähem kõhklevad nimetatud printsibi õigluses. Siin võib käsualustele rõhutada kaitsesõja igakülgset legaalust. Võimalik on kasutada näiteks järgmiseid põhjendusi:

- nii üksikisikutel kui ka ühiskondadel on rahvusvaheliselt tunnustatud õigus enesekaitseks (eriti maksab võrdsustada kaitsesõda isikliku enesekaitsega, nt tänaval või kodus kallalitungijate vastu);
- kaitsesõja kuulutab välja ja seda juhivad leaalne võim;
- kaitsesõda on viimane väljapääs pärast seda, kui kõik rahulikud püüded konfliktsituatsiooni lahendada on nurjunud;
- kaitsesõja läbi saavutatud kasu indiviididele ja ühiskonnale ületab pikapeale need kahjud, mis sünnivad sõja vältel;
- kaitsesõjas austatakse rahvusvahelisi põhimõtteid, mh hoidutakse võimaluste piires kahjustamast tsiviilelanikke ja sõjaliselt mitteolulisi objekte.

Tõepärase õppused on olulised nii võitlustahte alalhoidmise kui ka grupi efektiivsuse ja isegi ellujäämise seisukohalt.

KAITSE- JA VÕITLUSTAHT TUGEVDAVAD TEGURID:

- 1) okupatsiooni hävitavate tagajärgede rõhutamine;
- 2) oma ühiskonna õiglus kõigi kodanike suhtes;
- 3) kohusetunde toonitamine võitluskaaslaste suhtes;
- 4) harjumine tõepärase lahingutingimustega;
- 5) kaitsesõja moraalse õigluse rõhutamine;
- 6) juhtide eeskujude alluvatele;
- 7) usuline või poliitiline põhimõttekindlus;
- 8) rahuldustunne ülesande täitmisest;
- 9) õiglaseks peetud distsipliin;
- 10) soov mitte olla võitluskaaslaste silmis argpüks.

KAITSE- JA VÕITLUSTAHT SEISUKOHALT EBAOLULISED TEGURID:

- 1) kättemaksutungi või vaenu õhutamise (lisaks juriidilisele vaatepunktile võib öelda, et julmus vastase suhtes ei aita kaasa ka oma eesmärkide saavutamisele);
- 2) karistustega ähvardamine kohuste mittetäitmise puhul (parem on suunata mõtteid positiivsetele teguritele ja eesmärkidele);
- 3) soov saada aumärke või aukõrgendusi (toob küll rahuldust tagantjärele, kuid reeglina ei motiveeri piisavalt ette);
- 4) ülemate liiga pateetilised kõned (võivad olla hoopis ärritavad);
- 5) isiklik või grupi maine kodukandis (relvavendade arvamus on tähtsam).

Enamiku võitlejate puhul need kas ei anna soovitud mõju või on nende toonitamine isegi kahjulik, sest juhivad tähelepanu teisejärgulistele asjadele.

JUHTIDE EESKUJU

Neljanda uurimuste põhjal mainimisväärse tegurina võib nimetada juhtide eeskujuks olekut. Seega langeb ka võitlustahte alalhoidmise puhul vastutus iga taseme juhtidele, alates jaoülematest ja lõpetades vanemohvitseridega. Alluvad kipuvad (rasketes olukordades veelgi rohkem kui tavaliselt) jälgima oma juhte ja tegutsema nende eeskujul.

Kui juht suudab igas olukorras säilitada külma verd, tugevdab ta usku ja tahet ka alluvate hulgas. Siin saab jälle viidata Soome ja mõne teise riigi sõjakogemustele.

Edukad juhivad, eriti kompanii- ja pataljoniülemad viibisid tihti ja kartmatult eesliinidel, suhtlesid rahulikult oma alluvatega ja julgustasid neid ka kõige meeletu hetkel. Ja vastupidi: närviline juht

nakatab oma hirmuga ka alluvaid ja loob eeldusi pessimismi või isegi kabuhirmu tekkeks. **KK!**

ALLIKAD

Huhtinen, Aki-Mauri & Sinkko, Risto (toim). Maanpuolustustahto tutkimuskohteena: Kylmästä sodasta informaatiota. Maanpuolustuskorkeakoulu, johtamisen laitos 2: Artikkelikokoelma 12. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu 2004.

Kaskeala, Juhani. Informaatiota ja maanpuolustustahto – haasteita Suomen puolustusjärjestelmälle. 31. mai 2006. Puolustusvoimat: Puolustusvoimain komentaja (http://www.mil.fi/puolustusvoimainkomentaja/2120.dsp).

Manninen, Kirsti & Lindgren, Göran (toim) 2001. Tulikoe: Ihmisten johtaminen sodan rauhan aikana. Helsinki: Suomen reserviupseeriliitto.

Sinkko, Risto (toim). Joukkosi eessä: Ajatuksia reserviläisarmeijan johtamisesta. Helsinki: Suomen reserviupseeriliitto 2003.

Suomalaisilla on vahva maanpuolustustahto. 25. november 2005. Puolustusvoimat: Pääesikunta (http://www.mil.fi/paaesikunta/artikkelit/1672.dsp).

Vene snaiprid:

kogemusi ja tähelepanekuid minevikust tänapäeva

Refereeritud artikkel ilmus ajakirjas Infantry 2002. aasta suvel.

Tänapäevase sõjapidamise arenguga kaasnenud relvade maksimaalse efektiivse laskekauguse suurenemine on olnud muljetavaldav. Haubitsad suudavad täpselt lasta enam kui 28 km kaugusele, tankid võivad hävitada vaenlase kuni 4 km kauguselt, lahingukopteri raketid kuni 8 km kauguselt.

LASKEKAUGUSTEST

Jalaväe käsirelvadega peetavate tulevahetuste maksimaalne vahemaa on samas viimase sajandi jooksul tuntavalt kahanenud. Mõned Esimese ja Teise maailmasõja aegsed armeed standardvintpüssid omasid sihikuid skaalaga üle 1800 m ja jalaväelasi treeniti tabama maa-ala sihtmärke isegi üle selle kauguse. Kuid seoses 5,56 mm kuuli kasutuselevõtuga paljude armeede standardina on käsirelvade maksimaalne harjutus- ja seega efektiivse tule kaugus kahanenud 300 meetrini või isegi väiksemaks.

Erinevalt maailmasõdades kasutatud poltlukuga või poolauto-maatrelvadest on nüüdisjalaväelase relvad võimelised andma ridatuld. Suurem osa tänapäeva lahingus välja lastud käsirelva kuulidest on olnud pigem mahasuruvad kui tapvad. Erinevate allikate hinnangul kulutatakse tänapäevases sõjapidamises 20 000–50 000 padrunit iga tabatud vastase kohta.

Ometi on lahinguväljal endiselt laskurid, kes tulistavad vaenlast 1000 m kauguselt ja isegi kaugemalt ning tabavad märki 1–2 padrunitiga. Sellisteks sõduriteks on erivaljaõppe ja varustusega täpsuslaskurid ja

snaiapidid ning nende mõju lahingutegevusele üha suureneb. Täpsuslaskurite väärtust ja mõju tänapäeva lahinguväljal demonstreeris hiljuti Vene armee.

PILK AJALUKKU

Täpsuslaskurid ja snaiapidid on vilunud laskurid, kes jahivad oma saaki märkamatu ning omavad erilisi relvi ja väljaõpet, et tabada märki suurelt kauguselt. Venemaa ehk Nõukogude armee kasutas sõdades täpsuslaskureid laialdaselt. Esimeses maailmasõjas

Tänapäevases sõjapidamises kulutatakse 20 000–50 000 padrunit iga tabatud vastase kohta, kuid lahinguväljal on endiselt ka laskurid, kes tulistavad vaenlast 1000 m kauguselt ja tabavad märki 1–2 padrunitiga.

maailmasõjas valiti täpsuslaskuriteks mobiiliseeritud Siberi jahimehi, kes olid tuntud oma väliskoste, kannatlikkuse ja lasketäpsuse poolest.

1924. aastal rajas NSVL hulga snaipe-rikoole üle terve riigi, et õpetada tsiviilisikutele ja sõjaväelastele sport- ja lahinglaskmist. Parimad saadeti edasi õppima kohalikku, seejärel piirkondlikku ja lõpuks üleriigilisse kooli, kus parimad lõpetajad said snaiiper-instruktori diplomi. Sõja puhkedes oli NSVLis hulk tasemel täpsuslaskureid.

Teise maailmasõja alguses oli venelastel kaht tüüpi täpsuslaskureid: ühed, kes olid kõrgema ülemjuhatuses reservis (*резерва Верховного Главнокомандова* – RVGK), ja teised, kes kuulusid üksuste tabelkoosseisu. RVGK täpsuslaskuritest moodustati omaette brigaadid,

nagu näiteks naisnapiptide brigaad. Terved rühmad, kompaniid ja isegi pataljonid RVGK täpsuslaskureid olid allutatud rinnete ja armeedele, et toetada eriti olulisi rindelõike.

Täpsuslaskuriks valiti ajateenijaid, kes olid heas füüsilises vormis, intelligentsed, korras nägemise ja kuulmise ning kiire reaktsiooniga.

Sõja ajal asendati paljude jalaväelaste vintpüssid püstolkuulipildujatega. Need olid

Täpsuslaskurid moodustasid olulise osa tabelüksuste lahingujõust, seda eriti väheliikuvatel lahinguväljadel, nagu Stalingrad. Diviisides oli sõja alguses üks täpsuslaskurite jagu, kuid sõja jooksul suurenes nende hulk diviisi oma täpsuslaskurite kooli läbinute arvel. Teise maailmasõja lõpuks oli pataljonis 18 snaiapid või kaks snaiapid jalaväerühmas.

Vene täpsuslaskurid tegutsesid paardes – üks vaatleja ja teine laskurina. Mõlemad olid relvastatud Mossini täpsuspüssidega, mis kasutasid 7,62x54R laskemoona. Kuigi püssi neljakordse suurendusega optiline sihik võimaldas lähilaskudeks kasutada ka lahtiseid sihikuid, kandsid mõlemad täpsuslaskurid enesekaitseks kaasas ka 7,62 mm püstolkuulipildujat PPŠ. Vaatleja toetas oma püssiga täpsuslaskuri tegevust ja oli valmis kohe tulistama, kui laskur sihtmärki ei tabanud.

SNAIPRID JA TÄPSUSLASKURID

Nagu märgitud, kasvas aastatel 1943–1945 täpsuslaskurite arv üksustes tuntavalt. 18 täpsuslaskurit jalaväepataljoni kohta ei tähendanud mitte niivõrd eriala tähtsuse kasvu, kuivõrd Punaarmee ümberrelvastumist. Kuni 1943. aastani oli Punaarmee peamiseks relvaks poltlukuga Mossini vintpüss, mis oli efektiivne kuni 400 m kauguselt, optilise sihikuga Mossini täpsuspüss oli efektiivne kuni 800 m kauguselt.

suurepärased, surumaks vaenlast maha, kuid pikkade valangutega lastes ei küündinud efektiivne laskekaugus üle 100 m ja lühikeste valangutega üle 200 m. Punaarmee

1963. aastast on kõikidel külma ja kuumaja sõja lahinguväljadel tumedat tuntuks kogunud poolautomaatne Dragunovi snaiprivintpüss SVD.

rünnakud sõltusid kuulipildujate ja püstolkuulipildujate tule mahasuru-ruvust efektist rünnaku ajal, samas vähenesid pataljonikomandöride võimalused rünnata sügavamal asuvaid sihtmärke. Selleks varustati rühma täpsuslaskurid täpsuspüssidega. Selliseid sõdureid hakati kutsuma snaipriteks, kuigi neid päriselt snaipritena ei kasutatud. RVGK snaipriüksustes tegutsesid aga endiselt tõelised snaibrid.

KOOLITUS KÜLMA SÕJA AJAL

1952. aastal sulges NSV Liit oma täpsuslaskurite koolide süsteemi, jätkates laskmise põhitõdede õpetamist tsiviilikutele pioneerorganisatsiooni, koolide ja ALMAVÜ (Armee, Lennu- ja Mereväe Vabatahtliku Abistamise Ühing) klubide kaudu. Täpsuslaskuri väljaõpet anti vaid ajateenijatele maavägedes, sisevägedele ja KGB-le, kuid tegelikult oli see vaid põhjalikum laskeväljaõpe, mitte snaiplikoolitus tänapäeva tähenduses. Maavägedes rõhutati endiselt automaatrelvade mahasuruva tule (ja sellega kaasneva väiksema tuleulatuse) olulisust, samas tunnustati ka kaugemale ulatuvat käsirelvade tule vajalikkust ning täpsuslaskuri säilitas koha motolaskurühma koosseisus. Ajateenijast täpsuslaskurit abistas teine automaadiga relvastatud võitleja, täites vaateleja ülesandeid.

Pärast 1963. aastat hakkasid Nõukogude täpsuslaskurid harjutama uue poolautomaatse Dragunovi snaiprivintpüssiga. Dragunovi snaiprivintpüss ehk SVD on kümnelasuline, selle moonaks on padrun 7,62x54R ja optikaks neljakordse suurendusega PSO-1, sihikuline laskekaugus ametlikult kuni 1300 m, kuid kaugemalt kui 800 m pole relv enam kuigi efektiivne.

SVD pole ligilähedaseltki nii vastu- pidav ja kasutajasõbralik kui Kalaš-

nikovi automaadid. Nagu ka paljud Lääne relvad, vajab see hoolikat puhastamist ja võib liiva või mulla sattumisel relva liikuvate osade vahele kiirelt tõrkuda. Sarnaselt Mossini vintpüssile on ka SVD-1 optika paigutatud selliselt, et laskja saab vajadusel koheselt kasutada lahtisi sihikuid.

POLGU TÄPSUSLASKURIKOOLID

Kuni 1984. aastani andsid polgu tasemel täpsuslaskuri väljaõpet väeosa kaadriohvitserid. Need õpetasid, et peamised snaipri sihtmärgid on vastase täpsuslaskurid, ohvitserid, tulejuhid, tankitõrjeraketikomplekside meeskonnad, tagasilöögita kahurite meeskonnad, kuulipildurid, vigastatud tankide meeskonnad ja madalalt lendavad helikopterid. Täpsuslaskuriks valiti ajateenijaid, kes olid heas füüsilises vormis, intelligentsed, korras nägemise ja kuulmise ning kiire reaktsiooniga. Kandidaadid pidid lahtiste sihikutega lastes suutma järjekindlalt tabada 300 m sihtmärki, neid trenniti vaatlema ala suurusega 200x1000 m. Treeninguid oskuste värskendamiseks peeti polgu täpsuslaskurite koolides iga 6–8 nädala järel. 1970. aastate alguses kestsid sellised värskendus- kursused 5–6 päeva, täites tihti ka täpsuslaskuri baaskursuse rolli.

Tüüpiline 1974. aasta Nõukogude vägede Saksamaa grupeeringu (GSVG) snaipri värskenduskursus sisaldas:

- vaatlemine ja välioskused (1 tund);
- täpsuslaskurite meeskonna tegevus rünnakul ja kaitses (6 tundi);
- laskmine liikumatute märkide pihta (6 tundi);
- laskmine hetkeks ilmuvate märkide pihta (7 tundi);

- laskmine liikuvate märkide pihta (7 tundi);
- laskmine piiratud nähtavuse korral (6 tundi);
- praktiline harjutus (3 tundi);
- tulepositsiooni valik, ettevalmistamine ja maskeerimine (2 tundi);
- kaardilugemine, asimuudi järgi liikumine, teekonna ja objekti luure (2 tundi).

Tavaliselt saadi selliste kursuste tulemusel head täpsuslaskurid, kuid mitte selliseid kogunud ja hea vaistuga snaipreid, nagu olid olnud Teise maailmasõja snairipataljonides. Kursuse lõpetanud täpsuslaskuritel ei olnud tõelise snaipri ülesandeid.

Teistes polkudes korraldati märksa põhjalikumaid ja pikemaid kursusi, nagu 24-päevane täpsuslaskuri kursus:

- poliitiline juhendamine (16 tundi);
- vaatlemine ja välioskused (4 tundi);
- meeskonna tegevus rünnakul (6 tundi);
- meeskonna tegevus kaitses (4 tundi);
- laskmine liikumatute märkide pihta (23 tundi);
- laskmine hetkeks ilmuvate märkide pihta (23 tundi);
- laskmine liikuvate märkide pihta (22 tundi);
- laskmine piiratud nähtavuse korral (16 tundi);
- laskmine liikuvate hetkeks ilmuvate märkide pihta (17 tundi);
- tulepositsiooni valik ja ettevalmistamine, kaardilugemine, tuuma-, bio- ja kemokaitse (30 tundi).

VALDAVALT KÕIGEST TÄPSUSLASKURID

Sellised 24-päevased kursused olid erandid, enamik Nõukogude “snaipritest” olid tegelikult täpsuslaskurid, kes olid varustatud edeva, kuid mitte eriti efektiivse relvaga. Afganistani sõda rõhutas vajadust hea väljaõppega täpsuslaskurite järele ja tõi välja paljude polgu täpsuslaskuri koolide keskpärasuse. 1984. aastal ühendati täpsuslaskurite koolid armee tasemel ja 1987. aastal juba sõjaväeringkonna tasemel. Sealsed kursused kestsid tavaliselt ühe kuu.

Afganistani sõda andis Nõukogude täpsuslaskuritele mõningaid uusi kogemusi välioskuste ja varustuse arendamisel. Näiteks sõjast saadud kogemusena kasutasid täpsuslaskurid oma SVD toetamiseks tihti kergekuulipilduja RPK harkjalga.

TŠETŠEENIA SÕDADE KOGEMUSED

Tšetšeenia sõjad rõhutasid täpsuslaskurite väärtust. Groznõi linnalahingutes kandsid Vene väed vastase täpsuslaskurite tõttu tuntavaid kaotusi. Väheliikuv lahingutegevus purustatud hoonete keskel meenu- tas kunagisi lahinguid Stalingradis. Tõsi, nüüd olid Vene täpsuslaskurid kehvas olukorras. Nad olid treni- tud võitlema osana tervikust ründava üksuse koosseisus konventsionaalse väe vastu. Nad ei olnud ette valmis- tatud tegutsema iseseisvalt linnava- remeis ega olema pikaajaliselt varit- suses. Tšetšeenid tundsid samal ajal hästi territooriumi ja omasid piisavalt täpsusrelvi.

1992. aastal Vene armee lahkudes jäi Tšetšeeniasse 533 Dragunovi pü- si. Osa tšetšeeni tegutsesid SVDga iseseisvalt vastast jahtides, teised aga kolme-neljamehe-

listes meeskondades, mis koosnesid tankitõrjast, kuulipildurist ja täpsus- laskurist ning tavaliselt ka Kalašnikovi automaadiga varustatud laskemoo- nakandjast. Sellised meeskonnad tegutsesid üsna edukalt soomusehä- vitajatena – kuulipilduja ja täpsus- püss surusid saatejalaväe oma tulega maha, seejärel ründas RPG soomust. Tihti tegutses ühe soomusmasina vastu neli-viis sellist meeskonda.

Kui lahingud kandusid linnadest väl- ja ja mägedesse, üritasid tšetšeenid rünnata eemalt – 900–1000 meetritl –, kuigi tihti piirasid maastik ja taimestik nende ründe-kaugust. Täpsuslaskurit toetas AKdega neljameheline grupp, kes valis koha umbes 500 m kaugusele täpsuslaskuri selja taha. Täpsuslaskur tegi 1–2 lasku ja vahetas siis positsioo- ni. Kui venelased teda otsima asusid, avas toetusgrupp tule eesmärgiga tõmmata tuli enda peale ja võimaldas täpsuslaskuril kaduda.

Esimeses sõjas oli venelastel SVDga täpsuslaskureid, kuid väga vähe töö- lisi snaipreid. Peamiselt kasutati sise- ministeeriumi ja FSB eriüksuste mehi. Need olid küll hästi treni- tud, kuid valmistatud ette tegutsema kurjate- gjate, näiteks pantvangivõtjate vastu. Nad ei olnud vilunud maskeerimises ega laskmises mägedes või maastikul.

Nad ei osanud tegutseda vastase tule all, kui langesid mürsud-miinid.

1999: UUS PÄRISSNAIPRITE KOOL

1999. aasta suvel loodi Vene armees taas n-õ päris-snaiprite kool, mis oli likvideeritud 1952. aastal. Armees korraldati üleriigiline ajateenijate ja ohvitseride laskevõistlus. 52 parima hulgast valiti esimesele snaiprikur- susele välja 12 meest. Kursus sisal- das täpsuslaskmise õpet, snaipri vä- lioskusi ja kaardilugemise õpet ning lõppes kuuajalise laskelaagriga Ba- muti ümbruse mägedes. Keskmiselt sooritati lask 400 m pealt.

Uus snaiprikoolitus ei lahendanud snaiprite vähesuse probleemi. Kao- tusi oli vaja asendada. Esimesest to- sinast väljaõpetatud mehest langes kolm lahingutes, teisest kursusest sattus neli haavatuna haiglasse. Enamik snaipreist olid ajateenijad, kellel jäi pärast koolitust teenida maksimaalselt aasta.

Esimene Tšetšeenia sõda lõppes venelastele halvasti. 1999. aastal tulid nad tagasi, üritades üle võtta tšetšeenide edukat kolme-nelja- meheliste gruppide taktikat. Loodi samalaadsed grupid, kes siis koos tegutsedes tšetšeenidega võitlesid. Sellised grupid vajasisid ühtset koordineeritud juhtimist, et tagada nende üheaegne tegut- semine ja vastastikune toetus.

TIPPSNAIPRID TAAS TULEJONEL

Tabelüksuste täpsus- laskurite kõrval tõi II Tšetšeenia sõda taas lahingusse tipp-snaiprid, kes kuulusid valitsuse erireservi ja küttisid tšetšeeni. Need snaip- rid vältisid avalikkuse ees oma täpsusrelva kandmist, et mitte ree- ta kohalikele kuulu- mist tippmeeste hulka. Tegutseti meeskonnas – kaks snaiprit ja viie- meheline AK-dega lähikaitsegrupp. Snaiprid valisid positsiooni öö-

Tõeline palgamõrtsuka unistus, ilmselt Venemaa salateenistuste laboritest sõjaväl- jale pääsenud spetsiaalse padruni ja sisseehitatud summutajaga kokkupandav VSS Vintorez võeti relvastusse 1987. aastal. Ideaalse snaipripüssi otsingud aga jätkuvad.

sel. Ettevalmistus sisaldas kaevumist, positsiooni maskeerimist ja laskesektori puhastamist.

Erinevalt Teise maailmasõja ajast ei asunud snaipri-paar samal positsioonil, vaid eraldi, kuid teineteise nägemiskauguses ning mõlemad nägid ka varitsusala. Nad seadsid end varitsusalast 200–300 m kaugusele. Lähikaitsegrupp asutas ennast umbes 400 m nende taha ja 500 m kõrvale. Snaipriimeeskond jäi positsioonile 1–2 ööks.

Lisaks täpsuspüssile kandis snaipri enesekaitseks AK-d või püstolkuulipildujat. Peale relvade oli tal kaasas öövaatlusseade, kuivtoit, lutsukomme, raketipüstol koos punase raketiga, granaadid, telkmantel ja labidas. Mõnikord oli kaasas ka raadio. Mägedes kasutati ronimise hõlbusutamiseks suusakeppe. Näo maskeerimiseks kasutati maski. Vangiandmist ei peetud võimalikuks. Kui kaitsegrupp ei suutnud kindlustada snaipri eemaldumist, kutsuti punase raketiga suurtükitali enda peale, granaat aga pidi kindlustama snaipri mittevangistamise.

Tippsnaiprid ei ole ajateenijad, vaid kaadrikaitseväelased ja kompaniitaseme ohvitserid.

SNAIPRI TEENISTUSLUGU

Boris K. on vanemseersant, kes on snaiprina teeninud kaks aastat desantsivägedes (VDV) Afganistanis. Ta on läbinud VDV snaiprikooli ning teeninud välja Punatähe ordeni ja Lahinguteenete medali. Kuigi Afganistanis tegutses ta üksi, on tal Tšetšeenias alati kaaslasena teine professionaalne snaipri. Ka lähikaitsegrupi liikmed on ta ise valinud, selle suurus on olnud kuni 16 meest. Tippsnaipreid roteeritakse puhkusele tihedasti, et nad püsiksid reipad.

MVD ja FSB tippsnaipreid treenitakse Veeteede Erimõõnitsaüksuse Moskva-lähedases baasis. Ka sellised tuntud eriüksused, nagu FSB Alfa ja MVD Võmpel treenivad seal regulaarselt. Kool ja selle lõpetanud saavad

testimiseks kasutada uusimat snaipri-rivarustust, kuid enamik eelistab kasutada summutiga SVD-d.

Enamik Nõukogude “snaipritest” olid tegelikult täpsuslaskurid, kes olid varustatud edeva, kuid mitte eriti efektiivse relvaga.

vaenlase snaipri või RPO-A leegiheitejaga mees, RPG ja kuulipildur on tavaliselt järgmised, seejärel tavalised laskurid. Profisnaipri varustusse kuuluvad tavaliselt maskeerimisülikond, optikaga täpsuspüss, püstolkuulipilduja, binokkel, raadio, mitmeotstarbeline nuga, labidas, lahinguveest ja seljakott. Tihti võetakse kaasa ka laserkaugusmõõtja ja periskoop.

UUTE RELVADE EVITAMINE

Aktiivselt tegeldakse Vene uute snaipripüsside katsetamise ja kasutuselevõtmisega. Tõuke selleks andis Afganistani sõda ja sealt alates on protsess käinud kuni käesoleva ajani. Venelaste hinnangul on 7,62x54R moon efektiivne kuni 600 m kaugusest, samas kui 12,7 (.50 cal.) on efektiivne kuni 2 km kaugusest. Viimasel ajal on populaarseks muutunud 9 mm (9x39 mm padrune 16,2 g kaaluga *subsonic*-kuuliga). Välja on töötatud isegi .22 cal. summutiga püssid lühidistantsidele.

Selle asemel, et välja töötada optimaalne snaipri-relv, mis toimiks võrdselt hästi igas

keskkonnas ja kaugusel, on venelased läinud seda teed, et arendavad välja hulga snaipri-relvi eri keskkondadeks ja olukordadeks. Enamikul snaipri-relvadel on summutid.

OTSINGUD SNAIPRIERIALAL JÄTKUVAD

Hiljutine Venemaa kogemus näitab, et täpsuslaskuri roll moodsal lahinguväljal muutub üha tähtsamaks. Koos suurenenud vajadusega on olulisteks küsimusteks korralikud harjutusvahendid, taktika arendamine ja ülemate oskus täpsuslaskureid kasutada.

NSV Liidu *resp.* Venemaa seisukoht on olnud, et täpsuslaskuri ameti-

koht on iga rühma koosseisus, kuid tavaliselt õpetati ta välja oma polgu juures. Täpsuslaskurite vajakajäämised Afganistanis toetasid vajadust tsentraliseeritud erialakoolide järele, kuid tõelise snaipri koolitust ei korraldatud kuni 1999. aastani. Enamik Nõukogude lahinguüksustest ei vajanud niivõrd snaipreid, kuivõrd täpsuslaskureid. Peamine küsimus on, kuhu snaiprid peaksid kuuluma – kas pataljoni juurde, kesksesse reservi või hoopis mõlemasse.

Snaipri taktika on samuti arutluste objekt. Venemaa proovis variandina kasutada paaris laskurit ja vaatlejat (*observer*), paigutades täpsuslaskurid motolaskurühma struktuuri. Vaatleja oli relvastatud automaatrelvaga, et kaitsta täpsuslaskurit. Selline paar aga ei hakanud efektiivselt toimima Afganistanis ega Tšetšeenias. Rühma täpsuslaskurist sai osa kolme-neljamehelisest võitlusgrupist. Professionaalidest tippsnaiprid tegutsesid paarides ja kaitsegrupist toetatuna.

IDEAALNE SNAIPRI-RELV

Arutluste objekt on ka ideaalne snaipri-relv. Jahimehed, kes kasutavad optikaga vintpüssi, eksivad tihti lähilaskudel, sest nad ei suuda

Esimene Tšetšeenia sõda lõppes venelastele halvasti. 1999. aastal tulid nad tagasi, üritades ülevõtta tšetšeenide edukat kolme-neljameheliste gruppide taktikat.

hirve kiirelt optikasse saada ja relval puuduvad lahtised sihikud. Venemaa on järjekindlalt loonud snaipri-relvi koos

kasutusvalmis lahtiste sihikutega optika all. Ja isegi lahtiste sihikute olemasolu korral kannavad Vene snaiprid hädajuhtumite puhuks kaasas automaatrelva.

Venelaste täis- ja poolautomaatrelvade eelistus on laienenud ka snaipri-relvadele. Alles hiljuti avastasid nad uuesti poltlukuga snaipri-relvade loomupärase täpsuse, kuid neid pole veel armee tabelrelvastuses. Ideaalse snaipri-relva kaliiber ja omadused on Venemaal ja mujal endiselt arutluste objekt. **KK!**

Tõlkinud Lauri Asu,
Kaitseliidu Tallinna malev

Taktikaliste topograafiliste kaartide ja ruumiandmete kasutamine ning uuendamine

Tekst: ANDRIS SPRIVUL, kapten, Eesti kaitsejõudude militaargeograafiagrupi ülem

Tänases Eestis ei tohiks enam olla kaitseväelast, kes poleks käes hoidnud mõõtkavas 1:50 000 taktikalise tasandi Eesti kaitseväge kaarti.

KAITSEVÄE KAARDI VALMISTAMINE AASTATEL 1996–2004

Kaardiseeria valmistamine sai alguse 1996. aastal Tudulinna kaardilehega. Järgneva kaheksa aasta jooksul (1997–2004) – Eesti on esimene Balti riikidest, kes sai tehtud uued NATO standarditele vastavad kaardid – valmis esmakordselt riigi ajaloos kogu Eestit kattev kaardiseeria. Lisaks kaartidele organiseeriti

ruumiandmed vastavalt NATO standarditele nii, et neid oleks võimalik kiiresti kasutada kriisisituatsioonides.

Ülaltoodud näide on üsna klassikaline, iseloomustamaks ruumiandmebaaside ning kaartide valmimise ajalist mahukust ja keerukust. Kaardiseeria uuendamise normaalseks ajaliseks tsüklikuks on viis-kuus aastat, mis on tingitud peamiselt maastiku muudatustest. Kõige suurem hulk muudatusi, nagu näiteks ehitiste lisandumine ja metsade raie, tekib inimtegevuse tagajärjel, aga kaardistamist vajavad ka loodusliku tekkega maastikumuutused.

Aastatel 1997–2004 telliti mõõtkavas 1:50 000 kaitseväge kaart allhanke

korras Eesti Kaardikeskuselt. Võib küsida, kas see oli kaitsevæele kõige kasulikum variant. Tagantjärele tark olles tuleb nentida, et allhanke korras kaardi valmistamine oli sellel ajal üks parimaid võimalusi, sest kaitsevæe peaesmärgiks oli võimalikult kiiresti ning ökonoomselt eesti- ja ingliskeelse NATO standarditele vastava topograafilise kaardi saamine. Ka polnud sel ajal kaitsejõudude peastaabi topograafiateenistuses piisavalt inimesi, kes oleksid võinud ise kaarte valmistada.

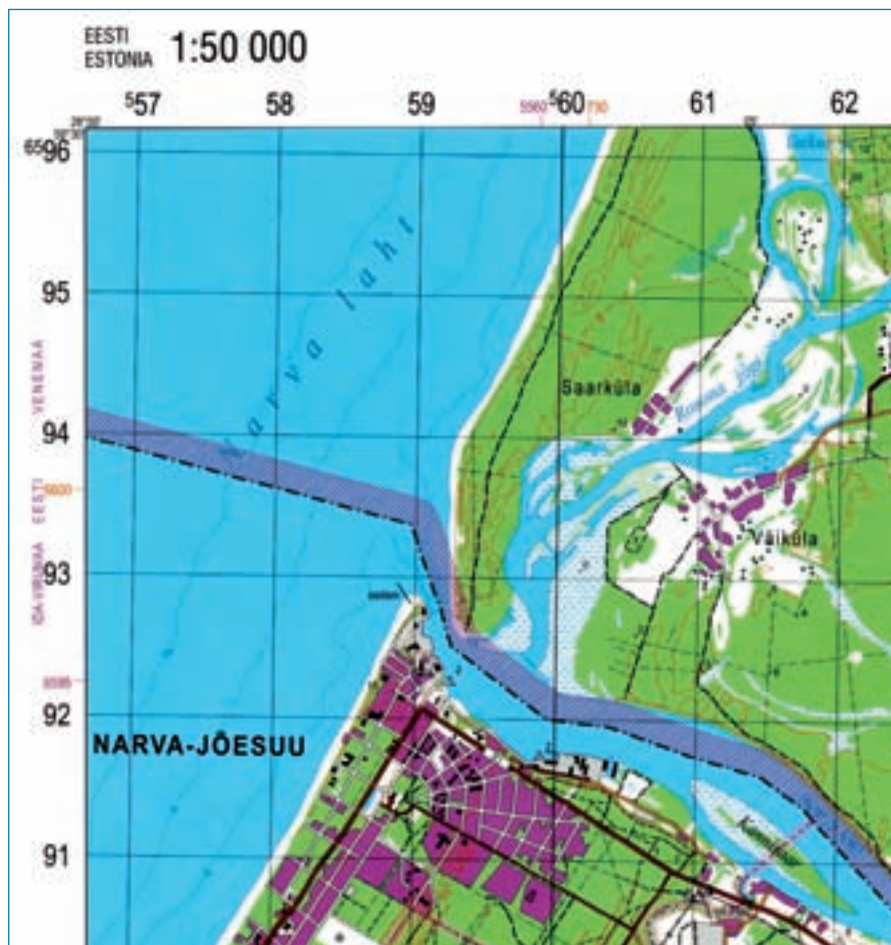
Aastatega on olukord muutunud ja seoses sellega ka kaitsevæe kaartide valmistamine. Suuremad muudatused leidsid aset 2004. aastal pärast esimese 1:50 000 kaitsevæe kaartide sarja valmimist. Seoses kaitsevæe struktuurireformiga viidi tollane kaitsejõudude peastaabi operatiiv-osakonna (J3) topograafiateenistus Luurepataljoni koosseisu ka nimetatati ümber militaargeograafiagrupiks.

Oluline muudatus leidis aset ka ruumiandmebaaside ja kaitsevæe kaartide valmistamise osas, sest alates 2005. aastast valmivad kaitsevæe kaardid militaargeograafiagrupis. Allhankena tellitakse magnetilise käände mõõtmine ja kaartide trükkimine. Selliseid töid tuleb aastas teha mahuliselt nii vähe, et nendes valdkondadesse investeringud ei tasu ennast ära, pealegi on piisavalt hea kvaliteediga teenust võimalik osta tsiviilsektorist.

Kvaliteedist rääkides on oluline märkida, et üheks struktuurireformi põhjuseks oli asjaolu, et allhankena kaarti tellides polnud võimalik piisavalt hästi tagada kaitsevæe kaartide kvaliteeti. Et eelarveliste asutuste eelarve suurus selgub alles aasta alguses ja riigihankeseadus seab omad nõuded, kuid kaartide valmistamiseks kulub üksjagu aega, pidi riigihanke võitnud ettevõtte kaartide tootmisega kiirustama, et need aasta lõpuks valmis saada.

JOONIS 1

VÄLJAVÕTE MÕÕTKAVAS 1:50 000 KAITSEVÄE KAARDIST

Kaitseväe kaartide valmistamist mõjutas välise faktorina ka see, et oluliselt muutus riikliku aktsiaseltsi Eesti Kaardikeskus roll Eesti kaarditurul ja nende kartograafiliste tööde jätkamine tulevikus polnud kindel (lisagem, et Eesti Kaardikeskuse tulevik pole ka praegu veel selge). Seega on alates 2005. aastast kogu kaitseväe kaartide uuendamine militaargeograafiagrupi töö. Siinjuures tasub mainida, et ka Teise maailmasõja eelses Eesti Vabariigis valmisid kaardid kaitseväes – Eesti topo- ja hüdrograafia osakonnas, kus parematel päevadel töötas 43 kaitsevälast ja tsiviilametniku. Praegu töötab militaargeograafiagrupis kaheksa inimest (üks allohvitseri ametikoht on ajutiselt täitmata) ja lähiajal on reaalne kahe uue töötaja lisandumine. Võrreldes Teise maailmasõja eelse perioodiga on tehnoloogia tublisti edasi arenenud ning enamik kaartide ja ruumiandmebaaside uuendamiseks vajaminevatest töödest tehakse kontoris arvuti taga.

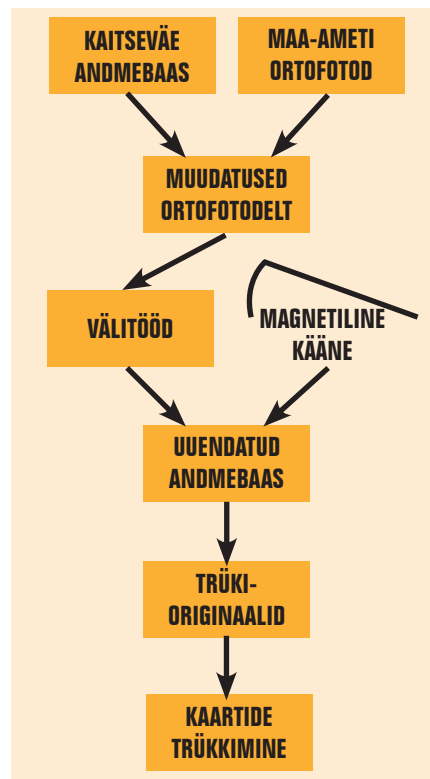
RUUMIANDMETE JA KAITSEVÄE KAARTIDE UUENDAMINE

Hea ülevaate kaitseväe kaartide ja ruumiandmebaasi uuendamisest annab kaitseväe kaartide uuendamise tehnoloogiline skeem joonisel 2. Nagu seal näha, toimub kaartide uuendamine tihedas koostöös Maa-ametiga, kelle valmistatud ortofotosid, st fotogramm-meetriliselt korrigeeritud geomeetriliselt täpseid maapinna kujutisi, kus eraldi pildid on ühtseks mosaiigiks liidetud, kasutatakse muudatuste tuvastamiseks ja situatsiooni ajakohastamiseks. Ebaökoonoomne oleks, kui eri asutused hangiksid kaardistamiseks eraldi ortofotosid ja seetõttu pole plaanis lähitulevikus seda skeemi muuta.

Pärast muudatuste siseseviimist selguvad nn küsimärgiga alad, kus on vaja kohapeal välitöödel käia, kui kontoris pole võimalik kaardistatavat objekti üheselt määratleda. Paralleelselt välitöödega toimub allhanke korras magnetilise käände mõõtmine, mis on eriti oluline suur-tükiväele, aga ka näiteks metsas asimuudi järgi liikuvale sõdurile. On selgunud, et varemalt mõõdetud magnetilise käände punktide arv ei

anna piisavalt head ülevaadet kaardilehe magnetilisest situatsioonist ja anomaaliatest, seetõttu on tulevikus kavas mõõdetavate punktide hulka oluliselt suurendada.

**JOONIS 2
KAITSEVÄE KAARTIDE UUENDAMINE**

Pärast välitööde lõppu järgneb taas kameraaltööde etapp, mille käigus viiakse tuvastatud muudatused kaitseväe kaartide ruumiandmebaasi ja valmistatakse ruumiandmebaas ette trükioriginaalide koostamiseks. Pärast trükioriginaalide koostamist trükitakse kaitseväe kaardid allhanke korras mõnes mainekas kvaliteeti tagavas trükikojas. Seejärel on uued kaardid kaitseväle ja Kaitseliidule kasutamiseks valmis.

Lisaks paberkaartidele valmistamisele on üha olulisem tänapäevase ruumiandmebaasi kasutamine teenistusülesannete täitmisel. Seetõttu on kogu kaitseväe kaardistamise alus ajakohastatud militaarsetele standarditele vastav ruumiandmebaas, mida sageli nimetatakse ka geoinfosüsteemiks (GIS). Arvestades ruumiandmebaaside struktuuride keerukust ja andmete töötlemise ressursimahukust, on kasutajal vaja spetsiifilist tarkvara ja korralikke eelteadmisi. Seetõttu kasutatakse kaitsejõududes digitaalseid andmeid enamasti rasterkujul.

Võrreldes varasemate aastatega on olulist tähelepanu pööranud kaitseväe kaardi loetavusele, mis võrreldes ajavahemikuga 1997–2004 on paranenud (vt joonist 1). Ka on võimalik põhjalikumalt töötada ruumiandmebaasis veel täitmata nähtuste ja objektide atribuutide kogumisega.

ANDMETE SALASTATUS JA AUTORIOIGUSED

Kaitseväe kaartidest ja ruumiandmetest rääkides ei ole võimalik mööda minna andmete salastatuse ja autoriõiguste teemast. Kui täiesti salajaste, salajaste, konfidentsiaalsete ja piiratud kasutusega andmete ebaseaduslikku levitamist pärsib enamjaolt hirm vastutusele võtmise ja kriminaalkorras karistamise ees, siis autoriõiguste kaitsega on olukord kehvem. Paljuski on siin süüdi nõukogude ajale omane mentaliteet, mis riigi vara isiklikuks otstarbeks kasutamist õigustas. Harvad ei ole juhused, kus kaitseväe ohvitserid on andnud luba küsimata kaitseväe kaartidest tehtud koopaid tuttavatele või käinud nendega edvistamas *off-road*-üritustel.

Kõige markantsema näitena võib nimetada Erna Seltsi, kes mitmetulundusühinguna pahatihti pole vaeunud isegi kaartide paljundamiseks ja andmete kopeerimiseks luba küsima. Leian, et sellistel ohvitseridel ei tohiks olla asja asutusesiseks kasutamiseks mõeldud andmete juurde.

Kaitseväe kaardid on valmistatud eelkõige riigi ja rahva kaitsmiseks ning nende autoriõigused kuuluvad Eesti kaitseväle. Kaartide kopeerimiseks, paljundamiseks ja levitamiseks kolmandatele isikutele tuleb luba küsida Luurepataljoni militaargeograafiagrupilt. Ka tuleb mees pidada, et kaitseväge ei pea ilmtingimata sponsorlusega tegelema, meie põhiülesanded on palju tõsisemad ja ressursid piiratud. Militaargeograafiagrupile on oluline, et kõik, kes kasutavad kaarte ja ruumiandmed teenistuslikel eesmärkidel, saaksid oma ülesanded täidetud. Lõpetuseks e-aadress topo@mil.ee – sellele kirjutades on võimalik kaarte ja andmeid tellida ja militaargeograafilist nõu küsida. **KK!**

Orienteerumine militaarmaastikul

Tekst: KALLE KALM

Suur suvi on käes ja aeg matkale minna. Militaarhuvilisele võib pakkuda lusti vaadata üle “Stalckeri” tsooniga sarnanevad militaarmaastikud – neid või nende jälgi on Eestimaal paraku veel üksjagu, sest Eesti on sõdadest piisavalt ülekäidud maa. Viimase aastatuhande sõdade jälgi kohtab paljudes paikades alates Otepää linnamäest ja lõpetades Nõukogude armee endiste õppeplatsidega. Suurt osa nendest varjab aeg või vajab nendest arusaamine korralikku sõjaajaloolist tausta. Pii-savalt on siiski ka seda, mida tunneb ära suuremate eelteadmisteta ning saab silmaga näha ja käega katsuda.

Orienteerumiskartograafina töötades olen kokku puutunud paljudes paikades asuvate militaarobjektidega ning neid ka kaardile kandnud. Oma kirjutises tutvustan kaht tõsiselt suurt militaarobjekti, kus on, mida näha ja vaadata ning mille kaardistamisel olen ise olnud vähe-mal või suuremal määral tegev.

PETSERI LASKEPLATS

Petseri laskeplatsi (ehk Värska laager, täieliku nimega Eesti Vabariigi Kaitseväge Petseri Põhjalaager – 1926. aastal asutatud ratsaväe laager) on peaaegu 40 km² suurune ala, mille pikkust põhjast lõunasse (Tepanavitsast Kivesteni) 9 km ja läänest itta (Väiko-Nedsajäst Korelani) 6,5 km. Laskeplatsi lõunapiirist jäi Petseri raudteejaamani vaid pool kilomeetrit. Tegemist on juba ajalooliselt asustamata metsalaga, mille keskel on olnud kunagi üksik talukoht.

Maastik on ilus, männimets vaheldumisi rabadega, suuremad ning väiksemad mäed ja künkad, palju seeni ja marju. Laagri säilinud hooneid kasutab praegu Tallinna Ülikooli õppekeskus, endisele lipuväljakule on rajatud laululava ja spordiplatsile Seto Talumuuseum, suurt osa laskeplatsist aga hõlmab Mustoja maastikukaitseala. Lisagem, et selle paiga kõrgematel kohtadel on hõlpsasti kaevatav liivapinnas. Ja kaevamistööd on seal

tehtud mehemoodi: kümnete tonni-de viisi on liiva sapöörilabidatega tei-saldatud. Mööda mäekülgi kulgevad kaitsekraavid laskepesadega ning on üksikuid laskepesi nii inimestele kui ka sõjatehnikale, punkreid ja blindaa-že leidub peaaegu kõikjal. Aeg teeb mõistagi oma tööd ja palju kunagiste õppuste käigus rajatust on juba kadunud või kadumas liiva, oksarisu ja sambla alla.

Viimastel aastakümnetel on orien-teerumiseks kaardistatud suurem osa laskeplatsist kuni Tedremäe sooni (Tedresooni). Ka Venemaal on kaardistatud – Lutepää liivik ja nne Saatse saabas –, aga seal jääb piirtraat huvilisele ette. Nende alade kaardistamiseni on jõutud alles Eesti Vabariigi päevil seetõ-ttu, et karmil nõuka ajal ei antud laskeplatsi orienteerumiskaartide trükkimiseks luba. See, et luba ei antud, tähendas aga seda, et tege-mist oli Nõukogude armee tarbeks reserveeritud tähtsa alaga.

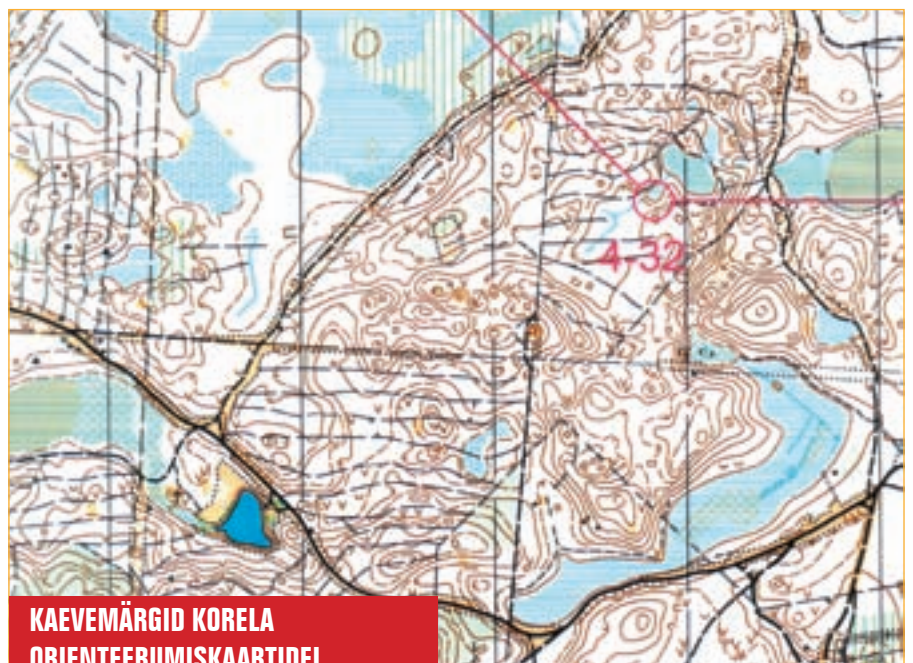
Muidugi leidub ka väljaspool las-keplatsi piire igasugu kaeveid, ju ei

viitsitud siis alati Värskast, kus olid kasarmud, kuigi kaugele kõmpida. Värska metskonna juures on säi-linud ka omaaegne täiskaliibrilise vintpüssi lasketiiru muldkeha. Hea tahtmise ja täpse kaardi korral on laskeplatsi piirid ka praegu suure-mas osas täiesti leitavad ja jälgita-vad. Et pilt oleks objektiivsem, on selle kandi kaartidel märgitud kae-ved sõltuvalt kujust ja suuruselt eri-nevate märkidega.

Et mitte ainult “militaarsete vaata-misväärsustega” piirduda, soovitan kaardi abil otsida üles ka Mustaoja maastikukaitsealale jääva ilusa, kuid raskesti leitava Poogandi jär-ve. See on üks isemoodi lomp, mille veeseis oleneb silmanähtavalt sade-mete hulgast ja aastaajast, aga päris kuiv pole ta vist kunagi.

AEGVIIDU POLÜGOON

Aegviidust 7 km Tallinna poole pöö-rab teeots Piibe maanteelt Koitjärve suunas. Poolteist kilomeetrit sõide-tud ja tee ääres keset metsa seisab silikaattellistest valveputka. Selline

KAEVEMÄRGID KORELA ORIENTEERUMISKAARTIDEL

- ∨ - väike klassikaline kaeve
- - suur ruudukujuline kaeve
- ▣ - suur ristkülikukujuline kaeve
- ◻ - ühes suunas avatud kaeve

Kunagise Petseri Põhjalaagri alale jääv “ al Korela kaardil on näha, kuidas kõik kõrgemad liivase pinnasega alad on täis eri suuruse ja kujuga kaevikuid. Fragment Kalle Kalmu ja Are Leesiku aastatel 2000–2002 joonistatud Korela orienteerumiskaardist [1:10 000].

TÄHELEPANEK

Kusagil seal, kus ma Põhja-Kõrvemaa maastikukaitseala kaardistasin, olla asunud kunagi ka Hauka-Tümmlieri grupi ja Leo Talgre punker. Võib-olla sai see isegi kaardile kantud – ma ei tea. Seda aga, et olen kaardistanud vendade Mõttuste punkreid Ähijärve ääres ja Puutlipalu lahingupaika, tean kindlasti. Kaardimaterjal on selge ja usaldusväärne, nii et orienteerumiskaardid võivad olla huvitavaks uurimismaterjaliks ajaloo-huvilisele, ehk koguni ka tõsisele ajaloo-uurijale.

oli pilt, kui sõitsin 2000. aastal sealt-kaudu Paukjärve ja Jussi järvede juurde kaarti joonistama. See oli, kui mu mälu ei peta, jäänuk Pavlovski metskonnast ehk – nagu rahvas seda nimetas – Aegviidu polügoonist. Ilmselt oli selliseid valveputkasid teistegi suuremate teede ääres, mis suundusid praeguse Põhja-Kõrvemaa maastikukaitsealal paiknevate Nõukogude sõjaväe harjutuspaikade poole. Kui suure alaga oli tegemist ja millega seal tegeldi, võin ainult oletada. Et aga tegemist oli tõsise asjaga, näitab kas või see, et seal leidub senimaani palju mitmesuguseid geodeetilisi punkte ja mõõdistustööde jälgi.

Võõrvägede lahkumise ajaks oli Põhja-Kõrvemaalt “ära pühitud” oma 300 talumajapidamist, kirjutab Remo Luks (“Killukeski Jussilt”, Orienteeruja 6/2003). On ikka pirakas maatükk – mitusada ruutkilomeetrit – ja huvitav on see nii maastikuliselt kui ka aja- ja kultuurilooliselt.

Kui ronisin siinpool Soodla jõe Venemäe vaatetorni, oli väga hästi näha 2–3 km² suurune kanarbikunõmmede ala Jussi järvede ääres. Selline vaatlusalala oli saadud nii, et mets oli lihtsalt maha võetud ja põletatud – võõrriigi sõjaväel oli ju tarvis suurt ja lagedat platsi märklaskmiseks. Kogu see plats kraavitati erilise põhjalikkusega. Sel ajal, kui ma seal kaarti joonistasin, hakkas kogu ala juba võssa kasvama ja ilmselt ongi selle paikkonna saatus võsastuda, hiljem ehk ka metsastuda.

Väga suur ala nii kuival maal kui ka soos on kaetud lugematu hulga suu-

remate ja väiksemate lehtrite ja aukudega. Maa peal ja ilmselt ka maa sees on tonnide kaupa metalli, mida iga pauk laiali paiskas. Juba võhikulegi on selge, et tulistatud on väga erineva kaliibriga relvadest. Kohalik kooliõpetaja vahendas pärimust, et poisikestel pidada kusagil olema koguni isiklik lõhkemata lennukipomm, mille asukohta nad ei reeda.

Selle kaardi omapäraks on see, et soovides võimalikult täpselt ja loetavalt kaardistada kaevikuid ja kraave, mõtlesime Heiti Hallikmaga välja selleks otstarbeks erilise kaardimärgi – kraavikujuline ja -pikkune kriips koos otstes paiknevate lühikeste ristkriipsudega (—). Suur osa pommi- ja mürsulehtreid sai aga ruumi kokkukohiu mõttes joonistatud kaevemärgiga (V), ehkki need selle märgiga tavaliselt tähistatava järsuservalise tehiskaevega (enam) ei sarnanenud.

KUIDAS LEIDA “TSOONI”?

Ülevaate- ja matkakaardiks sobivad hästi 1:20 000 põhikaart ja Eesti

Kaardikeskuse 1:50 000 kaart, mida saab osta kaardikeskusest (Tallinnas Mustamäe tee 33), valikuliselt ka raamatupoodidest. Kes aga tahab tõelist elamust, peaks hankima orienteerumiskaardi. Võistlustest jääb ikka mingi kogus kaarte üle ja neid on võimalik hankida orienteerumisklubide kaudu. Tänapäeval on kõik kaardid juba arvutis ja arvuti abil on ka võimalik väiksemaid, kõrvutiasuvate alade kaarte kokku liita ning yeha suuremaid lehti kogu kaardistatud maastikust.

Värska kandidaadid, sh Korela kaart on OK Peko omandus, Kõrvemaa kaardid kuuluvad Tallinnas asuvale OK Orionile. Head nõu ja teavet võib jagada ka siinkirjutaja (tel 742 1383).

Kui Värska kant on suhteliselt teederikas ja hästi liigeldav, siis Kõrvemaa Soodla jõe tagused alad nõuavad igal juhul korralikku kaarti või siis väga head kohalikku teejuhti.

Head seiklemist ja avastamisrõõmu! **KK!**

Küsimus Põhja-Kõrvemaal: millega siia tulistati? “Tark” laske-
moon igatahes, stabilisaatorijäljed on ju selgelt näha.

Foto: Harry Veide

Jussi järvede kandis on maapind täis mürsulehtreid ja kraave – viimased moodustavad paiguti justkui ruudulise malelaua. Fragment Kalle Kalmu ja Heiti Hallikma aastatel 1999–2000 joonistatud orienteerumiskaardist Jussi II (1:10 000).

Eesti auastmenimetused inglise vastetega

Tekst: TIINA SOON

Vahetult enne puhkuseaja algust jõudis kaitseministeeriumi sõjanduse ning julgeoleku- ja kaitsepoliitika terminoloogia komisjon heaks kiita Eesti kaitseväe auastmete ingliskeelsed vasted. Komisjon vaagis kõikvõimalikke variante ja jõudis järeldusele, et pole mõtet kõrvale kalduda NATO STANAGis (*NATO Standardization Agreement* = NATO standardikokkulepe) 2116 esitatud süsteemist – vastasel juhul tuleks taotleda parandust ka selles dokumendis.

Keerulisemaks osutus aga ingliskeelsete nimetuste lühendite küsimus ja seda just allohvitseride puhul, sest eri allikad pakuvad välja eri variandid, STANAGis aga ei ole lühendeid antud. Nii et sügise hakul peab komisjon veel kord pöörduma auastmete, täpsemalt nende lühendite juurde.

Vahemärkusena kahest lühendist, mis seotud Eesti sõdurite tegevusega Afganistanis ja mis hiljutise kahe Eesti võitleja langemise kontekstis jälle esile kerkisid – nimelt **ISAF** ja **ISAF HQ**. Eesti keeles on need vastavalt **rahvusvahelised julgeolekuabijõud** (*International Security Assistance Force*) ja **rahvusvaheliste julgeolekuabijõudude peakorter** (*International Security Assistance Force Headquarters*).

Maaväes **kõrgem ohvitser** – *general officer*, mere- ja õhuväes – *flag officer*. Eesti kaitseväes kuuluvad kõrgemate ohvitseride hulka kindralid ja admiralid.

Vanemohvitser – *senior officer*. Eesti kaitseväes kuuluvad vanemohvitseride hulka maa- ja õhuväes majorid, kolonelleitnandid ja kolonelid ning mereväes kaptenmajorid, kaptenleitnandid ja mereväekaptenid.

Nooremohvitser – *junior officer*. Eesti kaitseväes kuuluvad nende hulka maa- ja õhuväes lipnikud, nooremleitnandid, leitnandid ja kaptenid; mereväes lipnikud, nooremleitnandid, leitnandid ja vanemleitnandid. **KK!**

MAA- JA ÕHUVÄGI

Eesti keeles		Inglise keeles	NATO kood
nimetus	lühend		
kindral	kin	<i>general</i>	OF-9
kindralleitnant	kin-ltn	<i>lieutenant general</i>	OF-8
kindralmajor	kin-mjr	<i>major general</i>	OF-7;
brigaadikindral	brig-kin	<i>brigadier general</i>	OF-6
kolonel	kol	<i>colonel</i>	OF-5
kolonelleitnant	kol-ltn	<i>lieutenant colonel</i>	OF-4
major	mjr	<i>major</i>	OF-3
kapten	kpt	<i>captain</i>	OF-2
leitnant	ltn	<i>lieutenant</i>	OF-1
nooremleitnant	n-ltn	<i>second lieutenant</i>	OF-1
lipnik	lpn	<i>ensign</i>	OF-1
ülemveebel	ü-vbl	<i>command sergeant major</i>	OR-9
staabiveebel	s-vbl	<i>chief master sergeant</i>	OR-8
vanemveebel	v-vbl	<i>sergeant major</i>	OR-7;
veebel	vbl	<i>master sergeant</i>	OR-6
nooremveebel	n-vbl	<i>sergeant first class</i>	OR-5
vanemseersant	v-srs	<i>staff sergeant</i>	OR-4
seersant	srs	<i>sergeant</i>	OR-3
nooremseersant	n-srs	<i>junior sergeant</i>	OR-3
kapral	kpr	<i>corporal</i>	OR-2
reamees	rms	<i>private</i>	OR-1

MEREVÄGI

admiral	adm	<i>admiral</i>	OF-9
viitseadmiral	v-adm	<i>vice admiral</i>	OF-8
kontradmiral	k-adm	<i>rear admiral</i>	OF-7
kommodoor		<i>commodore</i>	OF-6
mereväekapten	mv-kapt	<i>captain (Navy)</i>	OF-5
kaptenleitnant	kpt-ltn	<i>commander senior grade</i>	OF-4
kaptenmajor	kpt-mjr	<i>commander</i>	OF-3
vanemleitnant	v-ltn	<i>lieutenant commander</i>	OF-2
leitnant	ltn	<i>lieutenant (Navy)</i>	OF-1
nooremleitnant	n-ltn	<i>lieutenant junior grade</i>	OF-1
lipnik	lpn	<i>ensign, ensign of the Navy</i>	OF-1
ülemveebel	ü-vbl	<i>master chief petty officer of the Navy</i>	OR-9
staabiveebel	s-vbl	<i>master chief petty officer</i>	OR-8
vanemveebel	v-vbl	<i>senior chief petty officer</i>	OR-7
veebel	vbl	<i>chief petty officer</i>	OR-6
nooremveebel	n-vbl	<i>petty officer</i>	OR-5
vanemmaat	v-maat	<i>petty officer 1st class, petty officer first class</i>	OR-4
maat		<i>petty officer 2nd class, petty officer second class</i>	OR-3
noemmaat	n-maat	<i>petty officer 3rd class, petty officer third class</i>	OR-3
vanemmadrus	v-mdr	<i>leading seaman</i>	OR-2
madrus	mdr	<i>seaman</i>	OR-1

Riigikaitselaager tõi Kaitseliitu uusi liikmeid

See, mida gümnaasistid tunnis õppisid, oli teooria, sõjaväelaager aga praktika

Aprilli alguses panid kolme Järvamaa kooli riigikaitseõpetuse õpetajad jõud kokku ja korraldasid oma õppuritele ühise gümnaasiumide sõjaväelaagri. Osalesid Türi Majandusgümnaasiumi, Paide Ühisgümnaasiumi ja Türi Gümnaasiumi õpilased.

AKATUSEKS “LAHINGUKOGEMUS”

Laagri ülem, Türi Majandusgümnaasiumi riigikaitseõpetuse õpetaja Lauri Lipp ütles, et eesmärk oli anda noortele võimalus kogeda reaalses praktikas kõiki neid teadmisi, mida nad talv läbi tunnis olid teoreetiliselt õppinud. “Laager andis võimaluse omal nahal tunda sõduri eluolu, kogeda, kuidas näevad välja sõjaväeline kord, distsipliin, militaarse laagri püstitamine, valve korraldamine, raadio teel suhtlemine. See annab palju selgema ülevaate sellest, kui kerge või raske, aga igal juhul oluline on olla teadlik ja kaitseks valmis,” ütles Lipp.

Nii ei viidud õpilasi ka kohe ettevalmistatud laagripaika Väätsa matka-

rajale, vaid koguneti viis kilomeetrit kaugemal Kaitseliidu Järva maleva Lõõla õppebaasis. Kõik riietusid ühtsesse vormi – noortele anti selga nn rootsi rohelised rõivad. Kõik muu, mida metsalaagris vaja võis minna, tuli seljakotiga kaasa võtta. Laagris osalenud Paide Ühisgümnaasiumi õpilasele Mirell Reinsonile meeldis, et kõik said vormi selga: “See distsiplineeris õpilasi ja muutis kõik võrdseteks.”

Asjad pakitud, võis tegevus alata. Mirell meenutas: “Meid jaotati jagudeks. Sõnad loeti peale, selgitati reegleid, kuidas käituda. Õeldi, et kohtame nn vaenlasi ehk siis vastutegevust,” rääkis ta. “Olin esimeses jaos ja

me saime ka puust nikerdatud, kuid väliselt ehtsatena tunduvad relvad. Teel ei tohtinud rääkida, vaid tuli kasutada käemärke, et mitte vaenlastele vahele jääda. Mulle meeldis, et kõik olid sõbralikud ja suuremad aitasid väiksematel kotte tassida.” Kotid olid tõesti rasked, rihmad soonisid õlgu.

Hakkasime laagripplatsile lähenema ja ees oli kuulda midagi kahtlast.

RIIGIKAITSEÕPETUSE LAAGRIS KÄSITLETAVAD TEEMAD

- Telgi püstitamine
- Relvaõpetus
- Käemärgid
- Riviõpe
- Majutuse rajamine maastikul
- Esmaabi
- Granaadiheide
- Paintball (viidi läbi ka võistlaskmised)
- ABK (aatomi-, bio- ja keemikaitse)
- Ööhäired
- Kauguste määramine jne.

Kõik peatusid ja esimene jagu asus luurama. Vastutegevus! Olukord oli väga pingeline. Pinget lisas poiste väga tõsine suhtumine. Nad võtsid olukorda kui päris sõda. Kõmmutasime vastutegevust sõnadega: “Lask, lask, valang, valang.” Nii saime vaenlased maha notitud. Esimene jagu pidi seniks oma positsioonidele jääma, kuni kõik jaod olid ohutult kohale jõudnud, rääkis Mirell.

Foto: Siim Kanne

Paide Ühisgümnaasiumi, Türi Gümnaasiumi ja Türi Majandusgümnaasiumi noored on üles rivistunud, et kuulutada avatuks riigikaitseõpetuse laager Lõõlas. Ees ootab kaks päeva sõjaväetarkuste omandamist.

Järvamaa riigikaitseõpetuse laagris harjutasid gümnaasistid maastikul liikumist...

...ja gaasimaskide käsitlemist.

TIHEDAD PÄEVAD

Sama hasartselt oli Mirell valmis meenutama kogu ülejäänud kaks päeva kestnud laagrit. Tunniplaan oli tihe ja tegevust jagus igaks hetkeks. Kui tekkis tühi koht, täitsid õpetajad-instruktorid selle toetava tegevuse ehk näiteks riviharjutustega.

Laager tuli püstitada ja valve korraldada. Igal õpilasel oli oma positsioon ja käsk olla valmis valveks. Mirell tõdes, et esimesel ööl oli tema meelest umbes 20 häiret ja magama sai ta alles kell 5 hommikul ning äratus oli juba kell seitse. "Hommi kuvõimlemine ja jooks olid väsitavad, kuid äratasid üles," ütles Mirell.

Terve järgmise päeva täitsid tunnid, mille teemad ulatusid maastikulurest ja jalaväe miinide tutvustusest gaasimaskiga jooksmiseni. Öhtul lubati jällegi vaenlaste rünnakut. Mirelli sõnul tegid nad öhtul palju trenni, et võimalikult kiiresti telgist positsioonidele joosta. "Aja peale muidugi. Saime vist alla minuti hakkama," oli Mirell uhke. Kuid sel ööl said õpilased siiski rohkem magada.

Viimasel päeval veel mõned tunnid ning siis laagri kokkupakkimine ja kojusõit. "Minu meelest oli see väga õpetav ja ühendav laager. Õppisi-

me kõik sellest midagi. Kindlasti ka seda, kuidas arvestada teistega. Selliseid laagreid võiks rohkem olla, noortel on vahel vaja tunda distsipliini ja karmi kätt. Korraldajate kodune töö oli väga hästi tehtud ja nad teadsid täpselt, kuidas käituda," võttis Mirell muljed kokku.

UUED KAITSELIITLASED

Tema veendumust, et laagrist oli kasu, kinnitas tõsiasi, et laagrijärgsetel nädalatel tuli Kaitseliidu Järva maleva staapi neli laagris olnud noormeest ja neli neidu ning avaldas soovi selle organisatsiooniga

liituda. Pärast vestlust kirjutasid nad kõik Kaitseliitu astumise avalduse.

Osa laagris olnud õpilasi aga tegid kaasa Mini-Erna võistlusel vastutegevuse koosseisus ja pälvisid võistkondadelt hapuka maiguga kiituse. "Elutalonge tuli palju ära anda, see oli halb, aga samas näitab see, et vastutegevus oli nii tasemel," tõdesid miniernalised.

Laagri ülem leitnant Lauri Lipp Türi Majandusgümnaasiumist ja laagriülema abi nooremseersant Janek Tšeljadinov Paide Ühisgümnaasiumist pälvisid 22. juunil eeskujulike riigikaitseõpetajatena kaitseministeeriumi tunnustuse – hõberinnamärgi. **KK!**

RIIGIKAITSEÕPETUSE LAAGER

Aeg: 12.-14. aprill 2007

Osalejad: laagrist võttis osa 53 Türi Gümnaasiumi, Türi Majandusgümnaasiumi ja Paide Ühisgümnaasiumi riigikaitseõpetust õppinud õpilast.

Korraldajad ja läbiviijad:

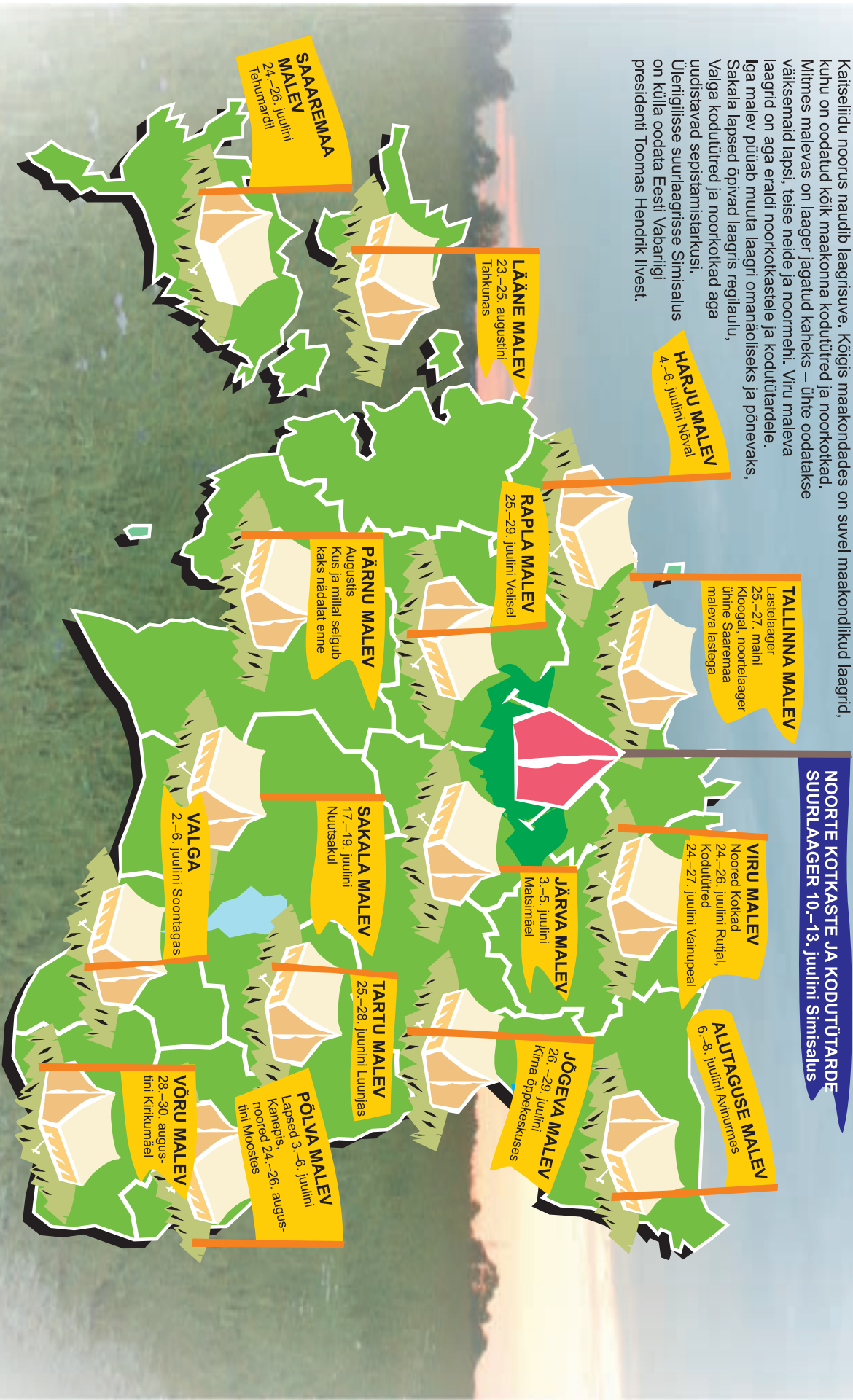
Laagriülem	leitnant Lauri Lipp
Laagriülema abi	nooremseersant Janek Tšeljadinov
Instruktorid	nooremseersant Urmas Piigert nooremseersant Vallo Tamme nooremseersant Janis Baranin reamees Lauri Kabonen malevlane Rait Murumets malevlane Siim Tischler

Toitlustajad: naiskodukaitsjad Tiiu Laaneoks, Katrin Koolme ja Maire Arro

Vastutegevuses osales neli kaitseliitlast

Kaitseleitud noorus naudib laagrisuve. Kõigis maakondades on suvel maakondlikud laagrid, kuhu on oodatud kõik maakonna kodutütreid ja noorkotkaid. Mitmes malevas on laager jagatud kaheks – ühte oodatakse väiksemaid lapsi, teise nende ja noormehi. Viru maleva laagrid on aga eraldi noorkotkastele ja kodutütardele. Iga malev püüab muuta laagri omanäoliseks ja põnevaks. Sakala lapsed õpivad laagris regilaulu, Valga kodutütreid ja noorkotkaid aga uudistavad sepihämastarkusi. Üleriigilisse suurlaagrisse Simisalus on külla oodata Eesti Vabariigi presidenti Toomas Hendrik Ilvest.

NOORTE KOTKASTE JA KODUTÜTARDE SUURLAAGER 10.–13. juulini Simisalus

Noored Kotkad tähistasid 77. aastapäeva

Noorte Kotkaste organisatsioon tähistas 26. mail Tallinnas Õpetajate majas 77. aastapäeva. Enne sõda oli organisatsioonil 20 000 liiget, tänapäeval on üle Eesti tegutsemas peaaegu 4000 noorkotkast.

Noorte Kotkaste äsja ametisse asunud peavanem Silver Tamm rõhutab kõnes täiskasvanute rolli noortega töötamisel. "Meie organisatsioon on kui elav organism – ta elab ja hingab koos meie liikmete ja juhtidega. Organisatsiooni süda lööb sama kiiresti kui meie vabatahtlike juhtide süda, kes kui võtmeinimesed töötavad otseselt lastega. Lapsed on meie tulevik. Igaüks peaks selgeks mõtlema, mida just tema saab noorte ja tuleviku heaks ära teha. Üeldakse, et mis lapsed väiksesena võtavad, annavad nad suureks saades tagasi."

Noorkotkaid oli tulnud tervitama ka president Arnold Rüütel, kes aastapäeva puhul peetud kõne lõpus lubas anda endast parima, et aidata Noorte Kotkaste organisatsiooni liikmete arvu mitmekordistada. Pidupäeva aktuse järgsel peavanema vastuvõtul vestleb ta Saaremaa noortejuhtidega.

Vanad kotkad Elmar Kasesalu ja Ülu Mandre löid Noorte Kotkaste sünnipäeval laulu lahti. Nad esitasid kolm laulu, mis leiduvad ka Elmar Kasesalu koostatud "Eesti sõdurilaulikus", mille vanahärrad Noorte Kotkaste organisatsioonile kinkisid.

Noorte Kotkaste 77. aastapäeva tähistamisel 26. mail Tallinnas Õpetajate Majas tunnustati tänukirjade ja medalitega noorkotkaid ja noortejuhte, kes on organisatsiooni heaks palju ära teinud. Lembitu risti saab Kaitseliidu Saaremaa maleva noorteinstruktor Heimar Põld.

"Erialalt olen ma arst," alustas juttu Georg Loogna, endine noorkotkas. Oma meeleolukas sõnavõttus meenutas ta noorusaegu ja juhtumisi sõjas, kus tal tuli teha arsti vastutusrikkast tööd.

Kuidas Sakala noored Lätis orienteerumas käisid

Tekst: MAIRE JUUS,
Kalmetu kodutütarde rühmavanem

Sakala maleva kaks neljaliikmelist Noorte Kotkaste ja Kodutütarde segavõistkonda Kalmetu, Suure-Jaani ja Tasujate rühmast osales 5.–6. juunil Lätis Jēkabpils rajoonis Läti isamaalise noorteorganisatsiooni Jaunsardze korraldatud kahepäevasel orienteerumisvõistlusel. Esimesel päeval oli kavas takistusrada, teisel kombineeritud matk. Osalevaid võistkondi oli 17, neist kaks külalisvõistkonda Eestist ja kaks Leedust. Lätlastel oli väga hea varustus: julgestusköied, karabiinid, julgestustraksid. Jaunsardze 12–13-aastasest tüdrukud ja poisid kõndisid ringi nagu õppinud mägironijad, sidusid kõisi ümber puude ja enda keha.

Eesti kord rada läbida tuli alles pimeduse saabudes. Puude vahele kolme erineva sõlme sidumisega

saadi hästi hakkama, aga kõitega mäkketõus ja allalaskumine traaversi ehitusega oli raskem ning “kuristiku” ületamine kahe puu vahele ehitatud kõistee abil, kus ise pidi tegema sõlmed ja kindlustama end mitut moodi, et mitte alla kukkuda, võttis südame alt kõhedaks. Isegi kandraami ehitus ei olnud kerge – kummalgi pool latil tuli kasutada kuut sõlme, kusjuures kuues sõlm oli kindel, kätega ei tohtinud “haavatu” lattidest hoida ja jalad ees ei tohtinud inimest viia.

Kombineeritud matk oli kergem, kuigi ka siin tekkis ootamatus: et ainsa täiskasvanuna oli kaasas siinkirjutaja, aga startis kaks võistkonda, läks üks neist teele ilma tõlgita. Saadi hakkama, sest rääkida sai ka inglise keeles (mida lätlased üllatavalt vähe oskasid) või käte ja jalgadega. Läbida tuli 11 kontrollpunkti, igas neist huvitavad ülesanded.

Teiste hulgas võistleid Lätis Jüri Bakhoff ja Magnus Sams.

Õeldakse, et kõik, mis ei tapa, teeb tugevaks. Ka viis noorkotkast ja kolm kodutütart said sellest käigust tugevamaks ja targemaks. Nende endi arvamus oli, et kodumalevas on nad tugevad, aga Lätis nõrgad – punktitalbeli etteotsa praeguste oskustega ei pääsenud. Kodumalevast välja minna ongi kasulik, et näha, millega teised tegelevad, ja õppida midagi uut. **KK!**

Alutaguse Noored Kotkad on parimad laskurid

Tekst: TAIVE KUUSE

Maikuu eelviimasel reedel oli Järvamaa Laskespordiklubi lasketiirus Noorte Kotkaste õhupüssilaskmise 2007. aasta esivõistlus. Kaitseliidu Järva maleva instruktor-noortejuhi Urmas Piigerti sõnul oli võistluse eesmärk äratada noorkotkaste seas suuremat huvi laskespordi vastu ja selgitada 2007. aasta õhupüssist laskmise parimad.

Võistlusest võtsid osa kolmeteistkümne maleva neljaliikmelised võistkonnad ja külalisvõistkond Leedu noorteorganisatsioonist Šaulių sajunga. Lasti õhupüssi 10 m distantilt märklehte. Kaks võistlejat lasid 20 lasku istudes toolilt ja kaks võistlejat 20 lasku seistes. Individuaalne paremusjärjestus selgitati eraldi mõlemas harjutuses saavuta-

tud tulemuste põhjal. Võistkondlik paremus määrati võistkonna liikmete kogutud silmade summa alusel.

Üldarvestuses oli parim Alutaguse malev, teise tulemuse saavutasid Järva maleva laskurid ja kolmandale kohale tulid Pärnumaa maleva noorkotkad. Leedulased said kokkuvõttes 11. koha.

Individuaalarvestuses autasustati mõlema harjutuse kolme paremat medali ja diplomiga. Alutaguse kui parim malev sai karika ja diplomi. Võistluse korraldas Noorte Kotkaste esindus ja viis läbi Noorte Kotkaste Järva malev. Peakohtunik oli lasketreener Rein Valdru. **KK!**

TULEMUSED

MALEVAD

Koht	Malev	Punkte
1.	Alutaguse	739
2.	Järva	657
3.	Pärnumaa	643

INDIVIDUAALTULEMUSED

Koht	Võistleja	Punkte
Laskmine istudes		
1.	Aleksandr Jeljohhin, Alutaguse	189
2.	Asko Mäeots, Järva	187
3.	Erkki Tuul, Tallinna	178
Laskmine püsti		
1.	Anton Otvagin, Alutaguse	193
2.	Meelis Kiisk, Järva	191
3.	Tarmo Nairis, Pärnumaa	182

Ernake 2007: linnulaulu ja sõduritarkusi

Tekst: KAIDI SITS

Fotod: TARMO PUSKAR

On neljapäev, 31. mai. Noarootsi valla Tuksi spordi- baasis valitseb vaikus. Männiladvad helgivad hõbedaselt õhtupäikeses. Ainult lindude kevadist ärevust on õhus tunda. Ärevus on ka nendel hingedes, kes on siia teel. Nelikümmend kodutütart teavad, et järgnevad kaks päeva on tähtsad ja otsustavad. Ees seisab peaaegu 30-kilomeetrine võistlusmatk Ernake 2007.

TUNNE LAULULINDE JA SALAKIRJU

Peagi saabuvad nad imekaunisse männimetsa. Kümme võistkonda Eestist, külalised Lätist ja Leedust. Kõik sõbralikud, naeratavad ja rõõmsameelsed. 1. juuni varahommikul laotab esimene võistkond oma seljakottide sisu kohtunike karmi pilgu ette. Mida kõike seal ei leidu: kompassid, vihmakeebid, katelokid, elutalongid, toit, sokid, pluusid. Midagi ei tohi puudu olla. Esimesed uurivad kaarti, vaatavad ümbrust, võrdlevad, arutavad, vaidlevad väheke ja teele nad asuvadki. Esimeste järel ka kõik ülejäänud võistkonnad.

Miiniväli. Siin tasub olla tähelepanelik. Peab teadma, kuidas veatult hakkama saada. Päriselus lõppeb miini otsa komistamine väga halvasti, aga ka Ernakesel võib keegi saada mängult haavata ja teda tuleb tohterdada.

Laskmine. Kahekordne kivihiiglane seisab võistlejate ees. Majja sisenedes tuleb otsida sihtmärkide ruumi, kus kortsus õhupallid ootavad puhujaid. Pallid puhutud, tuleb otsida laskeruumi, milleks on tilluke toake augukestega seinal. Tuleb olla tähelepanelik, et tabada õigeid palle. Sinised on VIPid ja nende katkiminek toob vaid lisatrahve.

Linnulaulud. Saa sa nüüd aru, kas häälitseb pääsuke, ööbik, sookurg või metsvint. Häbilugu küll, kui rahvuslindugi ära ei tunne.

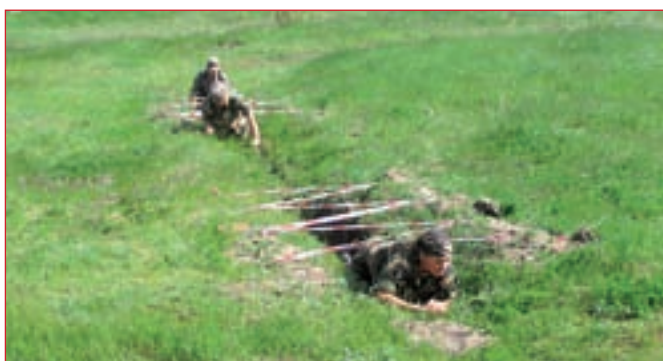
Loogika. Nii lihtne – T-täht. Juba esimeses klassis tunneme ära, oskame häällida ja lugeda. Kui seesama lihtne T-täht katki lõigata ja teistmoodi kokku panna, saab lihtsast tähest korruga suurt peavalu tekitav mõistatus. Ent kui see jälle T-täheks kokku panna, saab pöördelt teada, kuhu edasi minna.

Salakirjad. Mis siin ikka keerulist... Kui, siis vaid numbritega salakiri, sest tähestik peab veatult peas olema. Vaid kümme minutit ja kõik Põõsaspea neemele peidetud salakirjad peavad olema leitud. Iga leitud kiri viitab järgmisele. Kohtunik ei ütle rohkemat, kui et otsi infot. Ja nad otsivad, küll põlvili maas, küll turnides, küll riietega merre tormates.

PEAAEGU SÕJAMEHETARKUSED

Takistusrada. Kas nad jaksavad veel? Mitmeid kordi mäest üles-alla joosta, kaevikus roomata? Kõige lõpuks tuleb otsida uue punkti koordinaat. Ainult käega näidatakse, kust umbes leida.

Luureülesanne. Telk keset vaikust. Tunnimehed kõnnivad selle ümber, nii et ligi hiilida polegi nii lihtne. Aga telki peab koguni sisse pääsema, sest seal on peidus oluline teave, milleta edasi liikuda ei saa. Hoolikamal vaatlusel selgub, et ülesanne polegi nii keeruline kui esialgu tundub. Ka tunnimees tahab puhata. Nii nad iga veerand tunni tagant istuvad ja ajavad omavahel mees- tejuttu. Siis ongi paras hetk juhust kasutada. Mõndagi tabab telgis ootamatus. Keegi magab seal ja teeb kole- dat häält. Aga kartma ei tohi lüüa, sest teised ju looda- vad luuraja tublidusele.

Jõgi. Üle vee saab vaid ühel viisil – silda kasutades. Aga ei, onu sillal teatab, et ületuskoht on mineeritud. Üle saab vaid mööda kõisi. Julgust peab jaguma. Ujuda võiks ka, aga vesi on külm ja jõgi sügav.

Paat ja telk. Ja nüüd ruttu päästevestid selga ja paati. Tuleb sõuda üle järve ja püstitada sissitelk. Järvel ujub ime- kaunis luik, kellele sugugi ei meeldi rahuhäirijad. Ta hoiab küll eemale, kuid aeg-ajalt tuleb võistlejaid lähemalt uu- rima. Pole temagi enne korraga neljakümnet kodutütart näinud. Veel viimane pingutus, et jõuda telkideni, tohter- dada jalgu, süüa ja minna puhkama. Homne päev on ot- sustav, siis selgub kogu tõde.

Vibu. Hommikupäikeses Kullametsa viburada ootab võistlejaid. Kolm proovilasku ja kolm võistluslasku.

Selles punktis levib vana aja hõngu: kunagi oli vibu igal mehel turjal.

Jõeületus. Ruttu saavad jalast. Puuront konutab üle jõe, pooleldi vees, pooleldi pinnal. Abiks on vaid pikk toi- gas, millega otsida tuge jõepõhjust. Aga kuidas tagasi teisele kaldale saada? Sinna jäid ju seljakotid? Traksid jalga ja karabiiniga kõie külge ning liuglemine üle jõe võib alata. Ja mis nüüd? Uue punkti koordinaat kõlab eriti kummaliselt: Pääsuke, pääsuke, sookurg, metsvint jne. Lahenduse võti on eemal asuvas puhkekohas. Igale linnunimele vastab number ja nii saabki teada, kuhu on vaja jõuda.

KUNI SELGUB TÕDE

Meeskonnatöö. Rennid ja pallid. Peab olema karme ja taibukas, et liikuda palle rennides veeretades ühest punktist teise. Renne on vaid neli, aga palle oi kui pal- ju. Maha ei tohi ükski kukkuda, sest aeg tiksus ja iga li- sakummardus röövib sekundeid. Veel on ootamas neli kahe meetri pikkust kõit. Kõied on ühendatud konksu külge. Maas lebavad klotsid tuleb saada konksu otsa ja tõsta ämbrisse. Siin peab oskama üksteist kuulata, ei tohi saada kurjaks ega tignedaks. Tuleb olla tähelepanelik, sest iga võistleja iga liigutus on oluline.

Ja ongi kõik. Jääb vaid kiirustada finišisse, kus ootamas soe saun. Veel paar tundi ja iga võistkond teab, kui tublid nad olid, kui palju oli kodutööst kasu, kas rõõmustada või kurvastada. Selgub kogu tõde Ernakesest 2007. Laupäeva õhtul kell viis on me- lust saanud taas vai- kus. Ja männiladvad säten- davad ikka veel õhtupäikeses, kan- des endas mälestust neljakümnest tublist ja hakkajast kodu- tütrest, kes kandsid endas päikesesära.

Aitäh võistlejatele, kohtunikele, vastu- tegevusele, esinda- jatele, abilistele! **KK!**

ERNAKE 2007: VÕISTKONDADE PAREMUSJÄRJESTUS

Koht	Võistkond
1.	Tallinn
2.	Saaremaa
3.	Põlva
4.	Jõgeva
5.	Võru
6.	Harju

Viru poisid võitsid Mini-Erna teist aastat järjest

Tekst ja fotod: TAIVE KUUSE

Noorde Kotkaste patrullvõistluse Mini-Erna osales 16 võistkonda, nende seas Kodutütarde Põlva ringkonna ning Läti ja Leedu võistkonnad. Mini-Erna võitis teist aastat järjest Noorte Kotkaste Viru maleva võistkond.

ORIENTEERUMISOSK(AMAT)USEST

Võistluse peakohtuniku Marek Koppelmanni sõnul oli suurimaks komistuskiviks orienteerumisk(amat)us: “Enim karistuspunkte saadi ülesandele hilinemise eest, sest ei leitud kontrollpunkte õigeks ajaks üles.”

Virulastel sellega muret ei olnud – nende võistkonna kapten, 17-aastane Tõnis Tulp Kadrina rühmast on eelmise aasta Noorte Kotkaste orienteerumisevõistluse individuaalvõitja. Teisele Viru maleva võistkonna liikmele, 17-aastasele Andres Lepikule oli tänavune Mini-Erna juba neljas. Lepik ja tema vanusekaaslane Siimo Oras on Viru-Nigula rühma liikmed. 16-aastane Sander Aur Kunda rühmast osales võistlusel teist aastat.

Noorte Kotkaste luurevõistluse Mini-Erna võitjad Viru malevast: Andres Lepik (vasakult), võistkonna kapten Tõnis Tulp, Sander Aur ja Siimo Oras.

Poisid ütlesid, et kõige paremini õnnestus neil sudoku lahendamine, mille nad tegid ära 6 minuti ja 19 sekundiga. Võistlejad ja nende esindaja, Kaitseliidu Viru male-

va instruktor-noortejuht Hannes Reinomägi olid saavutatuga rahul ning nad lubasid koju naasnuna maitsta kõigepealt väljateenitud saunamõnuseid.

Noorte Kotkaste patrullvõistluse Mini-Erna esikolmik: vasakult neli medaliga noormeest on teise koha saavutanud Põlva võistkond, keskmised neli võitjad Viru malevast ning parempoolsed neli kolmanda koha teeninud Harju maleva noorkotkad.

Võrumaa kodutütarde ja noorkotkaste luureretk

Tekst: HELI MAASLIEB, õpetaja, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde Võrusoo rühma pealik

Võrumaa noorkotkaste ja kodutütarde igakevadine maakondlik luureretk korraldati tänavu Vastseliina ümbruses. Aastatega on võistlus kogunud laste hulgas populaarsust, sest tublimaid ootab samalaadne üleriigiline võistlusmäng ja soov seal esineda on kõigil suur. Sealt on varasematel aastatel toodud kaasa häid kohti.

Maakondlikust luureretkest võttis osa kaheksa noorkotkaste ja neli kodutütarde neljaliikmelist võistkonda. Osalesid ka külalised võistkonnad Läti Vabariigist, kes tütarlaste arvestuses napsasid võidu.

ALGUS VARUSTUSE KONTROLLIGA

Võistlusmäng algas varustuse kontrolliga, kus tuli ette näidata kaheks päevaks vajalik riietus, toit, meditsiinipaun ja matkavahendid. Seega polnudki kandam kuigi kerge. Raja läbimiseks oli vaja tunda orienteerumiskaarti ja kompassi. Sellest oskusest olenes, kas kaheks päevaks mõeldud raja pikkus ulatus 40 kilomeetrini või tuli finišisse jõudmiseks läbida tunduvalt pikem maa.

Distantsil oli kaksteist kontrollpunkti, kus igaühes pidi täitma mingi ülesande, milleks paadiga sõudmine, sõlmede tegemine, asjade otsimine metsast, nõõriraja läbimine, vibu meisterdamine ja sellega täpsuslaskmine, lõkke tegemine ja selle peal nõõri läbipõletamine, kandraami meisterdamine ja kannatanu kandmine, õhupüssist laskmine, kauguste määramine ja viimasena kiiretapp ehk “kojujooks”.

Rajal pidi liikuma etteantud graafikut jälgides ja kõik ülesanded tuli sooritada aja peale. Saadud punktisumma pani paika lõpptulemuse.

LUURERETK ON MEESKONNATÖÖ

Luureretk on meeskonnatöö. Hea oli vaadata, kuidas rajal nõrgemat toetati. Teised võtsid tema kandami, jagasid selle omavahel ja matk võis jätkuda. Läbitud kilomeetrid tegid jalgadele liiga, kuid rakud seoti kinni ja mindi edasi. Kuigi võistkonnad olid omavahel konkurendid, saadi kõigiga hästi läbi. Külalised võistkonnadega Läti Vabariigist suheldi inglise keeles.

Kahepäevane võistlusmäng oli huvitav ja piisavalt raske. Mõnigi ei osanud oma jõuvarusid õigesti jaotada. Oli ka neid, kes eksisid rajalt, kaotades aega ja jõudu, enne kui leidsid tee kontrollpunkti. Katkestajaid aga võistkonnade hulgas ei olnud.

Kiitust ja tänu väärivad kaitseliitlased, kes oma jõududega aitasid võistlusmängu ette valmistada. Iga võistkonnaga oli kaasas esindaja, kes kaks päeva rühma toetas ja võistlusele kaasa elas. Aitäh ka vanematele, kellel on nii tublid lapsed. **KK!**

TULEMUSED

NOORKOTKAD

1. Mõniste Noored Kotkad
2. Varstu-Mõniste Noorte Kotkaste koondvõistkond
- 3 Võrusoo Noored Kotkad
- 4 Lepistu Noored Kotkad
5. Haanja Noored Kotkad
6. Krabi Noored Kotkad
7. Kreuzwaldi Noored Kotkad
8. Talsi Jaunsardze (Läti)

KODUTÜTRED

1. Talsi Jaunsardze (Läti)
2. Haanja Kodutütred
3. Varstu Kodutütred
4. Vastseliina Kodutütred

MINI-ERNA 2007 TULEMUSED

Koht Võistkond

1. Viru maleva Noored Kotkad
2. Põlva maleva Noored Kotkad
3. Harju maleva Noored Kotkad
4. Võru maleva Noored Kotkad
5. Tallinna maleva Noored Kotkad
6. Valga maleva Noored Kotkad
7. Saaremaa maleva Noored Kotkad
8. Lääne maleva Noored Kotkad
9. Põlva ringkonna Kodutütred
10. Alutaguse maleva Noored Kotkad
11. Järva maleva Noored Kotkad
12. Rapla maleva Noored Kotkad
13. Pärnu maleva Noored Kotkad
14. Läti võistkond
15. Leedu võistkond
16. Jõgeva maleva Noored Kotkad

Teisele kohale tulid Põlva maleva noorkotkad Mairold Mark, Kauri Kütt, Ainar Härm ja Kristo Edenberg. Kolmanda koha saavutasid Harju maleva poisid Maksim Zaverailo, Arvi Künnap, Mert Meiesaar ja Ainar Traks.

Põlva Kodutütred said igati kiiduväärse 9. koha ja seda vaatamata tõsiasjale, et viimased ülesanded sooritasid nad kolmekesi – ühele võistkonnakaaslasele hakkasid ja lad haiget tegema.

KIIDUVÄÄRT VASTUTEGEVUS

Läti ja Leedu noormehed osalesid sellisel võistlusel esimest korda. Nagu kõik teised, nii kiitsid ka välisvõistkonnad vastutegevust. Ehkki elusid tuli loovutada palju, imetleti vastutegutsejate oskusi võistkondi ootamatult tabada. Vastutegevust korraldas Kaitseliidu Järva malev.

Mini-Erna peakorraldaja Noorte Kotkaste peavanem Silver Tamm jäi 26.–27. juunil peetud võistlusega rahule. “Kõik võistkonnad lõpetasid, proteste ei esitatud,” ütles ta. **KK!**

NÄITUS KINDRALMAJOR PÖDDERIST

Tänavu 24. juunil möödus 75 aastat esimese Kaitseliidu ülema kindralmajor Ernst-Johannes Põdderi surmast. Sel puhul on Kaitseliidu peastaabi hoone teise korruse saalis avatud tema elu ja tegevust käsitlev näitus. Küsida korrapidajalt.

MÄNGUNURK

Sageli kohtuvad Kaitseliidu üritustel võõrad inimesed. Mõnusam on asja ajada, kui saad teada, kellega aega veedad. Seekordne mäng annabki võimaluse üksteisega tutvuda. Abivahenditeks on toolid – täpselt üks vähem kui osalejaid. Mängu õpetas Kaitse Kodule! Kaitseliidu Kooli instruktor Merle Sikka, kelle juhendamisel said tuttavaks avaliku esinemise kursusel õppinud naiskodukaitsjad.

SELTSKONNAMÄNG "VAHETAME KOHAD"

Ettevalmistus: Iga mängija, v.a üks, võtab endale tooli. Mängijad asetavad toolid ringikujuliselt. See, kellel tooli pole, jääb ringi keskele seisma.

Nüüd mõtleb seisja mõne tunnuse või kirjelduse, mis iseloomustab teda ennast, ja ütleb selle kõvasti välja, kuid lisab palve, et kõik need, kelle kohta kehtib sama väide, vahetaksid kohad.

Näiteks ütleb seisja: "Kõik, kes armastavad päikest, vahetavad kohad!" (Päikesearmastus on see väide, mis käib ütleja enda kohta ja millest ta loodab, et see kehtib paljude teistegi puhul.)

Nüüd peavad kõik, kes kannavad südames päikest, ruttu püsti tõusma ja endale uue koha leidma. Samale toolile tagasi istuda ei tohi. Samal ajal püüab ka küsimuse esitaja endale koha leida. Üks mängija jääb aga kohast ilma, sest toole on ju ühe võrra vähem kui mängijaid. Toolita jäänu mõtleb välja uue väite ja palub taas nendel, kelle kohta see veel käib, kohad vahetada.

Oletame, et ta on kolme lapse ema ja ütleb: "Kõik, kellel on kodus kolm last, vahetavad kohad!" Tõusevad need, kelle kohta see väide käib, ja otsivad endale uue koha. Need aga, kellel kodus kolme last pole, jäävad istuma.

Kasutage siis fantaasiat, sest väita võib nii välimuse, omaduste, iseloomu, unistuste kui ka päevasündsute kohta.

Mõned näited

"Kõik, kellel on seljas midagi punast, vahetavad kohad!"

"Kõik, kes on üle 30-aastased, vahetavad kohad!"

"Kõik, kes vihastavad vähemalt korra päevas, vahetavad kohad!"

"Kõik, kes tahavad saada vanaisaks, vahetavad kohad!"

"Kõik, kellel oli täna raske ärgata, vahetavad kohad!" Jne, jne.

Kui mängu ajal jälgida, kes millisele küsimusele reageerib, saab kaaslastest üht-teist teada.

Lõbusat mängimist!

VIKTORIIN: VIIS KÜSIMUST

1. See sõda algas 10. veebruaril 1904 ja lõppes 5. septembril 1905. Ühe poole eesotsas oli kindral Nogi ning teise pool juht oli kindral Stoessel. Sõjast on tuntud kohanimi Port Artur ning Tsušima mere-lahing. Sõda puudutas ka Eestit. Just sellest sõjast räägib tuntud tudengilaul "Vene riigi säädus". Mis sõda see oli?

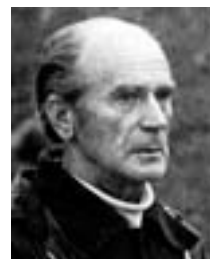
2. Pildil olev soome kirjanik suri 31. detsembril, huulil populaarse legendi järgi sõnad: *Minä elän* (olen elus)! Tema õelamaks kriitikuks arvatakse olemast August Ahlqvist. Tema teostest nimetagem "Lea", "Nõmmekingsepä", "Kihlus", "Öö ja päev" ning "Ölleretk Schleusingeris". Viimati nimetud teos loob pildi kirjaniku elukommetest. Nimelt langes küsitav oma viimastel eluaastatel üha enam alkoholi mõju alla ning tal süvenesid ennasthävitavad sümptomid ja vaimuhäired. Nimetamata on jäänud küsitava kirjaniku peateos. Helsingis asuvad selle kirjaniku mälestussammas ja temanimeline tänav. Kellest käis jutt?

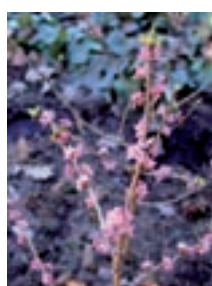
3. Küsitav isik (1878–1952; pildil) tähistas 1950. aastal 24. veebruari selliselt, et pani viinavõtmise ajal oma majale sinimustvalge lipu. Et tegemist oli tol ajal väga tuntud ja lugupeetud inimesega, piirduti üksnes rahtrahviga purjuspäi huligaanitsemise eest. Tema tuntuimad teosed on kantaat "Paradiis ja Peri" ning oratooriumid "Hiio" ja "Metsateel". Kes oli see helilooja?

4. Seda kergejõustikutreenerit (1919–1990; pildil) võib täie õigusega pidada nii Nõukogude kui ka Saksa okupatsiooni päevil kannatajaks. Olles 1941. aasta sügisel Tartu Ülikooli üliõpilane, sattus ta vangivalvuriks Lemmatsi koonduslaagrisse. Õige pea ta põgenes, nähes seal valitsevat olukorda ja koonduslaagri juhtide, eelkõige Karl Linnase ja Roland Lepiku omavoli. Pääses üle mere Soome. Pärast sõda sattus taas Eestisse. Sai 1960. aastatel tuntuks kui keskmaajooksjate tippitreener. Tema tuntuimatest õpilastest nimetagem olümpialast Rein Tõlpi. Kirjutas keskmaajooksust maailmatasemel kandidaaditöö, mida aga ei lubatud kaitsmisele dissertandi mineviku pärast. Tuntuks on saanud temanimeselised protokollid, mis olid ühed peamised tunnistused 1962. aastal Tartus peetud kohtuprotsessil Karl Linnase, Juhan Jüriste ja Ervin Viksi üle. Kes oli see kireva elukäiguga mees?

5. Pildil olev taim on umbes meetri kõrgune väheharunenud põõsas, millel piklikud kitsad lehed asuvad peamiselt võrsete tippudes. Taim kasvab metsades. Õitseb aprillis, õied meenutavad sireliõisi. Suve teisel poolel valmivad marjataolised oranžpunased luuviljad. Kahe marja söömisest võib saada juba tõsise mürgituse, kümmekond marja on surmav annus. Taime ladinakeelne nimetus on *Daphne mezereum*. Kuidas nimetatakse seda taime eesti keeles?

VASTUSED

1. Vene-Jaapani sõda; 2. Aleksis Kivi (tema nimetatamata peateos "Setse vend"); 3. Artur Kapp; 4. Olav Karkosk; 5. Harilik näsiniin.

	Jalgpallur, eesn.	Mitte naa	Linn Šveitsis	<i>Ruma</i>	Kehaosad		Auaste sõjaväes															
Täpsuslaskur	→	↓	↓		↓		↓															
Sage tänavanimi	→			Naise-nimi Loba	→																	
Endine USA ansambel	→				↓																	
<i>Ruma</i>		Esimene inimene Mehe-nimi	→																			
Linnud	→				Seleen Kasimata	→																
Raadium	→		SAT-TV kanal Korvpalli-kohtunik	→	↓																	
Pirukas inglise k.	→			Mängu-kaart Lind	→		Grigori Rasputin									<i>Ruma</i>	Viha	Suu osa	Rõhuma	Sidesõna	Eelvägi	
Eesti linn	→						Sissi-sõda Ilma-nähtus									→	↓	↓	↓	↓	↓	↓
<i>Ruma</i>		Fantaa-siakuju Toidu-poodide kett	→														Ilutaim Järele mõtlema	→				
Tsentner	→		Rumee-nia linn Vanaaja linnriik	→			Tugevam pool Jumaldama inglise k.	→	↓				Tundeline helind või luuletus									
Fontään	→										Valimis-kast "Bastioni" omanik	→	↓									
Juhtimiskeskus																						
Seriaal	→				Ette-panek Eremit	→				Sudu inglise k Suur-võistlus	→											
Tiit Rääk	→		TURNER Mõiste golfist	→			Arvama	→														
<i>Ruma</i>		Tagasi lööma Rooma 6	→										Argoon Endine teivas-hüppaja	→								
Lindi läbi-lõikaja	→						Koha-määr-sõna	→			Taks Mehe-nimi	→	↓									
Suur	→							Räbal Laht Saa-remaal	→	↓				Partisan								
								Looma-pidamis-hoone	→					Eesti Stomato-loogia Selts KLAS	→	↓						
								Kodune lõõgastusvahend Eesti Vabariik	→											Suplinna tänav		
								Raadio-jaam	→										Osmium	→		
								Mari	→													

Kaitseliidu merelipp ümber maailma

Jaanipäeval alustas Orjaku sadamast ümbermaailma-reisi hiidlaste jaht Martha. Väike Eesti ja ka Hiiumaa territooriumi osa purjetab maailma meredel-ookeanidel kaks aastat.

Hiidlaslikult suhtub ettevõtmisse Hiiumaa Kaitseliit – Lääne maleva Hiiumaa malevkond –, mille taasastuja ja esimene pealik Ülo Tuisk andis kapten Hillar Kukele üle retke turvalisuse tagamiseks Merekaitseliidu lipu. Tuisu sõnul on lipp antud heiskamiseks vabavalli külge nii meile sõbralikes kui ka ebasõbralikes vetes. **KK!**

VÄLIKOKA RETSEPTIRAAMATUST

Naiskodukaitse Kirde piirkonna vanem ELLE VINNI soovitab:

KATRTULI-MAKARONISUPP (1 portsjon = 500 dl)

Koostisained	1 portsjon	10 portsjonit	100 portsjonit
kartul	40 g	400 g	4 kg
makaronid	40 g	400 g	4 kg
porgand	50 g	500 g	5 kg
mugulsibul	30 g	300 g	3 kg
taluvõi	10 g	100 g	1 kg
raguu	100 g	1 kg	10 kg
pipar	1 g	10 g	100 g
loorberileht	1 leht	1 leht	3 lehte
sool	1 g	10 g	100 g
vesi	250 g	2,5 l	25 l
tilli	1 g	10 g	100 g
rohelist sibulat	1 g	10 g	100 g
puljongipulber	1 g	10 g	100 g

Valmistamine

Kõigepealt keeda valmis searaguu-puljong. Tõsta kondid jahtuma, lõika kontide ümbert liha ära ja tükelda see. Lõika porgandid õhukesteks seibideks. Koori ja tükelda kartul. Puhasta ja tükelda mugulsibul. Kuumuta pannil taluvõis porgandiseibid ja sibulakuubikud. Lase valmis keedetud puljong uuesti keema ja lisa puljongipulber. Vala puljongisse kuumutatud porgand ja sibul ning keeda tasasel tulel 15-20 minutit. Lisa kartul ja makaronid ning keeda 7-8 minutit. Keemise lõpul lisa raguukontide ümbert lõigatud liha. Kui supp on valmis, lisa maitseroheline.

SUMMARY

MOTHER AND DAUGHTER WERE BRINGING THE VICTORY FIRE TO VÕRUMAA

It was the first time only women were bringing the Victory Fire from each county. The Victory Fire was brought from the parade of the Victory Day in Rapla to the counties by the representatives of womens' and girls' organisations of Kaitseliit (Naiskodukaitse and Kodutütred). Kodutütred celebrated its 75th anniversary in January and Naiskodukaitse will celebrate its 80th anniversary at the 2nd of September. The leaders of the young of Kaitseliit consider the members of Kodutütred as the top of the organisation. Seven circles of Naiskodukaitse nominated a chairwoman of the circle a representative of their counties, and the others nominated one of the most active members. Võru County was represented by a mother and a daughter - Tiia Kiis from Naiskodukaitse and Kristin Jõgi from Kodutütred. P. 10.

BRONZE NIGHT IN TARTU

Lieutenant Tanel Meiel, senior instructor of Tartu unit of Kaitseliit writes about the experiences at the prevention of riots caused by the Bronze Man in Tartu. The headquarters of Tartu unit got an alarm over many years. All active members of defence forces were prepared to react for 24 hours. The action plan based primarily on instructions and tasks received from the local Police Prefecture. The received orders were coordinated with the operational staff of Kaitseliit and they were formalised as operation orders. Concern about the security of the home country was extremely motivating. 186 voluntary assistant police officers from Kaitseliit participated in the defence of public order in the beginning of May in Tartu. 16 objects were on the responsibility of Tartu unit. Some of those objects were taken under defence due to a long cooperation between Tartu unit of Kaitseliit and Tartu University. The organisational side of the operation can be estimated as reasonable. In course of the crisis, Kaitseliit became an umbrella organisation to other voluntary associations like motor cycle clubs with the structure of assistant police officers. Pp. 12-14.

CONFERENCE OF VOLUNTARINESS

Anu Allekand, advisor of the Commander of Kaitseliit made a review of the common conference of Kodutütred and Naiskodukaitse held on the 19th of May 2007. It was titled "Antennas and windows - leaders and possibilities" and its main topic was the voluntariness. Ene Ergma, the speaker of Riigikogu (the Parliament of Estonia) expressed that the voluntariness will always exist and it got a positive reaction. The voluntariness does not develop or persist without purposeful efforts of the state. Naiskodukaitse and Kodutütred also held separate sessions. Naiskodukaitse discussed the motivation of the members and Kodutütred made summaries and discussed the further aims. The collective management body, i.e. representative body, called Suurkogu (Congress) was assembled. Pp. 20-21.

RELVATARVIKUD ŠVEITSIST

Brügger & Thomet AG (B&T) asutasid 1991. aasta mais Karl Brügger ja Heinrich Thomet, et hakata tootma relvasummuteid Šveitsi siseturule.

B&T omab Šveitsi valitsuse litsentsi igat liiki sõjaväe relvade impordiks, ekspordiks, kauplemiseks ja tootmiseks, k.a väikerelvad, laskemoon ja nende tarvikud. Äriühingu B&T tootmisosakond disainib ja toodab relvasummuteid ja -tarvikuid, olles paljude juhtivate Euroopa relvatööstuste eelistatud koostööpartner. Äriühing on NATO registreeritud tarnija (NCAGE SV178), seetõttu on tema tooted märgistatud ka NSN NATO tähistega.

B&T on suhteliselt väike ettevõtte, kus töötab alla 30 töötajat, neist 20 on tehnilistel ametikohtadel, nagu tootmisoperaatorid, disainerid ja insenerid.

B&T töötab aastas välja üle saja uue toote. 2005. aastal omandati ettevõttele ISO 9001:2000 sertifikaat.

B&T suurim pädevus seisneb oskuses rakendada oma ekspertteadmisi tulirelvade väljatöötamisel ja kujundamisel praktikas, võttes arvesse sõjaväe ja politsei erivajadusi. See tähendab:

- operaatori kasutatavate süsteemide tundmist;
- olemasoleva süsteemi tehniliste eeliste ja piirangute tundmist;
- oskust valida parim lahendus sõltuvalt kliendi maksevõimest;
- teadmisi relvapakkumistest ja -hangetest;
- teadmisi, kuidas kohendada erinevaid olemasolevaid või äsja väljatöötatud detaile uue taktikalise süsteemiga, mis vastaks olemasolevale eesmärgile ja nõuetele.

Ei ole tähtsis, millisesse süsteemi kuulub kliendi se-nine relvastus, sest B&T kollektsioonis leidub ligi 500 liiki tulirelvi.

Kui B&T 1991. aastal alustas, olid relvasummutid ettevõtte esimeseks tooteks. Summutite kasutajad vajavad oma relvadele ka optilisi sihikuid, millest sai ettevõtte teine tooteartikkel. Seda liiki toodete jätkuks hakkas B&T tootma TRHsid (*Tactical Rail Handguards* = vahetatavad taktikalised lisad), suurendades seeläbi moodulate tulirelvade kohaldamist moodulisüsteemiga, mis võimaldab kasutada lasersihikuid, öösihikuid, valgustusüsteeme, kestapüüdjad jne.

2004. aasta suvel alustas B&T mitme oma relvakomplekti tootmist, sh:

- MP9 9 mm poolautomaatrelv,
- APR308/338 snaiprivintpüss,
- GL06 40 mm granaadiheitja.

Nii erinevad, kui need relvatüübid ka ei ole, on need relvad tõelised moodulisüsteemis tooted, mis pakuvad võimalusi lisaseadiste paigaldamiseks vastavalt relva ülesandele.

Enamik tooteid on Eestis kohapeal olemas. Õige aeg valmistuda Erna retkeks.

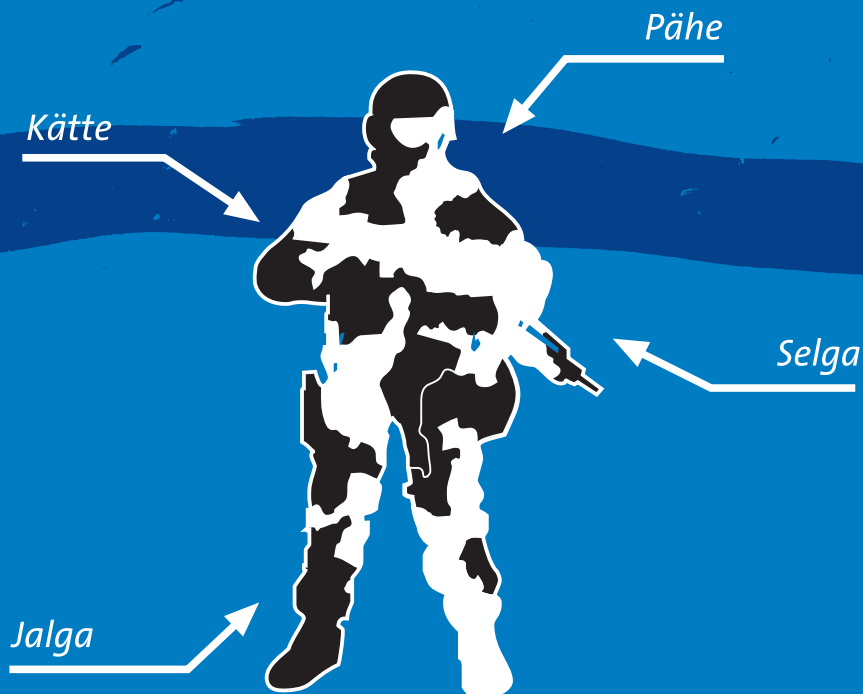
Baltic Armaments on 5.11 Tactical Series'i toodete ametlik volitatud esindaja Eestis.

Baltic Armaments Co. Ltd., Veerenni 56, PK 21, 11313 Tallinn, Eesti

Tel +372 646 0113, faks +372 646 0113, e-mail rifle2@rifle.ee

MILITAAR- JA VABAAJAKAUBAD RESERVVÄELASTELE JA KAITSELIITLASTELE

[KINDLAS HEADUSES!]

Armament müügipunkt Männiku lasketiirus
Trapi tee 1, Männiku küla, Saku vald, Harjumaa

Lahtiolekuajad:

T-R: 13.00-19.00

L: 10.00-15.00

Tel 608 8861, Faks 608 8862

e-post: info@armament.ee

 ARMAMENT.EE
netikauplus